Dzisiaj 14 stron

Wydanie główne

Cena 15 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 482 A

Poznań, piątek dnia 21 października 1932

Rok XXVII

Poznań, 20 października.

Reforma podatkowa

W ostatnich dniach rozeszły się wiadomości, że rząd ma zamiar podczas nadchodzącej sesji przedłożyć parlamentowi m. i. także szereg projektów podatkowych. Ideą przewodnią tych projektów nie ma być — jak w zeszłym roku. — wyłącznie powiększenie dochodów fiskalnych, ale zapoczątkowanie dzieła reformy podatkowej.

Potrzeba tej reformy jest pewnikiem, uznawanym powszechnie od dawna. W zaniechanym dzisiaj planie stabilizacyjnym, stanowiącym zbiór warunków pożyczki amerykańskiej z r. 1927, znanej pod tą samą nazwą, zmiana systemu podatkowego znajduje się na jednem z naczelnych miejsc. Wszystkie gałęzi życia gospodarczego cierpią z powodu nieodpowiedniego obciążenia podatkowego, a przewlekły kryzys uwypuklił ten ujemny stan rzeczy, wyrażający się w przeszło miljardowych zaległościach podatkowych i niepowodzeniu akcji „ulgowej", której celem było ich zmniejszenie.

Nie wiedząc, jakie będą ostateczne losy i kierunek zamierzonej reformy podatkowej, ograniczymy się narazie do przedstawienia niektórych pomysłów, wysuwanych przez pewne koła obozu rządowego.

Na pierwszem miejscu idzie podatek majątkowy, którego reforma jest prawdziwym wężem morskim naszej polityki finansowej. Z roku na rok staje się coraz jaśniejsze, że ściągnięcie olbrzymiej, czerystumiljonowej zaległości tego podatku jest zupełną fikcją. Co roku wstawia się do budżetu pewne sumy na poczet tej zaległości, a wyniki są z każdym rokiem coraz gorsze. Na rok obecny preliminowany jest dochód z podatku majątkowego na 20 miljonów, a w ciągu 5 miesięcy wpłynęło zaledwie 1.4 miljona, czyli 7,2 proc. sumy preliminowanej.

Wszyscy uznają, że coś z tym fantem trzeba zrobić, ale nikt nie wie dobrze, — co. Obecnie w związku z planami inflacyjnemi, czyli — jak się to modnie nazywa — redeflacyjnemi powstała myśl wydania bonów skarbowych, zabezpieczonych na tych majątkach, które są obciążone zaległościami podatku majątkowego. Byłoby to coś podobnego do „złotego hipotecznego", którego ojcem jest p. Moraczewski. Bony takie miałyby bądź bezpośredni kurs obiegowy, bądź — jak proponują niektórzy — byłyby podkładem nowej emisji złotego.

Te koła obozu rządowego, które obawiają się jeszcze puszczenia na zdradliwe flukty inflacji, wysuwają koncepcję stałego podatku majątkowego o stopie 2 — 4 procent, który byłby pewnego rodzaju uzupełnieniem podatku dochodowego. System ten — w zasadzie słuszny — polega na tem, że oprócz dochodu opodatkowuje się także sumą jego podstawową. W ten sposób stawki podatku dochodowego składają się z dwóch części: większej — od dochodu i mniejszej od majątku.

Ta druga ma na celu zapobieganie ucieczce od większych dochodów w obawie przed wysoką skalą progresyjną podatku dochodowego.

Ale rzecz, w zasadzie nawet najsłuszniejsza, może być w pewnych okolicznościach niecelowa, a nawet szkodliwa. Z projektem stałego podatku majątkowego wystąpił z końcem r. 1928 b. minister Czechowicz. Wtedy sprawa ta miała względnie korzystne warunki, to też Klub Narodowy, acz będący w opozycji do rządu, ustosunkował się do tego projektu przychylnie. Ale targi w łonie B. B., a potem znana „rozgrywka" z Sejmem z powodu przekroczeń budżetowych i Trybunału Stanu uniemożliwiły wówczas uchwalenie tego projektu. Dzisiaj sytuacja jest taka, że każde nowe obciążenie podatkowe przyczynia się do pogorszenia położenia gospodarczego, a efektów finansowych państwu nie daje.

W związku z katastrofalnym stanem rolnictwa mówi się także o zniesieniu progresji w podatku gruntowym i o zmniejszeniu podatku spadkowego. Obydwa te postulaty wyjęte są dosłownie z przeszłorocznego programu Stronnictwa Narodowego, potwierdzonego niedawno na naszych tłumnych zjazdach i zgromadzeniach. Występuje przeciwko nim nietylko lewica, ale także radykalne skrzydło obozu „sanacyjnego", złożone z grupy chłopskiej i rozmaitych socjalistów prorządowych. Wobec tego niewiadomo, czy rząd p. Prystora zdecyduje się na zgłoszenie tych spraw do parlamentu w swojem imieniu.

Jak widzimy, nad ewentualną reformą podatkową zawisły rozmaite trudności gospodarcze i polityczne. Ulica, po której kroczy obóz rządowy, staje się coraz ciaśniejsza. Wytwarza to w nim pewne nastroje psychiczne, sprzyjające ryzykownym kombinacjom inflacyjnym. Coraz więcej jest u nas takich, którzy myślą tylko o chwilowej uldze, a nie o trwałem uzdrowieniu gospodarki państwowej.

M. K.

Europa pod znakiem przesileń rządowych

W Czechosłowacji dotychczasowa koalicja utrzyma się przy władzy, a zajdą jedynie zmiany personalne — W Rumunji obejmuje ster gabinet Maniu z udziałem Titulescu

Praga, 20 10. (PAT). Kryzys wewnętrzno-polityczny zakończony zostanie prawdopodobnie w drugiej połowie bieżącego tygodnia w formie personalnej rekonstrukcji gabinetu, przyczem skład obecnej koalicji rządowej zapewne nie ulegnie zmianie. Ustąpić mają: premjer Udržal, min. handlu, min. spraw wewnętrznych, min. skarbu oraz nie są wykluczone przesunięcia na fotelach obrony narodowej i rolnictwa.

Dotychczasowi kierownicy resortów zastąpieni być mają przez innych polityków swych stronnictw. Obecnie toczą się narady między prezydentem Massarykiem i przedstawicielami poszczególnych stronnictw koalicyjnych.

Stan zdrowia premjera Udržala jest poważny i według orzeczenia lekarzy wymaga dłuższej kuracji. Min. Benesz powrócić ma do Pragi z Paryża w połowie tygodnia.

Bukareszt, 20. 10. (PAT). Min. Maniu oświadczył prasie, że Titulescu obejmie tekę spraw zagr. w nowym rządzie. Vaida natomiast wszedłby po zakończeniu rokowań z Sowietami o pakt nieagresji, gdyż na tem tle doszło do różnicy zdań pomiędzy obu mężami stanu, którzy zresztą są w najlepszych stosunkach osobistych. Rokowania rumuńsko-sowieckie będą podjęte niebawem, a odłożono je z powodu wyjazdu Litwinowa z Genewy.

Maniu zaznaczył, że nie obejmie żadnej teki ministerjalnej w nowym rządzie.

Bukareszt, 20. 10. (Tel. wł.). — Król Karol przyjął dziś na zamku w Sinaja premjera Maniu, który przedłożył mu listę nowego gabinetu rumuńskiego. Listę król zaakceptował. Przedstawia się następująco:

Premjer — Maniu sprawy zagraniczne — Titulescu; finanse — dotychczasowy min. spraw wewnętrznych Madgearu; handel — Luguanu jedyny nowy polityk w gabinecie; minister dla Siedmiogrodu — Crizam; minister bez teki i zastępca premjera — Mironescu, dotychczasowy minister skarbu. Pozostałe teki obejmują dotychczasowi ministrowie.

W Belgji liberałowie stworzą rząd prowizoryczny

Bruksela, 20. 10. (PAT). Katolicy odmówili tworzenia gabinetu. Prowizoryczny powołają do życia liberałowie, którzy przedłożą królowi dekret o rozwiązanie parlamentu.

W Estonji kryzys przeciąga się

Tallin, 20. 10. (PAT). Prof. Konik zrzekł się misji tworzenia nowego rządu, nieznajdując możliwości pogodzenia żądań partyj. Obecnie podjął się utworzenia gabinetu Einbund.

Komuniści podburzają bezrobotnych w Anglji

Londyn, 20. 10. (PAT). Wczoraj odbyła się w izbie gmin dyskusja na temat zajść w szeregu miast angielskich.

Przedstawiciel partji pracy Lansbury żądał, aby bezrobotnym pozostawiono zupełną swobodę pokojowych manifestacyj, poczem min. spraw wewnętrznych Gilmout wystąpił z ciekawemi rewelacjami w sprawie niedawnych rozruchów.

„Rozruchy te — oświadczył mówca — a w szczególności wczorajsze manifestacje w Londynie nie były samorzutne, lecz przygotowane głównie przez partję komunistyczną, liczącą 300 oddziałów w całym kraju".

Minister podkreślił, że w manifestacjach w Liverpoolu bezrobotni zastosowali metody walk ulicznych, doradzane przez międzynarodówkę komunistyczną. W czasie rozruchów w Londynie tłum uzbrojony był w kamienie i odłamki żelaza, ważące nieraz do 4 kg. Raniono aż 37 policjantów a tylko 13 osób z tłumu.

W zakończeniu minister podkreślił konieczność utrzymania porządku i bezwzględnego tępienia podobnych wystąpień.

Magistrala węglowa Śląsk — Gdynia

Warszawa, 20. 10. (Tel. wł.) — Wbrew pogłoskom uiszczenie drugiej raty dla sfinansowania budowy linji kolejowej Śląsk - Gdynia, jest nadal nieaktualne. Wobec tego projektowaną uprzednio na 1933 r. budowę równoległego toru narazie zaniechano.

Z pewnej strony uważają, że magistrala węglowa może spełnić swoje zadanie nawet przy linji jednotorowej i podnoszą, że przy wypuszczeniu obligacyj na pokrycie drugiej raty, powinno się raczej budować inną linję kolejową. Rozmowy z udziałowcami francuskiego konsorcjum są w toku i podobno trafiły w tej mierze na grunt podatny.

Najbardziej aktualną obecnie jest kwestja wprowadzenia od 1 stycznia normalnego ruchu na linji Śląsk - Gdynia. Strona polska zaproponowała udziałowcom francuskim kupno od rządu polskiego lokomotyw i wagonów osobowych za sumę 100 miljonów franków. Wypożyczone miałyby być tylko wagony towarowe.

Jeżeliby udziałowcy francuscy wyrazili na to zgodę, wówczas konsorcjum franko-polskie będzie mogło podjąć od 1 stycznia 1933 r. ruch we własnym zarządzie. Gdyby odrzucono powyższą propozycję, wówczas nasze min. komunikacji musiałoby się podjąć eksploatacji tej linji we własnym zarządzie na rachunek konsorcjum.

Jak słychać, udziałowcy francuscy proponują ze swej strony nabycie polskiego taboru kolejowego za znacznie niższą sumę, a resztę potrzebnego sprzętu pragnęliby wydzierżawić od rządu polskiego. (w)

Śmiały rabunek na dworcu w Londynie

Napastnicy nakryli workami urzędników pocztowych i zrabowali cenne przesyłki

Londyn, 20. 10. (Tel. wł.). Zuchwałego napadu dokonano dziś na jednym z dworców na dwóch urzędników pocztowych, konwojujących transport wartościowych przesyłek towarowych.

W pewnej chwili kilku nieznanych osobników, idąc tuż za transportem opuściło jakiś metalowy przedmiot, który z hałasem upadł na ziemię i odwrócił uwagę wspomnianych urzędników.

Skorzystali z tego napastnicy i rzucili się na konwojentów, nakrywając ich przygotowanemi już uprzednio do tego celu workami. Następnie błyskawicznie rozpruli dwa worki, wypróżnili ich zawartość i ulotnili się niepoznani w czekającym na nich samochodzie.

Bandycki napad

Kępno, 20 10. (PAT.) Z Wielunia donoszą, że w pobliżu wsi Krzepice na wracającego wozem z miasta Władysława Widmocha napadło 3 uzbrojonych bandytów, którzy poranili go nożami i pobili rękojeściami rewolwerów, a następnie zrabowali 250 zł i futro, poczem zbiegli.

Ostatni manewr Berlina w sprawie rozbrojenia

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego").

Paryż, w październiku.

Nigdy jeszcze wytrzymałość europejskich ministrów, nie była wystawiona na tak ciężką próbę; nigdy bowiem nie spędzili oni tyle dni i nocy w pociągach, przenosząc się z jednej konferencji na drugą. Premjer Herriot wie o tem z doświadczenia. Ale jak przedstawia się bilans polityczny przebycia tysięcy kilometrów? Jeżeli nie równa się on zeru, to niemniej odnosi się wrażenie, że, jak mówią Francuzi, „on piétine sur place" (depcze się na miejscu). Wrażenie to dotyczy polityki państw sprzymierzonych podczas, gdy równocześnie polityka niemiecka zmierza gigantycznemi posunięciami do zupełnego przekreślenia znienawidzonego traktatu, przygotowując odwet.

Niemcy manewrują z coraz większą zuchwałością. Dziwić się temu nie można. Wiedzą bowiem doskonale, że w kapitalnej kwestji rozbrojenia posiadają w dużej części poparcie Waszyngtonu, Rzymu i Londynu Opinja angielska opowiada się w poważnej mierze za przyznaniem Berlinowi prawa do równości zbrojeń. Ostatnie rozmowy pomiędzy pp. Herriotem a Mac Donaldem wyraźnie wykazały, iż, o ile premjer Wielkiej Brytanji, godził się pozornie na przyznanie pewnych koncesyj Francji, to jednak w rzeczywistości przechylał się do niemieckiego punktu widzenia.

We francuskich narodowych sferach politycznych, germanofilizm premjera angielskiego spotyka się z ostrą, ale zasłużoną krytyką. Według bowiem londyńskiego korespondenta oficjalnej agencji Havasa, p. Mac Donald miałby w sprawie rozbrojenia nosić się z następującemi projektami: 1) ustanowienia „pokoju politycznego", wiążącego Niemcy z terytorjalnym status quo na przeciąg lat 10; 2) przyznania Rzeszy prawa posiadania wszelkich rodzajów broni, ale w ograniczonej ilości; 3) przeprowadzenia stopniowego zmniejszenia zbrojeń wszystkich innych państw.

Nie potrzeba podkreślać, jak zrealizowanie powyższego planu sprzyjałoby widokom Berlina. To też „Journal des Débats" stwierdza kategorycznie, że p. Mac Donald pracuje wyraźnie na rzecz Niemiec. Skoro zaś państwo tego pokroju, co Rzesza, nie spotyka się z żadnym oporem, wtenczas świat zbliżać się zacznie do katastrofy. Gdyby chciano zachęcać Niemcy — bardziej dzisiaj niż kiedykolwiek militarystyczne — do powzięcia nieudałej operacji z 1914 r., to nie postępowanoby inaczej. Równocześnie w Genewie żąda się rozbrojenia Francji. W przeciwnym bowiem razie oskarży się ją o nakładanie na świat ciężarów wojskowych nie do zniesienia.

Wykorzystując sytuację, rząd niemiecki odrzuca awanse ,czynione przez Mac Donalda, nie przyjmując zaproszenia na konferencję „czterech" Pewny siebie, oświadcza bez ogródek, że dopiero wówczas zabierze miejsce za stołem, dokoła którego będą toczyły się obrady nad rozbrojeniem, gdy przyznane mu zostanie sławne „Gleichberechtigung". Dlaczego jednak Berlin godził się na udanie do Londynu, a unika dyskusji nad jeziorem lemańskiem? Czy chodziło mu jedynie o ocalenie prestige'u swoich delegatów, którzy opowiedzieli się za stolicą Wielkiej Brytanji? Tak przynajmniej stara się insynuować większość sfer angielskich. Innego natomiast są zdania pisma francuskie.

Argumenty, wysuwane przez Wilhelmstrasse, nie wytrzymują krytyki. Niemcom nie chodzi tylko o satysfakcję moralną, ale wogóle o uniknięcie jakiejkolwiek ewentualnej procedury, mogącej doprowadzić do ustanowienia ankiety co do dzisiejszego stanu zbrojeń niemieckich. Pod tym względem wystąpienie delegata francuskiego p. Massigliego w Genewie, który wykazał, iż policja Rzeszy jest w rzeczywistości prawdziwą siłą zbrojną, nasunęło Niemcom zrozumiałe obawy, które wzmocniły ich nieprzejednane stanowisko. Berlin, pisze znany publicysta Pertinax, nie chce, by wejrzano bliżej w jego wewnętrzną konstrukcję wojskową; wie bowiem dobrze, iż wszelka dyskusja, odnosząca się do rozbrojenia, a przeprowadzona czy to pomiędzy czterema, czy pięćdziesięciu potęgami, będzie musiała, siłą rzeczy, przejść przez fazę, w której rzeczywista siła armji niemieckiej w chwili dzisiejszej zostanie ujawniona. Niemcy odrzucając dlatego wszelką formę konferencji rozbrojeniowej za wyjątkiem tej, która oddalona od Genewy, a zatem odsunięta od możności rozpoczęcia ankiety, pozwoliłaby na zwiększenie zbrojeń niemieckich, a redukcję ich w innych państwach. Oto zasadnicza przyczyna ultimatum i odmowy niemieckiej.

P. Mac Donald jednak nie daje jeszcze za wygraną. Krążą też pogłoski, że po rozmowach francusko-angielskich, nastąpią teraz w Londynie rozmowy niemiecko-angielskie. Miałby się tam udać minister spraw zagranicznych Rzeszy, p. Neurath pozornie celem pożegnania się, jako były ambasador Niemiec w stolicy Wielkiej Brytanji. Czy w czasie tego spotkania, premjer angielski zdoła nakłonić ministra Rzeszy do ustąpienia z nieprzejednanego stanowiska, nie wiadomo. Pewnem jest natomiast, iż niemiecka teza co do równości praw, zyskuje coraz silniejsze poparcia.

W chwili, w której Niemcy rzucają brutalne „nein", na zaproszenie do Genewy, baron Aloisi, przewodniczący delegacji włoskiej w Genewie, miał oświadczyć reprezentantom prasy angielskiej, że pretensje Niemiec są w zupełności usprawiedliwione. Nie dość na tem. Zdaniem włoskiego delegata, uznanie owej słuszności może poważnie przyczynić się do odrodzenia zaufania pomiędzy narodami europejskiemi!

Nie innego zdania jest II międzynarodówka. Oświadcza ona bowiem przez usta swego francuskiego leadera, p Leona Bluma, iż co do pretensyj niemieckich w sprawie równości zbrojeń wytworzyła się poniekąd w Ameryce i w Europie jakoby „doktryna kolektywna", sprzyjająca tym pretensjom Pozostaje tylko pytanie, czy p. Herriot jest zdecydowany powziąć inicjatywę, idącą po linji owej „kolektywnej doktryny".

I. BRIARES.

Stronnictwo Narodowe

Koło Dębiec

W czwartek, 20 b. m. odbędzie się zebranie plenarne o godz. 20 w lokalu p. Buksińskiego, z referatem p. posła Teodora Witkowskiego.

O liczne i punktualne przybycie prosi ZARZĄD.

Nowe tendencje wśród Żydów amerykańskich

Dr. Rozmarin występuje w „Momencie" z dn. 7 b. m. z oględnemi zarzutami pod adresem Żydów amerykańskich, że przestali oni interesować się sytuacją Żydów w Polsce i zaniechali przesyłać im zasiłki pieniężne. Poprzednio, kiedy Żydzi amerykańscy nadsyłali zasiłki, Żydzi w Polsce mając pomoc w swoich troskach materjalnych, mogli poświęcić dużo czasu — „walce o prawa polityczne Żydów w Polsce".

Sytuacja ostatnio zmieniła się, kryzys gospodarczy pogorszył stan Żydów w Polsce i w dodatku Żydzi amerykańscy przerwali zasiłki na rzecz różnych miejscowych instytucyj żydowskich Autor nie wie, dlaczego nastąpiła taka zmiana w ustosunkowaniu się do Żydów w Polsce. Żydzi amerykańscy przestali zasilać nawet kasy kredytowe:

„Nawet w takich dziedzinach, jak spółdzielczość kredytowa, która dzięki właśnie pomocy powstała i rozwinęła się, daje się ostatnio zauważyć zmianę stosunku Nastąpiło wycofanie się z wszelkiej współpracy i akcji pomocy, a ten krok już nie da się wytłumaczyć kryzysem gospodarczym w Ameryce."

Należy poczynić ze strony Żydów polskich należne kroki, aby zmienić te tendencje Żydów amerykańskich:

„W sposób najenergiczniejszy winny być zastosowane środki obrony przeciw tendencjom, które dają się ostatnio zauważyć w pewnych kołach naszych braci zagranicznych, a które polegają na wycofaniu się z akcji pomocy... Niech działacze zagraniczni zdadzą sobie sprawę, zanim pozwolą siebie opanować przez nowe tendencje w stosunku do Żydów polskich. Pomoc jest nagląca."

Na czem polega istota zmiany stosunku „pewnych kół" Żydów amerykańskich do Żydów w Polsce?

Polega ona na tem, że Żydzi w Ameryce, ci najbogatsi („Joint"), którzy zasilali doniedawna różne żydowskie instytucje w Polsce, przekonali się widocznie o szkodliwości tych zasiłków dla interesów żydowskich w Polsce. Żydzi w Polsce pozostawili ciężar utrzymania swoich instytucyj „braciom zagranicznym", a sami, wolni od trosk materjalnych, rzucili się w wir walki o „prawa polityczne" i w ten sposób zaognili stosunki żydowsko-polskie do stopnia niezwykłego napięcia. Żydzi amerykańscy, przerywając zasiłki, chcą prawdopodobnie ostudzić zapały swoich rodaków do dalszej walki o „prawa polityczne". Na to teraz nie czas: w Niemczech, hitleryzm, w Rosji również są oznaki niebezpiecznych perspektyw dla Żydów. Jeżeli Polska nadal będzie terenem nienawiści do Żydów, ich sytuacja w Europie stanie się trudna. Żydzi amerykańscy, przynajmniej niektórzy z nich, nie chcą widocznie do tej ostateczności dopuścić.

To są właśnie „nowe tendencje", które niepokoją dr. Rozmarina.

Encyklika papieska o przykrem położeniu katolicyzmu w Meksyku

W encyklice swojej, z dnia 29 września wystosowanej do arcybiskupów i innych ordynarjuszy zjednoczonych stanów Meksyku, Ojciec św. przytacza na wstępie szereg faktów z przeszłości, a w dalszym ciągu daje rady na przyszłość.

Najpierw więc przypomina papież, jak w r. 1926 bezwzględnie i surowo zastosowały rządy meksykańskie artykuł 130 konstytucji, dalej, jak w celu wykonania tego artykułu wydano dekret, aby każdy ze zjednoczonych stanów ustalił pewną ograniczoną liczbę kapłanów, którym wolno będzie spełniać publicznie funkcje święte. Wreszcie nałożono ciężkie kary na tych, którzyby wykroczyli przeciw artykułowi 130.

Ponieważ postanowienia powyższe były pogwałceniem wyraźnem hierarchji kościelnej, dlatego Stolica Apostolska nakazała wstrzymanie publicznych nabożeństw. Jednak z chwilą, gdy rząd zrozumiał w zarządzeniu protest i widział, że bierny opór prześladowanych nie ustaje, szukał porozumienia ze Stolicą. Wówczas papież cofnął zarządzenie, co nawet konieczne było ze względu na dobro wiernych. Ale postępowanie rządu okazało się faryzeuszowskie. Wkrótce prasa zaczęła napadać na Kościół najbardziej brutalnemi wyrazami — a jeszcze większa liczba biskupów otrzymała dekret wygnania.

Biorąc więc wszystkie powyższe zajścia pod uwagę — Ojciec św. zwraca się z nowemi dyrektywami, które mają być wyłożone ludowi wiernemu w Meksyku. Ponieważ wszelkie zarządzenia ograniczające kapłanów należy uważać za naruszenie prawa Bożego, dlatego kler i lud winien protestować wszelkiemi prawnemi sposobami, tymczasem zaś dbać o dobro duszy, szczególnie o dobro młodzieży. Chcąc zapobiec ujemnym skutkom powstrzymania nabożeństw publicznych, zezwala papież na stosowanie się do zarządzeń władzy świeckiej, w myśl par. 130. Jeżeli nawet okaże się potrzeba, aby kapłan prosił władzę świecką o pozwolenie udzielenia sakramentów, ma on to uczynić, gdyż uważa się, że ulega przymusowi, dla uniknięcia większego zła.

Wreszcie Ojciec św. dodaje, że sposoby postępowania, kapłanów powinny być różne w poszczególnych stanach, gdyż władze świeckie także odmiennie traktują duchowieństwo katolickie w różnych stanach.

Wczorajsze rewizje

W uzupełnieniu wczorajszego naszego doniesienia o rewizjach, przeprowadzonych w domu Stronnictwa Narodowego przy św. Marcinie 65, dodać należy, że rewizje te trwały do godziny 16.30 popołudniu.

Echa sprawy Plitta

Jak niedawno donosiliśmy, Związek Strzelecki na Pomorzu ogłosił komunikat, w którym zaprzeczył doniesieniu „Słowa Pomorskiego", jakoby skazany na karę śmierci szpieg Plitt był członkiem „Strzelca". Zarząd „Strzelca" zapowiedział zarazem wytoczenie skargi przeciw „Słowu Pomorskiemu" z powodu tego doniesienia.

Informują nas z Torunia, że do tej pory zarząd „Strzelca" tej zapowiedzianej skargi nie wytoczył. Dlaczego?

Ile dyplomów wydano w r. 1930-31

Według ostatnich zestawień głównego urzędu statystycznego, wyższe zakłady naukowe w Polsce wydały w roku 1930/31 ogółem 4.951 dyplomów, z czego 4.483 przypada na zakłady państwowe, 468 zaś na zakłady prywatne. Na ogólną liczbę dyplomowanych przypada 3.809 mężczyzn i 1.142 kobiet.

Wydział teologiczny ukończyło 104 osób, prawo i nauki polityczne 1.473, medycynę 470, farmację 187, weterynarję 153, dentystykę 88, filozofję 1.086, rolnictwo 221, inżynierję i komunikację 193, architekturę 110, mechanikę i elektrotechnikę 250, chemję 95, miernictwo 32, górnictwo i hutnictwo 64, sztuki piękne 43, nauki handlowe 352, wychowanie fizyczne 7 osób.

W poprzednim roku akademickim zakłady naukowe wydały ogółem 4.637 dyplomów, z czego mężczyźni otrzymali 3.654 dyplomy, a kobiety 983 dyplomy.

NIECH NIKOGO NIE ZABRAKNIE — W KARNYCH SZEREGACH O. W. P.!

Pomnik Chrystusa - Króla

Warszawa, 20. 10. (PAT.) Pod przewodnictwem ks. biskupa Szelągowskiego odbyło się w magistracie posiedzenie komitetu budowy pomnika Chrystusa - Króla.

Przyjęto w ostatecznej formie model pomnika dłuta art.-malarza Jackowskiego. Model ten po przeróbce podstawy postanowiono przedstawić do zatwierdzenia.

Pomnik stanie na pl. Zbawiciela. Wyobraża postać Chrystusa, stojącego na globie i udzielającego błogosławieństwa.

Nowy statek polski

Warszawa, 20. 10. (PAT.) — Wczoraj podpisano kontrakt kupna statku, przeznaczonego dla celów polskiej marynarki wojennej, o pojemności 2,450 tonn. Cenę kupna w całości pokrył Komitet Floty Narodowej. 50 proc. potrzebnej na kupno sumy uzyskano z ofiar wyłącznie młodzieży szkolnej i nauczycielstwa.

Kulisy subwencyj prasowych w Rzeszy

Zeznania kancl. Papena i sekr. stanu Plancka przed komisją śledczą sejmu pruskiego

Berlin, 20. 10. (PAT). Na wczorajszem posiedzeniu komisji śledczej sejmu pruskiego, rozpatrującej zarzuty przeciwko b. pruskiemu min. finansów Kleperowi przesłuchano, jako świadka kanclerza Papena.

Stwierdził on m. i., że o ile mu wiadomo istnieją tylko dwa źródła, z którego mogą być udzielane subwencje dla prasy: fundusz dyspozycyjny kanclerza w wysokości 150.000 mk. i fundusz wydziału prasowego rządu Rzeszy w wysokości 50.000 mk. Innych źródeł nie zna. O subwencjach min. Reichswehry dla „Tägliche Rundschau" kanclerz wie jedynie z doniesień prasy i wątpi, aby na ten cel przyznane były jakieś fundusze.

Sekretarz stanu Planck, udzielając dłuższych wyjaśnień w tej kwestji przyznał, że istotnie ze wspomnianych przez kanclerza źródeł czerpane są środki na subwencje dla prasy. Na pytanie, czy mogą być te subwencje przeznaczone na cele partyjne sekretarz Planck oświadczył, że dysponuje niemi zawsze kanclerz. O ile chodzi o obecny rząd to tego rodzaju użytek na pewno nie będzie czyniony, już choćby ze względu na jego charakter. Oświadczenie to wywołało wielką wesołość.

W sprawie swojego udziału w wydawnictwie „Germania" kanclerz oświadczył, iż zakupił pakiet akcyj tego pisma, aby nadać mu charakter konserwatywny. O tem, jakoby zakup części akcji tegoż dziennika przez Hirtsiefera dla przeciwdziałania wpływom kanclerza pokryto wyłącznie z funduszów państwowych kanclerz Papen, jako główny akcjonarjusz nic nie wie.

Na pytanie, czy „Boersen Ztg." subwencjonowana jest przez min. Reichswehry, kanclerz odpowiedział, iż nie widzi powodu, dla którego miałby mówić z każdym ministrem o każdej pogłosce. Dzisiejsza „Boersen Ztg." ze swej strony zaprzecza, jakoby czerpała zasiłki z jakiegokolwiek funduszu państwowego.

Kampanja przedwyborcza w Niemczech

Berlin, 20. 10. (Tel. wł.) Walka przedwyborcza w Niemczech rozpoczęła się na dobre.

W Berlinie na zebraniu niemiecko-narodowych przemawiał w myśl poprzedniej umowy osławiony hitlerowiec dr. Goebbels, który przybył w otoczeniu umundurowanych hitlerowców. Na wywody Goebbelsa odpowiadał mówca niemiecko-narodowy Steuer.

Były kanclerz dr. Bruening zabierał głos w Dortmundzie.

Adolf Hitler rozpoczął swój objazd przedwyborczy od pogranicza polskiego i uczestniczył wczoraj wieczorem w zebraniu w Opolu. W Gliwicach przemawiał na dwóch wiecach hitlerowiec Grzegorz Strasser.

Napad na konsulat grecki w Antwerpji

Dwudziestu marynarzy greckich zdemolowało lokal i poturbowało personel

Bruksela, 20. 10. (Tel. wł.). — Z Antwerpji donoszą:

Około 20 marynarzy greckich wtargnęło wczoraj wieczorem do miejscowego konsulatu greckiego, stawiając konsulowi szereg żądań.

Kiedy konsul odmówił rozgniewani marynarze zdemolowali częściowo urządzenie biur obrzucając konsula i jego sekretarza, oraz współpracowników kałamarzami, flaszkami z atramentem, popielniczkami, suszkami i t. p. Sekretarza konsulatu ponadto napastnicy mocno poturbowali i oblali niemal całego atramentem. Konsul odniósł lżejsze obrażenia.

Przywołana policja tylko z trudem przywróciła porządek w konsulacie, aresztując 5 napastników.

Aresztowanie rejenta

Łódź, 20. 10. (Tel. wł.) Aresztowano z polecenia prokuratury sądu okr. 70-letniego rejenta Eugenjusza Trojanowskiego, który ma kancelarję przy ul. Piotrkowskiej 28.

Aresztowanie nastąpiło za przywłaszczenie zainkasowanych pieniędzy z tytułu opłat na rzecz skarbu państwa.

Ponieważ Trojanowski jest chory, przeto w mieszkaniu jego ustawiono posterunek policyjny. Wysokości zdefraudowanych pieniędzy jeszcze nie ustalono. Szczegóły dochodzenia są trzymane w tajemnicy.

Obniżka płac urzędniczych?

Łódź, 20. 10. (Te wł.) „Głos Poranny" notuje pogłoskę, którą powtarzamy, nie biorąc za nią odpowiedzialności. Zdaniem tego pisma równowagę budżetową ma się uzyskać w roku przyszłym przez ewentualne nowe obniżki płac urzędniczych. Ta obniżka musiałaby być przeprowadzona przez Sejm. (w)

Sowity okup

Szanghaj, 20. 10. (PAT.) Rodzina porwanej przez bandytów chińskich p. Pawley i jej towarzysza Corkreana doszła przy pomocy pośredników japońskich do porozumienia z bandytami. Więźniowie mają być wypuszczeni na wolność w zamian za wypłacenie bandytom 130 000 jen. i dostarczenie im kilkuset funtów opium. Prócz tego bandyci mają wejść w szeregi policji mandżurskiej.

Zamach na pociąg

Berlin, 20. 10. (PAT.) W Brunszwiku aresztowano 2 urzędników straży kolejowej pod zarzutem udziału w zamachach na pociągi, które w ostatnich latach powtarzały się kilkakrotnie pod Magdeburgiem.

Wczoraj jeszcze wykryto nowy zamach pod Halle, na pociąg kursujący między Wiesbadenem a Berlinem.

Śp. ks. dziekan Kowalski

Dziś przed południem zmarł w szpitalu w Poznaniu, po dwutygodniowej ciężkiej chorobie, śp. ks. Ignacy Wierusz-Kowalski, proboszcz w Glesnie (powiat wyrzyski) i dziekan dekanatu nakielskiego, w 60 roku życia a 38 roku kapłaństwa. Śp. ks. dziekan Kowalski poddał się w szpitalu operacji nerki. Zgon zasłużonego społecznie i cenionego dla zalet osobistych kapłana wywołał szczery żal wśród konfratrów i parafjan. Obszerniejsze wspomnienie o śp. Zmarłym zamieścimy w następnym numerze. (z)

Przepowiednia pogody na piątek: Po nocy chłodnej i dżdżystej rano mglisto w ciągu dnia pochmurno, dżdżysto, temperatura nadal bez zmian.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.90½ zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.92 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 211.50 zł. gotówką 210.00 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 173.26 do 173.52 zł., gotówką 172.92 zł.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 20. 10. 1932 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy w obliczeniu ćwierć-litrowego gęstościomierza: 1) żyta poznańskiego 70,6 kg (120.1 ft. w hol.), 2) żyta pomorskiego 69.35 kg (118.2 ft. w hol.), 3) pszenicy pozn. i pomorskiej 72.95 kg. (124 ft. w. hol.), 4) owsa poznańskiego i pomorskiego 43,55 kg (74.1 ft. w. hol.).

Ceny transakcyjne

Żyto 60 tonn par Poznań	15,75
Żyto 130 tonn par Poznań	15.70
Żyto 105 tonn par Poznań	15.50
Żyto 15 tonn par. Poznań	15,40

Ceny orjentacyjne

Żyto	15,05— 15,25
Usposobienie spokojne.	
Pszenica	23,75— 24,75
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień browarcwy	17,50— 19,00
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień 68—69 kg	15.00— 15.75
Jęczmień 64—66 kg.	14,50— 15.00
Usposobienie spokojne.	
Owies	15,00— 15,25
Usposobienie spokojne.	
Mąka żytnia 65% wł work.	23,50— 24.50
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszenna 65% wł work.	37,25— 39.25
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	8,75— 9,00
Otręby pszenne	9,00— 10,00
Otręby pszenne (grube)	10.00— 11,00
Rzepak	37,00— 38,00
Rzepik	35,00— 40,00
Gorczyca	39,00— 45,00
Groch Victoria	21,00— 24,00
Groch Folgera	33.00— 36.00
Koniczyna biała	120,00—160,00
Ziemniaki jadalne	2,20— 2,50
Ziemniaki fabr za kilo %	0,00—0,12½
Mak niebieski	90,00—100,00

Ogólne usposobienie spokojne.

Tranzakcje na odmiennych warunkach: żyta 460 tonn, pszenicy 185 tonn, jęczmienia 90 tonn, owsa 65 tonn, otrąb żytnich 20 tonn.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 20. 10. 1932 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była ożywiona — obroty zwiększone.

Z pożyczek państwowych dokonano większych tranzakcyj 5% poż. konwers. po 40% w płaceniu przy dalszym braku materjału; pozatem płacono za 4% poż. inwestycyjną 96½ oraz za 3% poż. bud. 38,50, jednakże bez oddawców. 4% Premjówki dol. obracano po 50 w tranzakcjach.

8% obl. m. Poznania z r. 1927 handlowano po 92% w tranzakcjach.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. handlowano w tranzakcjach 8% listy dol. stare po 58¾% oraz 4% listy zast. konwert. po 32—31 w oddaniu; również 6% listy żytnie ofiarowano po 11¾—12. W końcu płacono za 8% listy dol. amort. 55%.

Z akcyj bankowych wzgl. przemysłowych poszukiwano Bank Polski po 88.— bez oddawców, zaś Dr. R. Maya handlowano po 10.— w tranzakcjach.

Ceduła Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału)

5% Pożyczka konwersyjna 40% P.
8% oblig. miasta Poznania z 1927 r. 92% +
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt. 58¾% O.
8% listy dolarowe w złocie amort. P. Z. K. 55% P.
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kredyt. stempl. 32—31% +

(Kurs w złotych)

4% pożyczka premjowa dol., serja III 50 +
6% listy żytnie Pozn. Ziemstwa Kredyt. 11.75—12.— O.
4% Prem. Pożyczka Inwestycyjna 96.50 P.

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Dr. Roman May I. em. zł 10.— +

Tendencja ożywiona.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 20. 10. 1932 r.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Holandja	358,85	359,75	357,95
Londyn	30.22	30,35	30.05
Nowy Jork czeki	8,912	8,932	8,892
Nowy Jork kabel	8,917	8,937	8,897
Paryż	35,0[illegible]½	35,12	34,95
Praga	26,41	26,47	26,35
Szwajcarja	17[illegible],25	172,68	171,82
Berlin	211.90		

Tendencja niejednolita.

Papiery wartościowe i obligacje:

3% poż. bud.	38.50
4% poż. inw.	96.25— 96,50
5% poż. konw.	40,50
4% poż. dolarowa	50.00
6% poż. dol.	55,75— 55,25
w odcinkach po 100	56.50— 55.75
7% poż. stabil.	53,00— 53,25

Tendencja niejednolita.

Akcje w złotych:

Bank Polski	87.50
Lilpop	13.00
Sole Potasowe	75.00
Starachowice	8,70

Tendencja cokolwiek słabsza.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1.000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 20. 10. 1932 r.

Pszenica marchijska	196.00—198.00
sp. Tendencja słaba.	
Żyto march	154,00—156,00
Tendencja stała.	
Jęczmień browarowy	175,00—185,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	167,00—174,00
Tendencja spokojna.	
Owies march.	134,00—138,00
Tendencja spokojna.	
Mąka pszenna	24,50— 28,00
Tendencja słabsza.	
Mąka żytnia	20,00— 22,50
Tendencja słabsza.	
Otręby pszenne	9,25— 9.60
Tendencja słabsza.	
Otręby żytnie	8,50— 8,80
Tendencja cicha.	
Groch Victoria	22,00— 26,00
Groch drobny jadalny	20,00— 23,00
Groch pastewny	14,00— 17,00
Wyka	17,00— 20,00
Kuchy lniane	10,30— 10,50
Kuchy z orzecha ziemnego	11,20
Kuchy mielone (mączka)	11,40
Śrót Soya ekstrahowany 46% loco Hamburg	10,30
Śrót Soya ekstrahowany 46% loco Szczecin	11.10
Ziemniaki jad. białe	1,10— 1,20
Ziemniaki jad. czerwone	1,25— 1,35
Ziemniaki odenwaldz. nieb.	1,10— 1,20
Ziemniaki inne żółte	1,30— 1,40
Ziemniaki fabryczne w fg za funt	7—8

Ogólna tendencja słaba.

Giełdy zbożowo - towarowe

Warszawa, 19. 10. Żyto I stand. 16.75 do 17, II stand. 16.50 — 16.75, pszenica jedn. 26.50 — 27, zbierana 25.50 — 26, czerwona jara 28 — 28.50, owies jedn. 17.50 — 18, zbierany 16.50 — 17, jęczmień na kaszę 16 do 16.50, browarniany 17 — 18, groch polny z workiem 24 — 26, groch Wiktorja z workiem 26 — 29, rzepak zimowy 47 — 48, koniczyna czerwona surowa 110 — 130, bez kanianki 130 — 145, biała surowa 120 do 160, bez kanianki 160 — 200, mąka pszenna luksusowa 45 — 50, 0000 40 — 45, żytnia 27 do 29, otręby pszenne szale 11 — 11.50, średnie 10.50 — 11, żytnie 8.75 — 9.25, kuchy lniane 19.50 — 20, rzepakowe 16.50 — 17, słonecznikowe 17.50 — 18, peluszka 18 do 18.50, proso 18 — 19, siemię lniane 37 — 39, gryka 17 — 19, ziemniaki jadalne 4 — 4.50. Usposobienie spokojne.

Gandhi ma coraz więcej naśladowców

Głodówka inwalidy wojennego, który stracił koncesję tytoniową

Warszawa, 20. 10. (PAT.) Pisma donoszą, że 37-letni inwalida wojenny Czermerys rozpoczął głodówkę jako protest przeciw rzekomemu odebraniu mu koncesji tytoniowej. Wystosował on do min. skarbu list, w którym zawiadamia o przyczynach postępowania i o swojem postanowieniu zagłodzenia się na śmierć, o ile koncesja nie będzie przywrócona.

W sprawie tej dyrekcja monopolu wyjaśnia, że Czermerysa nie pozbawiono koncesji, tylko wyjechał on zagranicę nie podając swego adresu, wobec czego dyrekcja na wiosnę b. r. musiała oddać hurtownię komu innemu.

Czermerysa ma odwiedzić lekarz okręgowy, delegowany przez władze. Gdyby stwierdzono, że istotnie od dłuższego czasu głoduje, zarządzonoby przewiezienie go do szpitala, gdzie zastosuje się sztuczne odżywianie.

W Austrji oświata będzie luksusem

Rząd planuje zamknięcie 150 szkół średnich i kilku wydziałów na uniwersytecie

Wiedeń, 20. 10. (Tel. wł.). Ogromne poruszenie w opinji publicznej wywołały zamierzenia oszczędnościowe rządu w dziedzinie oświaty. Cała prasa, bez różnicy kierunków politycznych w ostrych słowach zwraca się przeciw tym planom.

Przedewszystkiem zamierza rząd w budżecie na 1933 r. wydatnie zmniejszyć fundusze na oświatę. Zniesionych ma być około 150 szkół średnich, zatem olbrzymia ilość, jeżeli się zważy, że Austrja jest przecież niewielka. Skasowany ma być wydział medyczny uniwersytetu w Insbrucku, wydział filozoficzny uniwersytetu w Grazu oraz wydział teologji ewangelickiej na uniwersytecie w Wiedniu.

Zniesienie tego ostatniego jest już postanowione nieodwołalnie i wywołało właśnie ogromne oburzenie wśród ewangelików, którzy przypominają stosunki w katolickiej Austrji z połowy ubiegłego stulecia. Dziekan wystosował memorjał do rządu, w którym wskazuje na szkody jakie wyrządzić może zniesienie tego jedynego fakultetu w Europie południowo-wschodniej i wschodniej.

Projekt utworzenia Ligi Polskiej, przesłany z Pakości w roku 1885

W artykule poprzednim wskazaliśmy na potężne wrażenie, które na emigrancie z roku 1863, zamieszkałym w Pakości Zbigniewie Chądzyńskim zrobiła manifestacja z roku 1884, dokonana z racji zjazdu lekarzy i przyrodników. Obecnie — zgodnie z zapowiedzią — pragnęlibyśmy przytoczyć wiadomości o konkretnych planach organizacyjnych wyrosłych w głowie Chądzyńskiego. Na powstanie planów tych wpłynęła zarówno świadomość Chądzyńskigo o żywotności narodowej polskiej (objawionej tak niespodziewanie w r. 1884), jak i wrażenie, jakie wywołały rugi bismarkowskie, usuwające 30 000 poddanych niepruskich z Księstwa. W tych okolicznościach wysyła Chądzyński nowy list do znanego nam już Artura Wołyńskiego, proponując utworzenie organizacji międzyzaborowej. Jest rzeczą bardzo ciekawą, że wskazuje w tym względzie Wołyńskiemu osobę Maksymiljana Hertla. Trzeba bowiem wiedzieć, że w dwa lata później Hertel wespół z Miłkowskim i Ludwikiem Michalskim stanęli na czele zawiązanej w Szwajcarji Ligi Polskiej.

Oto w wyjątkach to, co pisze z Pakości pod datą 29 sierpnia 1885 do Wołyńskiego:

„Kochany i Zacny Panie Arturze:

„Na list Wasz ostatni z dnia 25 czerwca dziś dopiero odpowiadam — wściekle zajęty pracą mego fachu jak i regulowaniem osobistych pieniężnych interesów w przewidywaniu nastąpić mogącego wydalenia nie mogłem ani myśli zebrać ani ochoty nie miałem do pióra.

„Oj łotry — szelmy — szubienicznik! 30 tysięcy przeszło ludzi spokojnych Bogu ducha winnych wyrzucają. Oburzenie i przerażenie ogólne ludności jest wielkie. Może to i na dobre nam wyjdzie. Nienawiść do Niemców potęguje się.

„Co do mnie dotąd nie mam pewności czy wydalonym zostanę lub nie — (Odpisy wzięto do Pana Landratha).

„Wobec takiego niesłychan..go prześladowania przez Niemców i Moskali my z założonemi stoimy rękoma. Widać że w żyłach woda nie krew krąży a w głowie zamiast mózgu — smarkociny! Już raz ocknąć się i robić co się da powinniśmy. Od czasu ostatniego powstania były zdarzenia dziejowe i polityczne, które mogliśmy zużytkować, ale nie było komu, bo genjuszów nie mamy, a grupować się nie umiemy i nie chcemy, bo to za żmudne i za drażliwe. W wieku dzisiejszego demokratyzmu na rozgałęzionej wspólnomyślności, a nie na jednostkach należy opierać wszelką pracę, dla tego słusznem jest Wasze zdanie „że jednostka nie jest w stanie wyciągnąć kraju z toni, w jakiej się znajduje". Tak jest — jednostka nie! ale tłum — tak! Trzeba więc próbować tworzyć samowiedni tłum. Wiemy, co prasa, trybuna, kazalnica pod 3-a zaborami objawia, ale aspiracje polityczne i społeczne mas nie są znane, bo nie reprezentowane — kto wie czy ta część niema narodu, niezdolna się ozwać — czy jutro się nie ozwie. Trzebaby ją do samowiedzy zbudzić, a potem odgłuchoniemić, obmyśleć jakiemi prądami da się ona powodować po uprzedniem pojęciu i wysondowaniu. Na to wszystko potrzeba grupowania się myślących jednostek.

„Projekt utworzenia Komitetu Obrony Narodowej, o którym Wam poprzednio nadmieniłem, sądzę, że jest dobrym, że taka rzecz złą być nie może w przekonaniu tych, co pojmują obecne położenie wszystkich ziem polskich bezstronnie i wszechstronnie. Działanie jego z początku nie byłoby pośpiesznem dla wielu powodów, ale trzeba trafić na czystych jak łza dziesięciu, chociaż patryjotów rozsianych na różnych punktach planety, z takim rozsądkiem, aby każdy z nich idąc w drogę, nóg sobie nie okaleczył dnia pierwszego, albo przed wyjściem jeszcze w podróż, bo trzeba mieć na względzie władze, naszą reakcję i postępować z uwagą i z taktem, nic na wiatr, ale żeby był skutek i pożytek — to po latach kilku lub więcej mogłoby to zolbrzymieć do potęgi niespożytej przez trucicieli wszelkiego polonizmu.

„Polska potrzebuje ludzi, którzyby umieli walczyć nie tylko fizycznie ale nadewszystko moralnie.

„Bez podchlebstwa Wy i Hertel macie wszelkie dane do tego, można o Was obydwu powiedzieć, że jesteście nowożytnym rodzajem Czarnego Zawiszy. O Wy jako jędrni i inteligentni Patryjoci wiele zdziałać możecie, nie zostawiajcie łódki narodowej na łaskę i niełaskę huraganów, bo to tylko szwank godności narodu przynosi i odzwyczaja go od myślenia o sobie.

„Do Steru więc!!!

„Na zaciekłość „oportunistów i karjerowiczów" tak jak (nb. słowo nieczytelne) i wy zważać nie będziecie i do ostatniej chwili „szermierzem sprawy narodowej być nie przestaniecie".

„Porozumcie się z Hartlem, mieszkającym we Francji pod Paryżem à Marly le Roi (Seine et Oise) Avenue de l'Abreuvoir No 39 Jest on inżynierem i szefem sekcji w Ministerstwie Robót Publicznych. Znany w piśmiennictwie, zwłaszcza z poezji w „Diable" i „Dzienniku dla Kobiet" zamieszczanych. Był kiedyś w Ameryce gdzie przez lat dwa wydawał gazety niepamiętnego mi dziś tytułu. A teraz doniosę Wam pokrótce, co już zrobiono i co się zamierza chwilowo robić..."

Tu podaje Chądzyński wiadomości o pracach dokonanych potem dorzuca:

„Z tego widzicie, że się zaczęło ruszać, zrobiono mało, ale zawsze lepiej jak nic nie robić. Pomału pomału, gdy grupy się potworzą można będzie bliżej program czynności określić. Dziś już z programem występując miałoby się minę kiwających w bucie. Na Amerykę zwrócono uwagę, tam wiele tysięcy przebywa rodaków. W Turcji także już są działający. Gwałtem trzeba więcej ludzi z głową i sercem Jestem pewny, że Wy działać nie omieszkacie i porozumiecie się z Hertlem.

„Zacząłem odpisywać moje wspomnienia. Powiedzcie, od którego do którego ustępu życzycie sobie je mieć przepisane. W liście poprzednim niedokładnie to oznaczyliście, trzeba mi powiedzieć od wyrazu... do wyrazu... i t. d.

„Nareszcie kończę to gadulstwo, ściskając Was serdecznie

Chądzyński."

Na kartce dołączonej do listu wraca Chądzyński raz jeszcze do tych planów, polecając Wołyńskiemu osobę Hertla. Z tego dopisku wynika też, że nastawienie tych kół, z których pochodził Chądzyński, było wyraźnie antyklerykalne, co prawdopodobnie tłumaczyć należy filjacjami masońskiemi. Podejrzenia w tym względzie rzucane też były podówczas w stosunku do Wołyńskiego, na co tenże skarży się w jednym z listów pisanych przez siebie do Miłkowskiego. Chądzyński, pisząc o tych co wiążą się z klerem używa słów ostrych. Jeszcze ostrzejsze padają w stosunku do tych, co „poszli pod Moskala z myślą, że całując go w tyłek, od ich wenerycznej śliny zarazi się i nie wychoruje". Używanie tego rodzaju zwrotów jest bardzo znamienne dla całej ówczesnej korespondencji między byłymi powstańcami. Pozostawieni w bezczynności, w poczuciu bezsiły, wyładowywali pasję w jak najbardziej wyszukanych, niecenzuralnych zwrotach.

Chądzyński został ostatecznie z Księstwa wydalony. Schronił się wówczas do Galicji, gdzie nabył mająteczek w Zubrzy pod Lwowem. W tych to stronach dochodzi następnie — jak już wspominaliśmy — do utworzenia w kwietniu 1887 centralizacji Ligi Polskiej, która w sierpniu tegoż roku przeistoczyła się w Ligę Polską, założoną na zjeździe w Hiffikonie w Szwajcarji. Do władz Ligi Polskiej Chądzyński już nie wszedł, był jednak zaufanym Hertla, został nawet później komisarzem na Galicję wschodnią. Podpisywał się pseudonimem Ludwik Biały. Niebawem jednak zmarł.

Z. WOJCIECHOWSKI.

Gazeta Bydgoska

zw 15 573-4

Zwalczanie religji w Sowietach

Bolszewicy twierdzą, że w Sowietach jest wolność wyznania, i rząd tam wogóle religji nie prześladuje. Inż. Błeszyński wykazuje w książce „Więcej prawdy o Sowietach", że jest inaczej. Jeżeli cudzoziemiec odnosi wrażenie, że w Rosji świątynie nie są pozamykane — opierać się będzie na złudnym widoku kilku cerkwi w centrum miasta.

Zresztą pozostałe cerkwie, jako też kościoły, a nawet synagogi mógłby Z. S. S. R. zburzyć na całym obszarze, gdyby mu przyszła ochota, i z pewnością czyn taki wywołałby słaby protest grupy wiernych, podzas gdy większa część steroryzowanego narodu aprobowałaby to w obawie o swoje życie.

Przykłady podobnej akcji mieliśmy już w niedalekiej przeszłości, i wówczas także głośno nie protestowano. Jeszcze były to czasy ryzykowniejsze, kiedy z bramy kremlowskiej w Moskwie zdjęto obraz M. B. Iwerskiej, oraz dynamitem wysadzono monaster, a jednak żadnych wystąpień przeciwrządowych nie było.

Rząd posuwa się dalej. Wyjmuje z trumien relikwie i w obecności sprowadzonego specjalnie duchowieństwa stwierdza nieprawdziwość tradycji wiekowej o niepsuciu się ciał.

Ale na tem nie koniec. Ponieważ świątynie oparte są na zasadach handlowych, więc muszą się utrzymywać z datków wiernych, jak również naprawy opłacane są przez wiernych. Oczywiście żadna instytucja nie dostarczy materjałów na remont, chyba jakiś odważniejszy rzemieślnik podejmie się roboty. Tymczasem ściany cerkwi się rysują, grozi zawalenie, i rząd ze względu na bezpieczeństwo publiczne zamyka cerkiew. To samo zachodzi w razie niezapłacenia podatków.

Bywają jeszcze inne powody zamknięcia, np. bliskość szkoły. W cerkwi dzwonią, śpiewają, dzieci skarżą się, że im to przeszkadza w pracy. Rozpisuje się ankietę do rodziców. Mniej odważni wolą nie występować jawnie wobec władzy szkolnej. W wyniku plebiscytu cerkiew się zamyka, liturgiczne naczynia przetapia się na metale, używane w budowie maszyn, kapy zaś i ryzy kupuje ludność, w braku innych tkanin. A pop? Dla niego znajdzie się zawsze schronienie na wyspach Sołowieckich, zwanych popowkami.

Jednocześnie działają propagandowo muzea antyreligijne, pochody bezbożników, literatura i prasa. W muzeach pokazuje się zwiedzającym Boga, przedstawionego jako chytrego staruszka, a Matkę Boską tańczącą kankana w towarzystwie aniołów. Tego rodzaju bluźnierstwom towarzyszą różne szykany, np. zastosowanie czerwonych trumień zamiast czarnych, wprowadzenie pracy przymusowej w dzień świąteczny itp.

Z tych przyczyn zdarza się często, że ludzie, przywiązani do tradycji i obrządków religijnych, porzucają wprawdzie cerkiew, ale zaczynają uczęszczać do kościoła katolickiego. Toteż w kościołach katolickich słyszy się coraz więcej język rosyjski.

Kościół Katolicki jest podkopywany systematycznie, a zarazem pozbawiony wszelkiej obrony prawnej i fizycznej, wskutek czego broni się wyłącznie swoją mocą wewnętrzną.

Metoda walki Sowietów z religją polega na tem, że się ośmiesza religję, jej przedstawicieli i wierzących, ale się nie dopuszcza możliwie do jawnego męczeństwa i jego gloryfikacji. Duchowieństwo różnych religij zachowuje się nieraz po bohatersku, lecz jest to zbyt mało widoczne. Utajone poświęcenia rozchodzą się po kraju w promieniu zaledwie paru mil. Do publicznych męczeństw rząd sowiecki nie dopuszcza, bo wydałyby one wprost przeciwne rezultaty: wzniecilyby zarzewie buntu i umocniły samą wiarę.

Z. Sz.

Aresztowanie p. Poradzewskiego

Policja tutejsza zaaresztowała p. Bolesława Poradzewskiego z O. W. P. pod zarzutem jakoby nielegalnego działania w pewnej sprawie podatkowej zprzed kilku laty. Śledztwo niewątpliwie wyjaśni sprawę.

Kryzys zaufania

„Myśl Narodowa" (Nr. 45) w artykulewstępnym jasno postawiła sprawę zaufania do Ligi Narodów:

„Kryzys zaufania do Ligi Narodów, o którym oficjalnie słyszało się w przemówieniach na obecnej sesji Zgromadzenia, sięga głębiej, niżby to się pozornie wydawać mogło. Nie chodzi tu tylko o tę lub inną sprawę, o konflikt w Mandżurji, czy trudności w dziedzinie rozbrojenia, chodzi o rewizję ideologji Ligowej i bankructwo fałszywego internacjonalizmu.

W dziedzinie politycznej chodzi o ukrócenie dążeń rewizjonistycznych Niemiec ukrywanych pod pozorem „wielkich haseł pokoju".

W dziedzinie ekonomicznej o oparcie produkcji i konsumpcji o realne rynki zbytu, a nie o system bezwartościowej, dezorganizującej życie gospodarcze klauzuli największego uprzywilejowania.

W dziedzinie kulturalno narodowościowej o rewizję założeń i koncepcji traktatów mniejszościowych, zastąpienie traktatów ogólnych, będących narzędziem polityki nie mającej nic wspólnego z uprawnionemi potrzebami t. zw. mniejszości, przez traktaty partykularne, zawarte między interesowanemi państwami.

Chodzi więc o organizację międzynarodowego porządku prawnego w imię interesów poszczególnych narodów, a nie w imię interesu nieokreślonej społeczności międzypaństwowej czy ponadpaństwowej".

Jest to najtrafniejsze sformułowanie poglądu narodów na Ligę, poglądu gmatwanego przez czynniki międzynarodówki.

Całość numeru „Myśli Narodowej" niezwykle interesująca. Prof Pigoń zamieścił pracę, wyjaśniającą w jakich okolicznościach Mickiewicz umarł.

Cena zeszytu 80 groszy. Prenumerata kwartalnie zł. 9.00. Adres Administracji: Al. Jerozolimska 17.

„Szczerbiec"

Ostatni zeszyt (21) poczytnego narodowego dwutygodnika „Szczerbiec" uległ konfiskacie. Ukazał się więc nakład drugi (nr. 22). Art. wstępny mówi o żywotności O. W. P. Artykuł p. S. Pieńkowskiego p. n.: „Is fecit" stwierdza, że Mickiewicza otruli Żydzi. Art. p. W. Kwasieborskiego p. n. „Koniec oszustwa" poświęcony jest sytuacji na Pomorzu. Art. p. T. Stano, p. t.: „Radjo życia" porównywa dwa przeciwne obozy: narodowy i międzynarodowy, oświetlając charakter obydwu. Art. P. T. Kamińskiego p. t.: Cukier krzepi" krytykuje posunięcia gospodarcze rządu. Dział organizacyjny „Z życia Młodych" zawiera obszerne sprawozdania z Ruchu Młodych O. W. P., wiadomości „Z kraju i ze świata" przynoszą szereg aktualnych wydarzeń. Dział „Co czytać" poleca czytelnikom wartościowe książki i pisma.

Prenumerata roczna wynosi zł 8, kw. 2 zł. „Szczerbiec" jest do nabycia we wszystkich kioskach „Ruchu" oraz u sprzedawców ulicznych. Adres redakcji i administracji: Warszawa, Lwowska 15—3. Konto w P. K. O. nr. 13 975.

Z statystyki wyższych zakładów naukowych

Według ostatnich danych statystycznych, wyższe zakłady naukowe liczyły w roku 1931/32 ogółem 49.770 słuchaczy, w tem zakłady państwowe 42.751 słuchaczy, zakłady niepaństwowe zaś — 7.019. W ogólnej liczbie studentów mężczyzn było 35.560, kobiet — 14.210.

Wydział teologiczny liczył 951 słuchaczy, prawo i nauki polityczne 14.086, medycyna 3.928, farmacja 1 137, weterynarja 847, dentystyka 471, filozofja 13.275, rolnictwo 2.612, komunikacja i inżynierja 2.153 architektura 828, mechanika i elektrotechnika 2 589, chemja 1.001, miernictwo i ogólna technika 519, górnictwo i hutnictwo 525, sztuki piękne 604, nauki handlowe 3 880.

Nowo imatrykulowanych studentów w roku 1931/32 było 15 368 w tem mężczyzn 10 866, a kobiet 4 502.

Min. Zaleski u Herriota

Paryż, 20. 10. (PAT.) Wczoraj popołudniu premjer Herriot przyjął min. Zaleskiego, który w dniu dzisiejszym opuszcza Paryż i udaje się do Warszawy. Równocześnie wyjeżdża do Polski amb. Rzplitej w Paryżu Chłapowski.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Amortyzacja budynków przy podatku dochodowym

I.

W ubiegłym roku zaczęto w okręgu poznańskiej Izby Skarbowej stosować nowy sposób obliczania odpisów amortyzacyjnych przy ustaleniu dochodu podatkowego z nieruchomości miejskich. Dopuszczano mianowicie odpisy na amortyzację najwyżej w wysokości 10—15 proc. od sumy przychodu brutto z danej nieruchomości.

Ponieważ ten sposób obliczania amortyzacji nie był zgodny z obowiązującemi przepisami i krzywdził właścicieli domów, podjęło poznańskie Towarzystwo Właścicieli Domów usilne starania o zmianę odnośnych zarządzeń. — Wielu właścicieli domów w odwołaniach zarzuciło władzom niewłaściwy sposób obliczenia i niedostateczność przyznanych przy wymiarze podatku odpisów.

Na życzenie kół interesowanych przedstawiłem swoje zapatrywanie w „Kurjerze Poznańskim" w artykule p. n. „Zasady prawidłowej amortyzacji budynków w podatku dochodowym".

Poznański Izba Skarbowa odniosła się do ministerstwa skarbu o wyrażenie opinji, względnie o udzielenie wskazówek, jak w tej sprawie należy postępować.

Ministerstwo odpowiedziało okólnikiem z dnia 11. 7. 1932 L. D. 20490/2/32, który został podany do wiadomości wszystkim izbom skarbowym w państwie do stosowania się.

Ponieważ okólnik ten będzie odtąd przez władze skarbowe stosowany, a sprawa interesuje żywo szerokie koła podatników, przytaczam go w całości w brzmieniu, ogłoszonem w „Czasopiśmie Skarbowem". Ministerstwo wyjaśnia:

„W myśl art. 6 ustawy o państwowym podatku dochodowym, par. 16 przep. wyk do tejże ustawy oraz judykatury Najwyższego Trybunału Administracyjnego podstawą do obliczania procentów (stopnia) zużycia dla celów amortyzacji jest pierwotna wartość (zakupu albo wytworzenia) amortyzowanego przedmiotu majątkowego. Właściciel zatem nieruchomości miejskiej, który wybudował nieruchomość i posiada ją nieprzerwanie do chwili miarodajnej dla opodatkowania, ma prawo przeprowadzać dla celów podatku dochodowego corocznie procentowe odpisy z tytułu amortyzacji od ogólnej sumy kosztów budowy opodatkowanej nieruchomości. Natomiast właściciel nieruchomości, który nabył gotową już nieruchomość za określoną cenę kupna i sprzedaży, ma prawo przeprowadzać coroczne odpisy procentowe tytułem amortyzacji od ceny kupna opodatkowanej nieruchomości. Osobom, które weszły w posiadanie nieruchomości miejskich w drodze spadkobrania, względnie darowizny, pod względem amortyzacji przysługują te same prawa, jakie przysługiwały spadkodawcom i darczyńcom

„Pierwotną wartość budynku (koszta wybudowania lub cenę kupna) wyrażoną w walutach b państw zaborczych należy przeliczyć na złote według parytetu złota

„Przy budynkach, które w drodze kupna i sprzedaży przeszły w ręce obecnych posiadaczy w okresie dewaluacji walut b państw zaborczych względnie marki polskiej, tj. w okresie od 1 listopada 1918 roku do 1 kwietnia 1924 roku Ministerstwo Skarbu zezwala, by ze względów słuszności za podstawę procentowych odpisów z tytułu amortyzacji przyjmowaną była najbliższa wartość pierwotna (koszta wybudowania lub cena kupna) z przed okresu dewaluacyjnego

„W razie trudności w ustaleniu wartości pierwotnej budynków zwłaszcza z dawniejszych okresów, za podstawę procentowych odpisów amortyzacyjnych można przyjmować posiłkowo wartość ubezpieczeniową danego budynku z przed okresu dewaluacyjnego

„O ile chodzi o budynki, dla których podstawa procentowych odpisów amortyzacyjnych nie da się ustalić w sposób wyżej unormowany, należy tę podstawę ustalić przez znawców Raz ustalona podstawa amortyzacji będzie miarodajna przy wymiarze podatku dochodowego w latach następnych.

„W sprawie wysokości procentowych odpisów z tytułu amortyzacji Ministerstwo Skarbu podkreśla że 2 proc stawka dla budynków mieszkalnych z par 16 przep. wyk jest stawką orjentacyjną, która może być zmieniona w zależności od czasu trwania budynku i faktycznego zużycia w danym okresie.

„Powyższe pismo przesłano Izbom Skarbowym do wiadomości z tem, że jeżeli praktyka dotychczasowa, stosowana w sprawie amortyzacji budynków mieszkalnych, w poszczególnych okręgach Izb Skarbowych nie odbiega rażąco, ze szkodą dla Skarbu państwa, od zasad, wyłuszczonych w reskrypcie do Izby Skarbowej w Poznaniu, i nie wywołuje większych tarć pomiędzy właścicielami nieruchomości a władzami skarbowemi, Ministerstwo Skarbu nie widzi przeszkód w dalszem stosowaniu dotychczasowej praktyki Gdyby jednak dotychczasowa praktyka przynosiła straty w podatku dochodowym, względnie, gdyby na tle dotychczasowej praktyki wynikały masowe tarcia pomiędzy płatnikami podatku dochodowego a władzami skarbowemi, należy sprawę amortyzacji budynków mieszkalnych unormować w myśl wskazań zawartych w reskrypcie do Izby Skarbowej w Poznaniu

„Decyzja w tym względzie powinna być powzięta przez poszczególne Izby Skarbowe po dokładnem rozważeniu okoliczności, przemawiających za pozostawieniem dotychczasowej praktyki, względnie za wprowadzeniem praktyki zgodnej z zasadami, wyrażonemi w reskrypcie do Izby Skarbowej w Poznaniu."

Swoje uwagi do powyższego okólnika wypowiem w następnym numerze.

JERZY NIKODEM.

Koroną pięknego wyglądu jest czysta, zdrowa cera . . .

Jedną z najcenniejszych tajemnic piękności na świecie jest specjalna recepta Palmolive—stosowana przez naszych fachowców. Do wyrobu mydła Palmolive zostają użyte słynne olejki kosmetyczne z owoców oliwnych, palm i orzechów kokosowych — znane od wieków jako najbardziej naturalne olejki piękności.

Piękne kobiety całego świata wiedzą, że naturalny sposób pielęgnowania urody jest najlepszy. Wiedzą, że regularne używanie mydła Palmolive i wody jest podstawowym warunkiem prawdziwej piękności, gdyż tylko czysta cera może być prawdziwie piękna. Dlatego też miljony kobiet używają regularnie codziennie mydła Palmolive, pielęgnującego urodę, skuteczne, a przytem nie kosztownie.. miękka obfita jego piana usuwa ze skóry wszelkie nieczystości, nie drażniąc jej przytem zupełnie. Jeżeli więc Pani pragnie zachować świeżą cerę i młodzieńczą giętkość i jędrność skóry, powinna Pani używać codziennie mydła Palmolive — również jako mydła do kąpieli.

Prosimy żądać stale tylko prawdziwego mydła Palmolive, zwracając uwagę na jego cechy charakterystyczne: zielone opakowanie z czarną opaską i złotym napisem Palmolive

TERAZ GR. 90

MYDŁO PALMOLIVE

Nr 5 904

Postulaty z zakresu polityki gospodarczej

„Naczelnej Organizacji Zjednoczonego Rolnictwa i Przemysłu Rolnego Zachodniej Polski"

Naczelna Organizacja Zjednoczonego Rolnictwa i Przemysłu Rolnego Zachodniej Polski na posiedzeniu swej rady, odbytem w dniu 18 października 1932 r. w Poznaniu, rozpatrując sytuację gospodarczą rolnictwa i przemysłu rolnego zachodnich województw, stwierdziła, że sytuacja ta w porównaniu z rokiem ubiegłym uległa dalszemu znacznemu pogorszeniu, co w konsekwencji powoduje z jednej strony niebezpieczeństwo poważnego wzmożenia się niewypłacalności rolnictwa — pokrywającego już od dłuższego czasu swe zobowiązania kosztem substancji majątkowej —, a z drugiej strony grozi poważnem załamaniem się produkcji rolnej, co — szczególnie w razie roku nieurodzaju — uczynić może organizm gospodarczy Polski niewystarczalnym pod względem aprowizacyjnym.

Wobec powyższego Naczelna Organizacja postanowiła przedstawić rządowi konieczność przedsięwzięcia niezwłocznie nieodzownych kroków zaradczych w kilku kierunkach, ujmując je w szeregu rezolucyj:

Pierwsza z nich domaga się skierowania wszelkich wysiłków oraz zastosowania wszelkich rozporządzalnych przez państwo środków, zmierzających do podnoszenia cen produktów rolnych drogą rozszerzenia dotychczasowego systemu w tym zakresie

Naczelna Organizacja uważa za nieodzowne wydatne obniżenie stopy procentowej oraz kosztów pośrednictwa przy kredytach długo i krótkoterminowych i przeprowadzenie konwersyj uciążliwych zobowiązań rolniczych.

Naczelna Organizacja domaga się dostosowania norm wynagrodzenia robotników rolnych do obecnego poziomu cen artykułów rolnych, oraz przeprowadzenia rewizji przepisów ustawowych, krępujących swobodne kształtowanie się warunków pracy w rolnictwie.

Naczelna Organizacja uważa za konieczne udzielenie przez ciała ustawodawcze, niezależnie od prac nad projektem reformy ubezpieczeń w Sejmie prowadzonych, uprawnień do przeprowadzenia w drodze rozporządzeń z mocą ustawy w jak najkrótszym czasie szeregu zmian w obecnie obowiązującem ustawodawstwie:

1) w dziedzinie ubezpieczenia na wypadek choroby — przez wprowadzenie możliwości tworzenia zastępczych kas chorych, ograniczenie rozmiaru świadczeń dla ubezpieczonych, obniżenie wysokości składki z tytułu ubezpieczenia na wypadek choroby w publicznych kasach chorych i pociągnięcie ubezpieczonych do udziału w kosztach pomocy leczniczej celem usunięcia istniejących nadużyć.

2) w dziedzinie ubezpieczenia od wypadków przy pracy — przez ujednolicenie i scalenie finansowe tego ubezpieczenia na terenie całego państwa, przez zmianę obecnie obowiązującego na terenie województw zachodnich systemu finansowania tego ubezpieczenia repartycyjnego na system częściowej kapitalizacji, ograniczenie praw do rent do tych wypadków, w których niezdolność do pracy przekracza 25 proc. i obniżenie wysokości składki z tytułu ubezpieczenia od wypadków przy pracy.

3) w dziedzinie ubezpieczenia pracowników umysłowych — przez zwolnienie tempa kapitalizacji rezerw i ustalenie świadczeń emerytalnych dla ubezpieczonych na poziomie, umożliwiającym obniżenie składki do 5 proc. zarobku,

4) w dziedzinie ubezpieczenia od inwalidztwa i na starość — przez obniżenie składek za pracowników rolnych o 20 proc., których nadmierna wysokość spowodowana jest w dużej mierze wypłacaniem przez Ubezpieczalnię Krajową w Poznaniu rent poniemieckich.

W zakresie spraw podatkowych domaga się Naczelna Organizacja całkowitego umorzenia podatku majątkowego, zniesienia w podatku gruntowym progresji i degresji, obniżenia przedewszystkiem w wypadkach alienacji w pierwszym stopniu pokrewieństwa, podatku spadkowego i od darowizn i wydania zarządzeń władzom wymiarowym celem dostosowania norm szacunkowych przeciętnej dochodowości do obecnych warunków gospodarczych w rolnictwie oraz stosowania przy wymiarze podatku dochodowego według norm szacunkowych różnego rodzaju obliczeń, ustalonych dla gospodarstw rolnych na terenie województw zachodnich reskryptem ministerstwa skarbu z dnia 24. 2 1931 r.

Naczelna Organizacja uważa za nieodzowne natychmiastowe przeprowadzenie generalnego obniżenia taryfy kolejowej i przystosowanie stawek przewozowych za artykuły rolne i środki produkcji rolnej do poziomu cen produktów rolnych.

Wobec istnienia znacznej rozpiętości pomiędzy cenami artykułów przemysłowych a cenami produktów rolniczych, uważa Naczelna Organizacja za konieczne przywrócenie równowagi pomiędzy cenami wyżej wymienionemi Równowaga ta, stanowiąca istotną część akcji, mającej na celu przywrócenie opłacalności, a przez to i zdolności nabywczej rolnictwa, winna być przeprowadzona drogą konsekwentnego zrealizowania postulatów, zmierzających do podniesienia cen produktów rolnych. Równolegle z tą zasadniczą akcją winna być podjęta praca nad dostosowywaniem cen artykułów przemysłowych, konsumowanych przez rolnictwo, do poziomu cen rolniczych, z uwzględnieniem szczególnych warunków produkcji odnośnej gałęzi przemysłu oraz wpływu, jaki one wywierają na całokształt naszego życia gospodarczego.

Naczelna Organizacja stwierdza, że nie istnieją środki, które bez dalszej poważnej ujmy na wypłatach za buraki mogłyby opłacić świadczenia wyrównawcze na rzecz cukrowni w innych dzielnicach Polski i stwierdza, że świadczenia te spowodowały konieczność poważnego zmniejszenia przez rolnictwo Zachodniej Polski areału plantacyj buraczanych oraz domaga się wskutek tego usunięcia tego ciężaru z cukrownictwa Zachodniej Polski.

W związku z mającą nastąpić, z okazji wprowadzenia nowej taryfy celnej, rewizją traktatów handlowych, uważa Naczelna Organizacja za nieodzowne zapewnienie dla eksportu artykułów polskiej produkcji rolnej, stanowiącego decydujący czynnik aktywności naszego bilansu handlowego, możliwości jak najszerszej ekspansji na rynki zagraniczne.

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **Bilans handlu zagranicznego zmniejszył się o połowę.** W pierwszych 8 miesiącach 1932 r. ogólna wartość przywozu do Polski z zagranicy została obliczona na 569.9 milj zł. W tym samym czasie ubiegłego roku wartość przywozu towarowego z zagranicy wynosiła 1043.3 milj. zł.; spadek wynosi więc około 45 proc. Udział Niemiec w przywozie do Polski utrzymuje się w dalszym ciągu na pierwszem miejscu. W r 1931 udział Niemiec w imporcie do Polski wynosił 24,2 proc całkowitego przywozu, w tym roku zmalał jednak do 19,9 proc Jest to przeciętna z ostatnich miesięcy, gdyż np. w sierpniu b r przywóz wynosił już tylko 18.2 proc Na drugiem miejscu wśród państw importerskich do Polski stoją Stany Zjednoczone A P. z udziałem 11,5 proc. (w roku poprzednim 11 proc.) Dalej następuje Anglja z poprawionym udziałem przywozu do 8.3 proc (w r. ub. 7 proc.). — W równym stopniu uległ zmniejszeniu wywóz z Polski; zmniejszył się o mniejwięcej 45 proc — z 1274.7 milj zł w r 1931 na 706,3 milj w pierwszych 8 miesiącach r b Wśród odbiorców polskich towarów stoi na pierwszem miejscu Anglja 18 proc. całego wywozu, na drugiem miejscu Niemcy z 15,1 proc. Wywóz do Niemiec ulega stale zmniejszeniu. Dalszymi najważniejszymi odbiorcami polskich towarów są Czechosłowacja i Austrja partycypujące przeciętnie po 8,5 proc. w naszym wywozie.

(k) **Zmiany rozporządzenia o nadzorze państwowym nad buhajami.** W Dzienniku Ustaw nr. 89 z 18 bm. ogłoszone zostało rozporządzenie ministra rolnictwa i reform rolnych z 30 września br. w sprawie zmian w rozporządzeniu z dnia 3 sierpnia 1927 r. do ustawy z dnia 28 października 1925 r. o nadzorze państwowym nad buhajami.

(k) **Reglamentacja dewizowa pokrywką dla niesolidarności.** Ostatnio zdarzają się wypadki, iż firmy zagraniczne z krajów, w których wprowadzono reglamentację dewizową zasłaniają się przepisami reglamentacyjnemi, dla niewypełniania swoich zobowiązań. Ostatnio pewna zagraniczna firma odbiorcza twierdząc, że nie może uzyskać potrzebnych zaświadczeń dewizowych na przywóz papierówki zawiadomiła polskiego eksportera, że uważa się ze względów „siły wyższej" za zwolnioną z umowy. W ten sposób firma ta usiłowała zrzucić całe ryzyko, wynikające z reglamentacji dewizowej w swoim kraju na polskiego eksportera. Sprawa ta nie jest jeszcze zakończona.

(k) **Dewaluacja dinara utrudnia eksport do Jugosławji.** Od pewnego czasu postępująca dewaluacja dinara została w praktyce usankcjonowana przez Bank Narodowy i pogłębia się nadal. Miarodajne czynniki nie przewidują poprawy, przeciwnie wypowiadają pogląd, że w razie nieotrzymania pomocy od państw wierzycielskich, nastąpi zupełne załamanie. W rezultacie kształtowanie się sytuacji gospodarczej w Jugosławji należy ocenić bardzo pesymistycznie, na co muszą zwrócić uwagę eksporterzy polscy. Przedewszystkiem więc żadne transakcje nie powinny być zawierane w dinarach, lecz efektywnej walucie twardej. Otrzymanie dewiz z Banku Narodowego jest zupełnie nieosiągalne w drodze zwyczajnej Najracjonalniejszą, choć najmniej pożądaną formą handlu z Jugosławją będą transakcje w drodze kompensacyj. (i)

WIADOMOŚCI POTOCZNE

W sprawie jałmużny za dusze zmarłych

Orędzie ks. Kardynała Prymasa Hlonda

Liturgja listopadowa łączy nas ze zmarłymi i wyraża się pięknie a przejmująco w pacierzach zadusznych. Wierni z modlitwą łączą jałmużnę, która dzisiaj staje się uczynkiem tem milszym Bogu, że wielu otacza nas biednych i nieszczęśliwych. Niechże miłosierdzie, świadczone chętnie ubogim, wyprasza zmiłowanie Boże pomarłym!

Ponieważ atoli od pewnego czasu zachodzą na naszych cmentarzach nieporządki tem wywołane, że nagabują tam wiernych w sposób nieodpowiadający świętości miejsca nieznane parafji osoby, wzywam Wielebnych Księży Proboszczów, by żadnych żebrzących na cmentarz nie wpuszczali, odsyłając ich do Wydziałów Parafjalnych „Caritas" lub do Stowarzyszeń św. Wincentego albo do Pań Miłosierdzia.

Natomiast zlecą Wielebni Księża Probszczowie Stowarzyszeniu św. Wincentego lub Paniom Miłosierdzia, by na ubogich parafji przeprowadziły na cmentarzach zbiórkę w uroczystość Wszystkich Świętych i w Dzień Zaduszny. Zbiórka odbywać się powinna bez głośnego wołania i bez przeszkadzania pobożności wiernych.

Krynica, 12 października 1932.

(—) † AUGUST KARDYNAŁ HLOND.

P. S. Bliższe instrukcje w powyższej sprawie roześle w najbliższych dniach Związek Towarzystw Dobroczynności „Caritas" w Poznaniu.

Nowy kurs kandydatek O. W. P.

Pierwsze zebranie odbędzie się w poniedziałek 24 bm. o godz. 20 w lokalu Stronnictwa Narodowego, św. Marcin 65.

Strzelanie Legjonu Wielkopolskiego

Na strzelnicy Bractwa Kurkowego Poznań—Szeląg odbyły się 16 bm. międzyzwiązkowe zawody strzeleckie Legjonu Wielkopolskiego. Zawody odbyły się w obecności prezesa Legjonu Wlkp. sen. dr. Cz. Meissnera, pod kierownictwem komendanta pułk. Br. Sikorskiego, jego zast. kpt. Karlewicza, sekr. por. Kismanowskiego oraz przy współudziale kilku oficerów rezerwy.

W zawodach o puhar wędrowny Legjonu, który w ub. roku zdobył Zw. Hallerczyków, I. miejsce zdobył zespół: Związku Uczestników Powstania Wlkp. (204 pkt.); II. miejsce: Zw. Hallerczyków (199 pkt.); III. miejsce Związek Podoficerów Rezerwy Ziem Zachodnich (198 pkt.); IV. miejsce: Związek Towarzystw Powstańców i Wojaków (129 pkt.).

W zawodach indywidualnych o tytuł mistrza Legjonu Wielkopolskiego I. miejsce zdobył druh Piskorski Zdzisław (Zw. Tow. Powst. i Woj.) pkt. 43 — medal złoty; II. miejsce: Kawiecki Walerjan (Związek Hallerczyków) pkt. 42 — medal srebrny; III. miejsce: Wieloch Józef (Związek Tow. Powst. i Wojaków) pkt. 40 — medal bronzowy.

Po zawodach odbyło się w sali Bractwa Kurkowego rozdanie nagród przez dr. Meissnera jak i zostały wygłoszone liczne przemówienia.

Dziś „Plac Paryski 13"

Niezatarte wrażenie pozostawił u wszystkich bywalców teatralnych, grany swego czasu w Teatrze Nowym reportaż Vicki Baum „Ludzie w hotelu", który osiągnął rekordowe wprost powodzenie, budząc olbrzymie zainteresowanie swą ciekawą treścią i oryginalną fakturą sceniczną. Obecnie taką samą furorę wywołała wszędzie zagranicą najnowsza komedja tej autorki pt. „Plac Paryski 13", dająca w kapitalnym skrócie przepyszny obraz życia wielkomiejskiego.

Komedja ta wchodzi na repertuar Teatru Nowego w dniu dzisiejszym, którą to zapowiedź cała publiczność teatralna przyjmie z najwyższem zainteresowaniem. Środowisko, w jakiem autorka przeprowadza swoją fascynującą fabułę przykuwa od pierwszej chwili uwagę widza, zaznajamiając go z kulisami specjalnie dla pań ciekawego — bluffu wielkomiejskich zakładów kosmetycznych.

W roli głównej wystąpi ulubienica publiczności p. Halina Cieszkowska, dalszą obsadę stanowią pp. Zofja Barwińska, Lucyna Bracka, Stefan Czajkowski, Roman Górowski, Czesław Kaden i inni.

Jubileusz pracy społecznej i zawodowej

25-lecie Tow. Pracowników Handlowych, Przemysłowych, Bankowych i Biurowych

W środę odbyła się na sali Król. Jadwigi uroczystość jubileuszu 25-cioleecia związku Zawodowego Pracowników Kupieckich, Przemysłowych, Bankowych i Biurowych. O godz. 8.15 zagaił prezes Oddziału Poznań p. Kamasa wobec licznie zebranych przedstawicieli władz, prasy, samodzielnego kupiectwa i członków Oddziału, uroczystościowe zebranie.

Do prezydjum poproszono b. działaczy Związku, reprezentujących obecnie poważne koła gospodarcze naszej dzielnicy, mianowicie p. dyr. Jana Słomińskiego jako przewodniczącego, jako dalszych członków pp. radców Kałamajskiego i Kontrowicza, Szulca, Coftę, Kamasę, Bredowa, Spartego i Piętę, a do pióra p. Stambrowskiego.

Referat historyczny wygłosił prezes Związku p. Stan. Cofta. W obszernem przemówieniu omówił prelegent założenia ideowe i wyniki pracy w czasach zaborczych i w dobie obecnej, dając szczególnie pogląd na ogrom pracy jaką organizacja jubilatka pokonała na polu walki o prawa gospodarcze Polaków w czasach pruskich. Deklarację ideową odczytał sekretarz generalny Związku p. Gregorowicz, wnosząc równocześnie okrzyk na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej.

Zasługi wszystkich wybitnych działaczy Związku z przeszłości i teraźniejszości uczcił stosownem przemówieniem p. Kamasa prezes Oddziału Poznań, wymieniając kilkadziesiąt nazwisk szczególnie zasłużonych. Pamięć zmarłych działaczy związkowych uczczono przez powstanie.

Z okazji jubileuszu urządzono zbiórkę na przyszłą siedzibę związkową. Do datków zachęcał gorąco przewodniczący p. dyr. Słomiński oraz p. Cofta. Zebrano poważną kwotę, bowiem przedstawiciele kupiectwa samodzielnego i byli działacze nie szczędzili hojnych ofiar.

Następnie przemawiali reprezentanci władz, stowarzyszń i bratnich organizacyj a mianowicie pp.. dr. Mroczkowski jako okr inspektor pracy, p. Łukasiewicz imieniem Izby Przem. - Handlowej zawiadamiając równocześnie o przyznaniu dyplomu Związkowi przez Izbę, Jan Ligocki im. wydz. szkół zawodowych w kuratorjum i im. Miejskiej Szkoły Handlowej, Tadeusz Piotrowski — im Rady Okręgowej Związku Pracowników Umysłowych, Marcin Nowak im. Zw. Tow. Kupieckich, Bogdan Piotrowski — im „Kurjera Poznańskiego" i „Orędownika Wielkopolskiego", Wypych — im. Związku Pracowników Umysł. Administracji Wojskowej, Gorgowd — im. Oddz Pozn. Związku Pracowników Ubezpieczeniowych, Jabłoński — im. Kupców Podróżujących i przedstawicieli Handlowych, Jan Woźnicki — im. Sodalicji Kupców, konsul Szeffs — im. młodzieży kupieckiej Jugosławji, Jabłkowski — im. Związku Pracowników Bankowych, Skotnicki — im. Tow. Uczniów Handlowych, Słomiński — im. Tow. Miłośników Puszczykowa i okolicy oraz Bractwa Kurkowego, Dembiński — im. Urzędników Gospodarczych a na zakończenie jeden z senjorów Tow. p. Stefan Kałamajski.

Poza tem odczytano telegramy i listy z życzeniami od osób, instytucyj i stowarzyszeń z których zwracały na siebie uwagę pisma p. prez. Ratajskiego, p. Bol. Kasprowicza z Gniezna, Unji Z. Zaw. Prac. Umysł. w Warszawie i inne.

Zakończenie podniosłej uroczystości poprzedził apel prezesa Związku p. Cofty do członków. Zaznaczyć należy, że obchód cechowała powaga i nastrój rzetelnie zasłużonego święta pracy.

Tajemniczy aferzysta grasuje po Poznaniu

Nachodzi różnych kupców i podaje się za Waltera Lorenza

W tych dniach pojawił się na bruku poznańskim nowy aferzysta. Dotychczas nie jest on bliżej znany, wiadomo zaś o nim tyle tylko, iż usiłuje dopuszczać się różnych oszustw.

W znanej firmie radjotechnicznej „Emka" przy ul. Wrocławskiej 30, zjawił się w tych dniach pewien osobnik o wyglądzie typowego agrarjusza niemieckiego. Długie buty, spodnie do konnej jazdy z materjału „pepitto", zielony kapelusz z piórkiem. Młodzieniec o rumianej twarzy przedstawił się jako właściciel 300 morgów w Trlągu w powiecie inowrocławskim i wielki entuzjasta radjofonji. Po krótkich oględzinach aparatów radjowych wybrał najlepszy za 1.250 zł. Właścicielowi firmy „Emka" p. Włodarczakowi klient podając się za Waltera Lorenza wydał się jednak podejrzany, gdyż oświadczył, że nie ma gotówki i że firma może swą należność pobrać w znanym handlu nasion firmy Szyfter na ul. Wielkiej 11. Nieznajomy bliżej Walter Lorenz scedował rzekomo swą pretensję piśmiennie p. Włodarczakowi, a po dwukrotnem zapytaniu specjalnych wysłanników firmy „Emka" w firmie Szyfter okazało się, że jest to osobnik tam całkowicie nieznany. Wówczas właściciel firmy „Emka", u którego rzekomy Walter Lorenz zamówił radjoaparat wartości 1.250 złotych, okazał wielką przezorność i oświadczył, że wyda chętnie radjoaparat, gdy otrzyma gotówkę. Oszust, który wypisał cesję na firmę Szyfter ulotnił się pod jakimś pozorem **na pół godziny i nie wrócił więcej.**

Okazało się niebawem, że jest to jakiś zręczny aferzysta i oszust.

Następnego dnia rzekomy Walter Lorenz poszkodował innych kupców. Był u p. Stephana jubilera na ul. Półwiejskiej i kupił u niego biżuterje większej wartości. Oszust, występujący pod nazwiskiem Lorenza, kupił u p. Stephana biżuterje na sumę 1.150 złotych. Oddalił się pod pozorem załatwienia jakiegoś interesu i zabrał przedmioty wartości 500 złotych. Przed kilku dniami tenże osobnik chciał „kupić" motocykl w firmie „Mix".

Istnieje prawdopodobieństwo, że rzekomy Walter Lorenz będzie usiłował poszkodować także innych kupców w mieście Poznaniu lub też na prowincji. Powołuje się on na kuzyna pewnej firmy radjowej w Chodzieży.

A więc, Pp. Kupcy, ostrożnie z tego rodzaju klientami! (kl)

Co ongiś uratowało Danję od kryzysu i chaosu gospodarczego?

Na powyższy temat dziś o godz. 20 w sali 17 Col. minus wygłosi wykład ks. Antoni Ludwiczak. Nie należy wątpić, że ciekawy ten wykład doskonałego znawcy oświatowych stosunków duńskich zgromadzi liczne rzesze interesujących się sprawami, będącemi zawsze aktualnemi. Wstęp wolny.

Przy otyłości pobudza naturalna woda gorzka **„Franciszka-Józefa"** przemianę materji w organiźmie i wpływa na wysmukłość kształtów. Żądać w aptekach i drog.
ng 5 905

KALENDARZYK

Czwartek, 20 października 1932.

Słońce: wschód 6.26; — zachód 16.47; — długość dnia 10 godz 21 min.

Księżyc: wschód 19.24; — zachód 13.04; — przed ost kwadrą.

Stan pogody według spostrzeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Czwartek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana + 6 st C., pochmurno, wiatr południowo-zach., ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 750 mm — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 12 st. C., najniższa + 5 st C.

Kal. rzk.: Jan Kanty; jutro Urszula.

Kal. słow.: Budzisława; jutro Daromiła.

OSOBISTE

— * **Jubileusz pracy zawodowej.** Przed kilku dniami współpracownik Drukarni Polskiej Sp Akc., p. Bronisław Felczykowski obchodził 25-lecie pracy zawodowej jako drukarz. P Felczykowski rozpoczął naukę w tym zawodzie w drukarni „Dziennika Bydgoskiego", a po ukończeniu praktyki utartym zwyczajem poszedł na wędrówkę do Westfalji i Nadrenji, gdzie pracował w drukarni „Wiarusa Polskiego" w Bochum i „Narodowca" w Herne. Przebywszy Holandję i Belgję, drogą przez Francję powrócił do Niemiec, gdzie pracował w kilku drukarniach nadreńskich. Brał udział w wojnie światowej, następnie w powstaniu wielkopolskiem i walczył na froncie bolszewickim. Po siedmioletniej żołnierce powrócił ze stopniem podporucznika rezerwy do swego zawodu i pracował w Bydgoszczy, a następnie w Drukarni Polskiej S. A. w Poznaniu w charakterze składacza ręcznego od przeszło czterech lat. Jubilat, któremu z okazji ważnej rocznicy towarzyszą serdeczne życzenia, brał żywy udział w pracy narodowo-społecznej na obczyźnie, a za pracę organizacyjną w tajnych związkach wojskowych aresztowany był w roku 1919 w Bydgoszczy.

ŻYCIE SOKOLE

— * **Dzielnicowy Wydział Sokolic** zawiadamia, iż dnia 23 bm o godz. 17 odbędzie się w kościele Zmartwychwstańców na Wildzie ślub druchny Kamińskiej, naczelniczki gniazda żeńskiego w Międzychodzie, a podnaczelniczki okręgu wronieckiego, która w tym dniu obchodzi również dziesięciolecie pracy sokolej. Wzywamy więc wszystkie druchny, aby jak najliczniej przybyły w mundurach na ślub, w celu uczczenia zasług gorliwej i ofiarnej naszej druchny.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Akademickie Koło Harcerskie.** Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek, 20 bm. o godz 20.15 w lokalu Koła. Zamek, pokój 40. W programie feljeton na temat wrażeń z podróży po Rosji sowieckiej, wygłosi dch. Budzińska oraz referat druha Byliny p. t. „Harcerstwo a świat pracy".

— * **Rada Miejscowa Stow. Pań św. Winc. a Paulo** zawiadamia o zebraniu, które odbędzie się w poniedziałek, 24 bm. o godz. 16.30 na salce Księgarni św Wojciecha przy Alejach Marcinkowskiego 22 I p. Panie przewodniczące oraz wszystkich członków zarządów Stow Pań Mil. św. Winc. a Paulo miasta Poznania uprasza się o łaskawe przybycie. Bardzo ważne komunikaty

— * **Z Tow. Opieki nad Zwierzętami.** Zebranie plenarne odbędzie się w sobotę, 22 bm. o godz 19 w Collegium Minus, Wały Wazów 26 w sali 22. Wykład z przeźroczami p. t. „Zwierzę w prahistorji" wygłosi p. dr. Aleksandra Karpińska.

WIECZORY, KONCERTY

— * **Wielka rewja dziecięca!** Dzieci! Zarząd Przytuliska dla Niemowląt i Żłóbka Jeżyckiego donosi nam, że w sobotę, 22 bm., i w niedzielę, dnia 23 bm. o godz. 5 popoł. urządza dla was na sali Domu Amarantowego, ul. Słowackiego 19, wielką rewję. Które z was pamięta naszych małych aktorów z przeszłego roku, przyjdzie napewno. Ręczymy, że tym razem będzie jeszcze ładniej. Dzieci! Zbliża się zima, a naszym maleństwom potrzeba ciepłych sweterków, pończoszek i węgla na opał. — Przyjdźcie więc na naszą rewję, bardzo prosimy! Bilety od 50 gr do 2 zł nabyć można w firmie St. Dyczkowski, drogerja, św. Marcin 20 oraz przy kasie.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Poradnia pedagogiczna Miejskiego Laboratorjum Psychologicznego w Poznaniu** udziela rodzicom bezpłatnie porad w sprawie dzieci opóźnionych w rozwoju, wybitnie uzdolnionych, moralnie zaniedbanych oraz wadliwie mówiących. Godziny przyjęć w soboty od 4—6 ul. Różana 1-3.

— * **Szczepienie przeciwbłonicze i przeciwpłonicze.** Wobec panującej obecnie w większem nasileniu wśród dzieci błonicy (dyfterji) i płonicy (szkarlatyny) przypomina się istnienie w mieście Poznaniu sta-

cyj szczepień ochronnych. Szczepienia są bezpłatne i odbywają się: 1) w Zakładzie Mikrobiologji Lekarskiej Uniwersytetu Poznańskiego, Wały Wazów 25 — w poniedziałki i piątki od godz. 13—14.30; 2) w szpitalu św. Józefa, ul. św. Józefa 7-8 — we wtorki i piątki od godz. 14—15; 3) w Klinice Chorób Dziecięcych Uniwersytetu Poznańskiego, ul. Marji Magdaleny 3 — w środy i piątki od 11.30 przed południem. Poddaje się szczepieniu tylko te dzieci, które dotąd błonicy (dyfterji) nie przechodziły. Uodpornienie jest dożywotne. W pierwszym rzędzie gorąco zaleca się szczepić dzieci, w których otoczeniu błonica się świeżo ukazała. Szczepienia chronią równocześnie od płonicy (szkarlatyny). Leży w interesie zarówno ogółu jak poszczególnych rodzin dzieci, aby szczepieniu poddawano jak najliczniejsze rzesze dzieci.

— * **5-lecie inwalidów cywilnych.** W niedzielę, 23 bm. obchodzi Związek Inwalidów Cywilnych R. P. 5-lecie istnienia. Program przewiduje o godz. 7.45 zbiórkę towarzystw, o godz. 8.30 wymarsz do kościoła, o godz. 9 mszę św. i uroczyste poświęcenie sztandaru. Po nabożeństwie wspólny przemarsz na akademję.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Posiedzenie rady miejskiej,** zapowiedziane na środę 19 bm., nie odbyło się.

— * **O zmianach granic parafij poznańskich.** W notatce podanej dnia 14 bm. pod tyt. „Zmiany w granicach parafij poznańskich" mylnie podano, że ulica Jasna należy odtąd do parafji św. Marcina. Granica między parafją św. Marcina a parafją Serca Jezusa i św. Florjana idzie od tąd środkiem ulicy Jasnej, tak, że strona zachodnia ulicy Jasnej (zabudowana) należy nadal do parafji Serca Jezusa i św. Florjana od Kaponiery do Mostu Teatralnego. Od Mostu zaś Teatralnego aż do ulicy Poznańskiej granica między parafją Serca Jezusowego i św. Florjana a parafją św. Wojciecha idzie środkiem ulicy Jasnej, tak, że i na tym odcinku część zachodnia ulicy Jasnej (zabudowana) należy do parafji Serca Jezusa i św. Florjana.

— * **Z Towarzystwa Miłośników Puszczykowa, Puszczykówka i okolicy.** W dniu 4 bm. odbyło się zebranie dotyczące planu zabudowania w naszych miejscowościach wycieczkowych Puszczykowa i Puszczykówka. Z ramienia Tow. Miłośników Puszczykowa, Puszczykówka i okolicy wzięli udział w zebraniu prezes tegoż towarzystwa p. radca Słomiński oraz wiceprezes p. Kaźmierski. Po dokładnem omówieniu sprawy co do istoty planu zabudowania, również i co do kosztów wynikających z tego, postanowiono zasięgnąć uchwały poszczególnych gmin. Zastępcy Towarzystwa Miłośników Puszczykowa, Puszczykówka i okolicy wnieśli, ażeby w ślad za Puszczykowem i Puszczykówkiem postąpiła sprawa planu zabudowania także sąsiednich gmin: Niwki, Starego Puszczykowa i Łęczycy.

— * **Ruch budowlany.** W śródmieściu nie widać, by wykonywano nowe budowle. Natomiast dokonywa się w ostatnim czasie zewnętrznych remontów kilku większych budynków. Przy Alejach Marcinkowskiego odnawia się fasadę Głównego Urzędu Pocztowego nr. 1. Ściany pokrywa się kilkakrotną warstwą olejną. Od strony ul. Gołębiej odnawia się gmach województwa; obecnie odnawia się wieżę. Na dziedzińcu wojewódzkim dokonano remontu zewnętrznego budynku wojewódzkiego. W pobliskim kościele farnym przeprowadzono większy remont w skrzydle bocznem. Odnawia się też zewnętrzne ściany kościółka Pana Jezusa przy ul. Żydowskiej. Ponadto remontowi zewnętrznemu poddano gmach konserwatorjum państwowego przy ul. Wrocławskiej i wielką narożnikową kamienicę na pl. Św. Krzyskim przy narożniku ul. Strzeleckiej. (we.)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Włamywacz zastrzelony.** W Sroczynie w powiecie gnieźnieńskim, w nocy na środę przebywający u gospodarza Bauta 23-letni pomocnik handlowy Ludwik Polowczyk, zastrzelił wystrzałem z fuzji 21-letniego Feliksa Lipczyńskiego ze Sroczyna w chwili, gdy ten włamał się do obory Bauta, celem kradzieży. Sprawą zajęły się władze sądowe. (kl.)

— * **Rewizja u paserów.** W tych dniach przeprowadzono rewizję u paserów, przyczem znaleziono większą ilość rzeczy, pochodzących z kradzieży. Policja zajęła kilka futer np. futro męskie z nutryj z kołnierzem z czarnej wydry, futro oposowe, futro z piżmowców, 15 skórek oposowych, gramofon walizkowy pomalowany na niebiesko, płyty gramofonowe, pierścionek złoty z szafirem i diamentem. Futra te pochodzą prawdopodobnie z dawniej już dokonanych kradzieży i zostały przerobione, celem zmiany ich dawniejszego wyglądu. (kl.)

Uczestnicy obchodu 25-lecia Kat. Tow. Robotników Polskich w Górczynie pod nowym sztandarem.

Nasi korespondenci donoszą

Z Poznańskiego

— * **Jarocin.** (Nieszczęśliwy wypadek.) Zatrudniony w laboratorjum tutejszej cukrowni p. Kaczmarek Władysław z Wilkowyi udał się 17 bm. podczas nocnej zmiany na próbkę do kotłarni. Znajdował się na mostku, utracił równowagę i spadł na kamienną posadzkę, rozbijając sobie głowę. Na krzyk zbiegli się inni pracownicy, lecz pomoc była spóźniona, bo nieszczęśliwy wkrótce zmarł. Liczył dopiero lat 20. Dnia 18 bm. przybyła komisja sądowo-lekarska, która po oględzinach zwłoki wydała rodzicom. (ek.)

— * **Kobylin.** (Mecze piłkarskie). W niedzielę odbyły się w naszem miasteczku aż trzy mecze piłki nożnej. Kiedy jedna drużyna schodziła z boiska, druga wchodziła. Pierwszy mecz pomiędzy „Piastem" II Kobylin a „Błyskawicą" Krotoszyn zakończył się wynikiem remisowym 1:1, drugi pomiędzy „Piastem" I Kobylin a „SMP" Poniec w stosunku 5:2 (3:2), trzeci pomiędzy „Sokołem" Rawicz a „Sokołem" Kobylin 12:2 (5:0).

— (Nieszczęśliwe wypadki). W ub. tygodniu wydarzył się w Smolicach straszny wypadek. Drogą, na której bawiły się dzieci, przejeżdżał wozem ciężarowym robotnik dominjalny Jan Jagodziński. Starsze dzieci, widząc zbliżający się wóz, zdążyły się usunąć, natomiast dwuletni synek robotnika p. Kempy Rocha, niezauważony przez Jagodzińskiego, dostał się pod koła wozu i poniósł śmierć na miejscu. — Drugi wypadek zdarzył się w Łagiewnikach. U wozu z beczką wody, na której siedział robotnik dominjalny, 21-letni Antoniewicz, spadło koło. Konie przestraszone ruszyły naprzód, a Antoniewicz spadłszy z wozu, dostał się pod oś. Spłoszone konie ciągnęły go tak dość daleko. Kiedy je zatrzymano, Antoniewicz był nieprzytomny, a wkrótce po wypadku zmarł. (kh)

— * **Koźmin.** (Z parafji.) Odbyło się wspólne zebranie dozoru i reprezentacji parafji św. Wawrzyńca i św. Stanisława pod przewodnictwem ks. prob. Flacha. W myśl ordynacji ustępują w bieżącym roku z dozoru św. Wawrzyńca 4 członkowie, z reprezentacji 12 członków; z dozoru św. Stanisława 3 członków, z reprezentacji 9 członków. Z urzędu proponowano do dozoru św. Wawrzyńca pp. J. Jagodzińskiego, W. Jarczyńskiego, Wł. Podlewskiego i dyr. Paryzka, do dozoru św. Stanisława pp. W. Borowskiego, adw. Radkowskiego i St. Cieszyńskiego. Nowe wybory dozoru i reprezentacji obu parafij odbędą się w końcu listopada br. Lista wyborców jest wyłożona codziennie w biurze parafjalnem. Uchwalono obniżyć repartycję na rok 1931-32 z 20 proc. na 15 proc. od podatku dochodowego państwowego, zaś dla rolników z 1 zł na 80 gr od hektara. Parcele od p. Klemensa uchwalono zamienić na powiększenie cmentarza. (s. a.)

— * **Nowy Tomyśl.** (Z parafji.) W niedzielę w obecności licznie zebranych parafjan odbyła się introdukcja pierwszego proboszcza parafji nowotomyskiej ks. Stanisława Ćwiejkowskiego. Uroczystość rozpoczęto procesją. Introdukcji dokonał ks. dziekan W. Laskowski ze Lwówka, w asyście ks. Kozłowicza z Bukówca i ks. Echausta z Wytomyśla. Po wkroczeniu w bramy kościoła i odprawieniu przepisanych modłów liturgicznych, wręczył ks. dziekan nowemu proboszczowi klucz kościoła, poczem w kościele odśpiewano uroczyste „Te Deum". W gorących słowach od ołtarza przemówił ks. dziekan, w odpowiedzi ks. proboszcz dziękował za okazaną życzliwość. Następnie odprawioną została uroczysta msza św., podczas której piękne pienia wykonało Koło „Chopin". Po uroczystościach kościelnych udała się procesja przed probostwo, gdzie imieniem dozoru kościelnego i parafjan złożył życzenia p. adw. Nykiel, w imieniu miasta p. burmistrz Konieczny.

— (Kradzież koni.) Gosp. W. Schilkemu w Lipce Wielkiej skradziono jednej z ostatnich nocy 3 konie, wóz roboczy i parę szorów. Za złodziejami, którzy udali się w kierunku Poznańskiego, policja czyni poszukiwania. Straty oblicza się na 1 200 złotych.

— (Nowe Stow. Młodych Polek.) W pobliskiem Jastrzębsku Starem zostało założone niedawno Stow. Młodych Polek, które dzięki umiejętnemu kierownictwu rozwija się pomyślnie. W ub. niedzielę odegrało Stow. przedstawienie sztuki „Bolszewik w spódnicy". Amatorki wywiązały się z swego zadania dobrze. Tow. Śpiewu „Moniuszko" odśpiewało na chór mieszany trzy utwory. Licznie zebrana publiczność oklaskiwała wykonawców, wyrażając swe zadowolenie. (tp.)

— * **Obornik.** (Dla ścisłości.) Doniesienie nasze o kradzieży w mieszkaniu właścicielki hotelu „Pod Orłem" p. Genowefy Kłosowej w Obornikach prostujemy o tyle, że w ręce złoczyńców dostało się 900 złotych gotówki oraz książeczka oszczędnościowa na sumę 3 400 zł.

— (Kradzieże.) Rolnikowi Stanisławowi Błaszczakowi z Kamińska skradziono 10 gęsi a rolnikowi W. Rodewaldowi z Głębocka większą ilość pierza. — P. Władysławie Kwiecińskiej z Obornik skradziono w nocy na 17 bm. z mieszkania bieliznę i inne przedmioty. (Kko.)

— * **Ostrów.** (Konkurs fotograficzny.) Założone w początkach br. w Ostrowie Stowarzyszenie Miłośników Fotografji wykazuje bardzo intensywną i owocną pracę. Na dzień 4 grudnia rb. ogłosiło Stowarzyszenie swój I konkurs fotograficzny, w którym mogą brać udział nawet niestowarzyszeni. W sądzie konkursowym zasiadywać będą pp. dr. T. Cyprjan z Poznania, dr. Łobos, architekt Freudenreich i L. Freyer. Prace nadsyłać można do 30 listopada br. pod adresem L. Freyer, Ostrów Wlkp., ul. Wrocławska 23. Temat zdjęcia i ilość prac dowolna. Do przesyłki należy dołączyć 1.50 zł w znaczkach pocztowych na koszta konkursu. Przewidziane są liczne nagrody. Po ogłoszeniu wyniku konkursu urządzona będzie wystawa wszystkich nadesłanych prac.

— (Umorzenie śledztwa.) Swego czasu donosiliśmy na tem miejscu o wniesieniu zażalenia do prokuratora przy sądzie okręgowym w Ostrowie przez głównych działaczy narodowych pp. Rzekieckiego i Wrobińskiego przeciwko komisarzowi policji p. Złotogórskiemu za dokonanie rewizji i aresztowań 13 członków O. W. P. w lipcu br. Obecnie wszyscy podpisani na zażaleniu otrzymali doniesienie od prokuratora o umorzeniu śledztwa. W sierpniu br. wszyscy podpisani na zażaleniu otrzymali zapozwy z policji, celem stawienia się w komendzie policji państwowej w sprawie przeciwko komisarzowi policji p. Złotogórskiemu. Śledztwo miał przeprowadzić niejaki p. Bączkowski z Poznania. Wezwanym oświadczono, że, ponieważ do spisywania protokółów potrzebne są odpowiednie formularze, które dopiero wykonać trzeba, mogą iść spokojnie do domu, a ponowne wezwanie otrzymają jeszcze tego samego dnia popołudniu. — Minęło od tego czasu kilka tygodni. Wczoraj dopiero otrzymali wszyscy, którzy podpisali zażalenie przeciwko p. Złotogórskiemu, zawiadomienie od prokuratora o „umorzeniu śledztwa" przeciwko p. Złotogórskiemu. — Bez komentarzy!! (Or.)

— * **Pniewy** (Kradzież.) W tych dniach w nocy włamali się nieznani dotąd złodzieje do prebendy ks. prałata Bajerowicza. Rabusie wtargnęli do piwnicy i skradli różne konserwy oraz kilkanaście butelek wina mszalnego. Znaleziono to nazajutrz porozrzucane w okolicy mieszkania. Śledztwo nie dało żadnego wyniku.

— * **Rogoźno.** (Przedstawienie.) Wielkopolski Teatr Objazdowy pod dyrekcją p. Brzeskiego odegrał w sali Hotelu Centralnego sztukę historyczną p. t. „Obrona Częstochowy". Całość przedstawienia wypadła pod każdym względem bardzo dodatnio. Publiczności przybyło dość dużo.

— (Wieczorek.) Towarzystwo Pań Konferencji św. Wincentego a Paulo urządziło ostatnio w sali Hotelu Polskiego wieczorek połączony z tańcami na rzecz ubogich miasta. Niestety zabiegi i starania nie znalazły poparcia szerszego społeczeństwa, gdyż na wieczorek przybyło wyjątkowo mało osób. Nie można tego przypisywać warunkom ekonomicznym, gdyż wstępne było niskie. (aka.)

— * **Żerków.** (Wieczór Moniuszkowski.) W niedzielę urządziło miejscowe Koło Śpiewu „Lutnia" wieczorem ku uczczeniu 60-lecia śmierci Moniuszki na sali p. Byrzykowskiego „Wieczór pieśni". Słowo wstępne o Moniuszce wygłosił architekt p. Tadeusz Kubiak z Jarocina. Chóry „Lutni" mieszany oraz męski, wykonały bardzo udatnie pod batutą dyrygenta p. Rembikowskiego kilka utworów Moniuszki, niektóre z towarzyszeniem orkiestry. — Członek Koła, p. Stanisław Rybacki, odśpiewał solo dwa utwory. Całość wypadła bardzo dobrze, publiczność darzyła wykonawców rzęsistemi oklaskami. Nadmienić wypada, że gdy przed 3 tygodniami urządzano ku czci bohaterów lotników akademję żałobną, na której również ta sama „Lutnia" śpiewała, znaleźli się ludzie, którzy bardzo głośno wyrażali swe niezadowolenie z tego, że pierwsze miejsca nie pozostały dla nich wolne. Narobiono o to na naszym terenie hałasu, choć jest to pretensja śmieszna, a zresztą twierdzenia malkontentów mijały się z prawdą. W niedzielę, 16 bm. rozmyślnie pozostawiono dla niezadowolonych bezpłatne miejsca w pierwszych rzędach, lecz nie przybyli wcale. Może należało jeszcze posłać po nich powozy?

Z Kaliskiego

— * **Kalisz.** (Prezes sądu okręgowego.) Na miejsce przeniesionego do Piotrkowa Trybunalskiego prezesa sądu okręgowego w Kaliszu, p. H. Angiewicza, który 19 b. m. opuścił Kalisz, mianowany został prezes sądu okręgowego w Suwałkach, p. Bronisław Stawicki.

— (Śmiertelny cios.) W dniu 18 bm. o godz. 6 popołudniu pomiędzy Marczakową Kazimierą a Wdowczykiem Wiktorem wybuchła kłótnia, w trakcie której dobiegł do Wdowczyka syn Marczakowej, Stanisław, uderzając w głowę napadniętego i zadając mu cios nożem w brzuch. — Wdowczyk padł na ziemię i po 10 minutach życie zakończył. Sprawcę zabójstwa aresztowano.

— (Pożary w powiecie.) We wsi Niniew gm. Chocz na szkodę Jana Nowaka spalił się stóg łubinu. Ogień wzniecili dzieci sąsiada Nowaczyka: 4-letnia Irena i 7-letni Stefan, przyczem Irena została lekko poparzona. — W zagrodzie Aleksandra Wojciechowskiego w Stawiszynie wybuchł pożar, który strawił oborę i dwa drwalniki. Pożar powstał wskutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem. (mk.)

— * **Słupca.** (Lustracja straży pożarnych.) Do Słupcy zjechało kilkanaście pozamiejscowych straży pożarnych, wraz z narzędziami pożarniczemi, dla przeglądu przez przybyłego tutaj lustratora straży. W związku z tem odbyła się próba pogotowia na wypadek pożaru, następnie na rynku przed władzami straży — defilada. Ogółem w tej imprezie brało udział kilkuset strażaków, licząc w tem straż słupecką. (sm.)

KRATKI SĄDOWE

Zabójca Milbrandtowej uniknął szubienicy — Surowa kara za podpalenie w chęci zysku

Rozprawa przeciwko mordercy Milbrandtowej Władysława Ratajczaka z Bydgoszczy — o czem pisaliśmy wczoraj — trwała przez cały dzień. Po wysłuchaniu orzeczenia psychjatrów, sąd odczytał zeznania świadków, poczem, po zamknięciu postępowania dowodowego i przewodu sądowego, zabrał głos prokurator Janczewski, wnosząc o zatwierdzenie wyroku pierwszej instancji, to jest o karę śmierci.

Obrońca oskarżonego adw. Eborowicz w przemówieniu swem podkreśla, że cała sprawa opiera się tylko na zeznaniach oskarżonego. Milbrandtowa obraziła oskarżonego Ratajczaka, który w przestępie gniewu uderzył ją szczotką w głowę. Gdy upadła, chciał ją ratować — ale potem jednak wyszedł. Nie pozostało stwierdzonem — zdaniem obrońcy — czy oskarżony pętlę nałożył na szyję Milbrandtowej zaraz po uderzeniu, czy też później. Oskarżonemu zarzuca się, że zadusił pętlicą swą ofiarę po oszołomieniu jej. Być może, że psychjatrzy w niniejszym wypadku mylą się. Orońca w końcu wnosi o znaczne złagodzenie kary.

Oskarżony Ratajczak, mając przed sobą widmo śmierci, z płaczem i strachem twierdził, że nie miał zamiaru zabić Milbrandtową. Uderzył ją dlatego, bo go do czynu sprowokowała, nazywając go „polska świnia".

Po naradzie rząd ogłosił postanowienie tej treści, że wyrok pierwszej instancji uchyla się. Oskarżonego zasądzono z art. 225 k. k. na 15 lat więzienia i utratę praw publicznych i obywatelskich. (z)

* * *

Wydział karny Sądu Apelacyjnego w Poznaniu rozważał sprawę gospodarza Alberta Hartfiela z Ostrowitego w powiecie trzemeszeńskim i bratanka jego Herberta Schulza. Stanęli oni pod zarzutem dokonania zbrodni podpalenia zagrody Hartfiela. Spowodować ich miała do tego zbrodniczego czynu chęć zysku — mianowicie chęć uzyskania premji w wysokości 100 tys. zł. Hartfiel w pierwiastkowych dochodzeniach przerzucił całą winę na Schulza, który też wyrokiem pierwszej instancji zasądzony został na 2 lata ciężkiego więzienia, a Hartfiel na rok zwykłego. Obecnie w instancji apelacyjnej oskarżeni chwycili się innej taktyki. Twierdzą oni, że oni pod żadnym względem nie są winni zbrodni podpalenia. Wedle ich mniemania zagrodę podpalili jacyś nieznani im osobnicy, którzy właśnie krytycznego momentu tamtędy przychodzili. Zeznania oskarżonych miały ten skutek, że sąd zatwierdził wyrok pierwszej instancji. (z)

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

WSPOMNIENIA POLSKIE W LIPSKU I WEIMARZE

Czego szuka Polak nad Elsterą — Lipsk od „lip" — Nasze pamiątki — Warunki pracy naukowej — Akademja na cześć „Dziadów" — Niemiecki Montsalvat — W domu Goethego — Weimar musi odżyć w duszach...

Polakowi, który musi przebywać w grodzie nad Elsterą czas jakiś ze względów naukowych, śni się zawsze jego historyczna przeszłość. Szuka owych słowiańskich lip, od których ów stary słowiański gród wziął nazwę, widzi potem polskich scholarów, zdążających za dni reformacji na przesławny tutejszy uniwersytet, słyszy z dumą o towarzystwie naukowem, które dla badania historji założył tu w wieku oświecenia polski magnat Jabłonowski. Wyczuwa zresztą w nazwach ulic i instytucyj ślady francuskiej kultury rokoka, gdy za dni Augusta Mocnego odbywały się tu słynne zabawy, koncerty, odczyty i rozprawiał o poezji mądrych teoretyk Gottscheid.

Lipsk jest zatem nam bliski a jednocześnie daleki, bo ze starej saskiej kultury mało co zostało. Natomiast myśl o przegranej, po której tysiące żołnierzy i oficerów wraz z księciem Józefem tu — w samem już dziś mieście — zginęło, napełnia melancholją. Na pamiątkę poległych Rosjan wzniesiono tu całą cerkiew, gdy kamień pamiątkowy, położony na miejscu bohaterskiego zgonu polskiego bohatera, znajduje się wśród odpadków i śmieci na tyłach prywatnej willi nad brzegiem pamiętnej rzeki, a skromny pomniczek, wystawiony przez dawną armję polską, kryje się w ogrodzie szkoły żeńskiej przy ulicy Lessinga. Natomiast miłym jest kącik poświęcony Napoleonowi i jego polskiemu marszałkowi w miejskiem muzeum lipskiem.

Lipsk uczcił nawet niegdyś jedną ulicę imieniem bohatera. A stare ryciny mówią, że — za dni polistopadowych — witał serdecznie idących do Francji uchodźców, a i potem niejednokrotnie okazywał swe polskie sympatje. Ale było to dawno, chociaż i dziś miło jest o tem wspomnieć. Do pracy naukowej nadaje się on świetnie. Pracowałem już wszędzie, od Petersburga do Madrytu, ale takiej organizacji, takiej uprzejmości, jaką okazują bibljotekarze w głośnej „Deutsche Bücherei", nie spotkałem nigdzie. Najmniej formalności, najwięcej pomocy, oto hasło instytucji, którą można zalecić wszystkim polskim uczonym. To też widuje się ich tu tem więcej, że spieszą im w pomoc i profesorowie, z których najwięcej ma wspólnego z polskością slawista Trautmann.

Nieliczny polski żywioł przestrzega też narodowej solidarności. Akademja, urządzona w stulecie powstania drezdeńskich „Dziadów" i „Ksiąg Pielgrzymstwa" Mickiewicza, zgromadziła około dwieście osób z całej Saksonji i Turyngji, głównie ze sfer robotniczych. I doprawdy miło było podpisanemu, że miał szczęście specjalnym odczytem służyć rodakom na obczyźnie i widzieć tę w ciężkich warunkach pracującą rzeszę, zasłuchaną w słowa prelegenta o wieszczu, który na saskiej ziemi dał niezrównane wskazania polskim uchodźcom.

A Weimar? Mieszkaniec Lipska ma tu blisko najświętsze dla narodu, jak mówią Niemcy, miejsce kultury etycznej i artystycznej. Ale i w polskiej duszy słowo Weimar budzi silne echo. Polski romantyzm szedł długo za jego hasłami a nasz największy wieszcz narodowy nawiedził tutaj progi niemieckiego wieszcza. Droga do Weimaru, to ucieczka od tego, co jest dziś, w cichy kraj piękna i prawdy. I nie jest to tylko estetyzowanie, ale wiara w słowa Schillera, że człowiek musi przedewszystkiem myśleć, by siebie utrzymać na wyżynie ideału wśród zmienności prądów czasu.

Tę wiarę podzielali zresztą w latach nam bliskich Dilthey i Eucken, podzielają dziś Spranger, Scheler, Ermatinger i inni. I doprawdy, gdy znalazłem się w miłym saloniku domu Goethego, wydawało mi się, że za chwilę nadejdzie Mickiewicz z Odyńcem a z głębi nieco mrocznej pracowni wynurzy się sędziwa postać niemieckiego Olimpijczyka. Widzi się tu go we wszystkich epokach od wesołych czasów frankfurckich do dnia zgonu w nad wyraz skromnej sypialni, otoczonego zbiorami sztuki i natury, z jego umiłowaniami, z przyjaciółmi i gośćmi. Ogląda się portrety jego ukochanych kobiet, jego zdobycze z podróży i dary od wielbicieli, jego bibljotekę i ogród, którego drzewa rozrosły się od tego czasu potężnie. Cała epoka duchowa, w której uczestniczyli Kant i Humboldt, Mozart i Beethoven, a szczytem byli klasycy — dwaj dziś na jednym pomniku stojący klasycy weimarscy Schiller i Goethe — odzywa się w tych murach, gdzie nie brak i wspomnień polskich.

Bo nie brakło w sferze myśli i w sferze sztuki łączników duchowych między Polską a Niemcami za dni Hegla, Schopenhauera, Nietzschego a dziś Schelera lub Husserla. Ale wtedy były one chyba najsilniejsze, bo nigdzie chyba myśl i sztuka weimarska nie miały tylu co u nas czcicieli, tyle wpływu i tyle nie naśladownictw, ale ech, począwszy od filozofów a skończywszy na romansopisarzach. Słusznie przecież mówi dzisiejszy krytyk Lienhard, że Weimar musi odżyć w duszach, by naród mógł odrodzić się wewnętrznie. On jest bowiem niemieckim Monsalvatem, w którego blasku tkwią najwyższe duchowe wartości. To też wśród niedawnych manifestacyj całego świata nie brakło i wspaniałego wieńca, który na grobie Goethego złożyły naród i państwo polskie. Tylko, że za epoki weimarskiej narody umiały się porozumieć w imię klasycznych ideałów prawdy, dobra i piękna, podczas gdy dziś wydaje się to niemożliwem. Jeżeli przecież i dziś odzywają się głosy, by do Weimaru wrócić, znaczy to, że świadomość chaosu, rozbicia, upadku ducha budzi się niekiedy. Dowodem są też owe niezrównane monografje, które nauka niemiecka Goethemu poświęciła, piórem Simmla, Gundolfa i innych. Dowodem jest i głębokie zainteresowanie ludzką osobistością, skoro już Weimar orzekł kiedyś, że najwyższem szczęściem dzieci ziemi jest tylko osobistość. Charakterologja Sprangera, poetyka Müllera-Freienfelsa idzie właśnie temi drogami.

Polska ma swój Monsalwat w wielkich romantykach i chętnie będzie widziała powrót do Weimaru współczesnych Niemiec. Tymczasem na ulicach miasta, gdzie i Polak może przeżyć wiele, słyszałem dzikie okrzyki hitlerowców, co i tu odbywali niedzielne ćwiczenia. Więc smutny, ale i pełen wzniosłych wzruszeń wracałem z duchowej niegdyś stolicy Niemiec.

Dr. Tadeusz Grabowski.

Pisma nadesłane

„Ruch Literacki". Nr. 7. Treść: F. Araszkiewicz: „Zagraniczna podróż Bolesława Prusa". — S. Zetowski: „Rajnold Suchodolski". — B. Nadolski: „Echa lektury Orzechowskiego u Kochanowskiego". — Materjały. — Recenzje. — Bibljografja. — Notatki. — Kronika. — Adr. Red. Warszawa, ul. Zgoda 12.

„Wiadomości Krajoznawcze i Turystyczne". Nr. 8 (21) Treść: Literatura przewodnikowa. — Literatura przewodnikowa po Polsce dla cudzieziemców. — Środki techniczne ruchu turystycznego. — Czynności i posiedzenia Rady Głównej P. T K — Z życia okręgów i oddziałów P. T. K. — Krajoznawstwo i turystyka. — Kalendarzyk krajoznawczy. — Adr. Red. Warszawa, ul. Karowa 31.

„Przegląd Humanistyczny". Rok VIII. 1932, zeszyt I. Treść: Jodłowski St. „O archaizacji językowej w dzisiejszej beletrystyce polskiej". — Cybulski St. „Wokalna i muzyczna interpretacja tragedji greckiej". — Łobaczewska St. „O muzyce Henryka Jareckiego do Odprawy posłów greckich". — Janów J. „Romans o Barlaamie i Jozafacie w przeróbce Skargi, Baranowicza i Lichoniewicza". — Szczerbowski A. „Nowalis, Pieśni duchowne". — Bibljografja. — Kronika. — Przekłady. — Adres redakcji i administracji: Ryszard Ganszyniec, Lwów, ul. Potockiego 20.

„Ogródek Działkowy". Treść nr. 5: A. Zaleski: „Ogródki działkowe dla bezrobotnych". — A. Z.: „Ogródki działkowe w Niemczech". — Dr. Jankowski: „Drzewa iglaste w ogródkach działkowych". — W. Janicki: „Narzędzia ogrodnicze". — S. Thyrse: „Wystrzegajmy się błędów przy sadzeniu drzew owocowych". — „Działkowicz, czy działkowiec?" — B. Chacharowski: „Wpływ paszy na mięso i futerko u królików". — Ruch w Związku. — Podziękowanie. — Przypomnienia na październik i listopad. — Pytania i odpowiedzi. — Z piśmiennictwa. — Ogłoszenia. — Rysunki. — Adres Redakcji: ul. Skryta 14 m 4.

ŻYCIE KULTURALNE

DZIŚ W TEATRZE WIELKIM

Oprócz stałych niedziel, dwa czwartki w każdym miesiącu są poświęcone, jak wiadomo, koncertom Orkiestry Symfonicznej miasta Poznania. Dzisiejszy czwartek jest właśnie takim dniem. Na estradzie ukaże się jako dyrygent Bronisław Wolfstal, jako solista Egon Petri. Jeżeli debiut pianistyczny młodej Amerykanki p. Józefy Różańskiej był nieoczekiwaną rewelacją, której echa długo będą pobrzmiewały między naszymi melomanami, to przyjazd Petriego nie zapowiada żadnej niespodzianki lecz poprostu daje pewność, że będziemy świadkami artystycznego wydarzenia. Petri odegra koncert d-moll Bacha w układzie Busoniego, oraz Szuberta słynną fantazję na temacie pieśni „Wędrowiec" („Wanderer-Fantasie"), z którą wiąże się zabawna anegdota. Schubert grywał na fortepianie a musiał mieć nawet sporą technikę, skoro jeden z jego współcześników mawiał że „ręce latają mu po klawiszach jak myszki" Niemniej fantazja powyższa była dla niego trudną i raz, grając ją, utknął we środku tak kompletnie, że zamknął z komicznym gniewem fortepian, wykrzykując: „Das Zeug soll der Teufel spielen"!

Przy dzisiejszym rozwoju techniki fortepianowej nie miałby z „Wędrowcem" większych kłopotów nawet dobry uczeń średniego kursu. To też nie dla wirtuozowskiego popisu grywają to dzieło pianiści o tak kolosalnej technice, jak Petri, lecz ze względu na jego muzyczną wartość i pełen poezji nastrój.

Wolfstal przywozi nam nowość polską: Maliszewskiego „Bajkę", a zadyryguje też wielkim utworem Liszta: symfonją „Faust".

Jubileusz pianisty. Z Wiednia piszą nam: Siedemdziesiątą rocznicę urodzin i pięćdziesiątą pierwszego występu na estradzie, obchodzi w tym roku Emil Sauer, pianista-wirtuoz i profesor naszego konserwatorjum. Sauer urodził się w Hamburgu, studjował w Moskwie u Mikołaja Rubinsteina potem dwa lata w Weimarze u Liszta Pod koniec ubiegłego wieku należał do najbardziej fetowanych pianistów europejskich, a i teraz jeszcze ma licznych wielbicieli. Jako pedagog zdziałał także niemało. (mw)

OCHRONA ZABYTKÓW

O podpis na obrazie. Z powodu notatki w nr. 462 o jednym z obrazów w kościele OO. Franciszkanów w Poznaniu, otrzymujemy list od wymienionego tam p B. Bielawskiego. Istotna treść tego listu zawiera się w twierdzeniu, że p. Bielawski nietylko podpisał swojem nazwiskiem odnowiony przez siebie portret fundatorki kościoła, ale i dodał na nim skrót „renov", oznaczający, że nie jest autorem, lecz tylko restauratorem obrazu.

Wyjaśnienie p. Bielawskiego zamieszczamy chętnie, żałujemy tylko, że odnosi się ono do zupełnie innego obrazu niż ten, o którym w notatce była mowa Autor notatki naszej ks. dr. Szczęsny Dettloff, wyraźnie napisał, że chodzi o obraz ołtarzowy przy jednym z filarów (jest to jeden z dwóch ołtarzowych, jakie się przy filarach po lewej stronie od wejścia znajdują) Że zaś obraz o którem p Bielawski pisze, znajduje się pod chórem i nie jest wcale obrazem ołtarzowym, lecz portretem, przeto nieporozumienie jest nietylko duże, ale i trochę groteskowe.

NAUKA

Z Pol. Tow. Neofilologicznego. Koło lwowskie odbyło posiedzenie z odczytem prof. A. Czeżowskiej pt. „Metoda gramofonowa w szkole".

RUCH REGJONALISTYCZNY

Wyszły nowe „Wici". Z przyjemnością bierze się do ręki każdy nowy numer „Wici Wielkopolskich". Tyle mają rozmachu i wytrwałości ich twórcy. Zdawało się, że „Wici", jak tyle pism regjonalnych, upadną szybko w tych kryzysowych czasach, a dotychczas wychodzi już trzynasty numer tego miesięcznika. „Wici" dają sobie jakoś radę z kryzysem. Na początku ostatniego zeszytu omawia w interesujący sposób p. A. Szyperski „Przed i powojenny ruch umysłowy we Wielkopolsce" Przeprowadza analogję pomiędzy tem, co się o Poznaniu przed 35 laty pisało, z tem coby dzisiaj można napisać: „Zastój panuje w dziedzinie naukowej, a senność w ruchu literackim... Jedynie na sprawy polityczne zużyto masę atramentu i farby drukarskiej..." Po wojnie rozwinął się w Poznaniu żywszy ruch kulturalny, zasilony również przez inteligencję napływową mazowiecko-małopolską. Obecnie Poznań kulturalny przechodzi znów kryzys na podłożu ekonomicznem, autor nie traci jednak nadziei, że kryzys to przejściowy a Wielkopolska dzisiejsza będzie coraz urodzajniejszą niwą literacko-artystyczną W dalszym ciągu zeszyt przynosi sylwetkę P Palińskiego, wielkopolskiego pisarza i społecznika, skreśloną przez M. Bereżyńskiego, szkic o Przybyszewskim w Wielkopolsce przez B. Szczebrzyca oraz szereg materjałów regjonalnych i recenzje wydawnictw. (tkr)

SPRAWY WOJSKOWE

Służba czynna podoficerów i szeregowców

W Dzienniku Ustaw z 18 bm ukazało się rozporządzenie ustawodawcze Prezydenta R. P. o służbie wojskowej podoficerów i szeregowców.

Art. 1 stwierdza, że wojsko narodowe, siła zbrojna państwa, będąca ochroną i ostoją niepodległości i wolności Rzeczypospolitej, będzie po wsze czasy podlegać opiece narodu.

Art. 2 tak określa podstawowe obowiązki żołnierza: Żołnierz jest obywatelem, na którym spoczywa szczególny obowiązek bronienia ojczyzny i gotowości każdej chwili oddania życia w jej obronie. W szczególności winien on służyć za wzór miłości ojczyzny i honoru, pełnić zawsze wiernie i uczciwie służbę narodową, być dbałym, sprawiedliwym dowódcą, opiekunem i wychowawcą podwładnych żołnierzy, posłusznym i oddanym podwładnym, szczerym i doskonałym kolegą, oraz życzliwym współobywatelem całej ludności, której praca i patrjotyzm są warunkiem siły wojska.

Żołnierzem staje się każdy z chwilą przyjęcia go do wojska. Poborowi kat. C lub D z chwilą zaliczenia ich do pospolitego ruszenia.

Każdy żołnierz składa przysięgę wojskową, w której rozróżniono trzy teksty: dla chrześcijan wszystkich wyznań, dla niechrześcijan prócz Mahometan, wreszcie dla Mahometan.

Żołnierze dzielą się na wykonujących powszechny obowiązek wojskowy, a więc poborowych i ochotników w służbie czynnej, obowiązanych do służby w rezerwie, obowiązanych do służby w pospolitem ruszeniu, pełniących służbę wojskową na mocy dobrowolnego zobowiązania się, do których należą nadterminowi, podoficerowie zawodowi i podchorążowie w szkołach oficerów zawodowych, wreszcie na pełniących służbę wojskową na podstawie nominacji, a więc oficerów.

Ze względu na stopień żołnierze dzielą się na oficerów, podoficerów i szeregowców. Szeregowcem jest szeregowiec i starszy szeregowiec, podoficerem: kapral, plutonowy, sierżant, starszy sierżant i chorąży.

Następnie rozporządzenie mówi o stopniach wojskowych i subordynacji, a wreszcie o awansach.

Podoficerów i szeregowych do stopnia st. sierżanta awansuje przełożony o uprawnieniach od dowódcy pułku wzwyż, natomiast prawo awansowania podoficerów do stopnia chorążego przysługuje ministrowi spraw wojskowych.

Zasądzonym wyrokiem sądu na karę pozbawienia wolności — czasu tego nie wlicza się do okresu wymaganego do awansu.

Podoficer lub szeregowiec zostaje pozbawiony stopnia w razie utraty lub braku obywatelstwa polskiego, względnie w przypadku skazania wyrokiem sądowym na karę wydalenia z wojska. Degradacja może nastąpić na podstawie wyroku sądowego lub orzeczenia dyscyplinarnego.

Pozatem osobny rozdział rozporządzenia określa zasady służby wojskowej podchorążych.

Rozporządzenie to wchodzi w życie w trzy miesiące po jego ogłoszeniu, t. j. w dniu 18 stycznia 1933 r.

WYDAWNICTWA

Ułani krechowieccy znani są chyba w całej Polsce. W każdej bowiem dzielnicy krew swą za Ojczyznę przelewali. Zorganizowani zostali oni jako dywizjon ułański przy legjonie puławskim po stronie Rosji w 1914 r. jako wykładnik walki o wolność z najgroźniejszym naszym przeciwnikiem — Niemcami. Podczas rewolucji w Rosji rozwinęli się nasi ułani w pułk i stali się ostoją i zawiązkiem I korpusu, formowanego przez gen. Dowbor - Muśnickiego Po demobilizacji korpusu, na krótko znikają nasi ułani i wypływają w 1918 r. podczas walk o niepodległość odrodzonej Polski. Ułani ci mają za sobą szereg walk z Niemcami podczas wojny światowej uwieńczonych obroną Stanisławowa i szarżą pod Krechowicami, mają szereg walk z Bolszewikami na Białorusi w 1918 r., oraz podczas wojny polsko - bolszewickiej. Pułk ten zetknął się i z naszą dzielnicą, gdyż był wysłanym wraz z innemi pułkami dla przejęcia Pomorza w 1920 r. z rąk pruskich. O tym właśnie pułku wyszła obecnie piękna i obszerna praca, obficie ilustrowana i opatrzona planami, wydana przez Wojskowe Biuro Historyczne, a napisana przez dwóch oficerów tego pułku rtm. dypl Dziewanowskiego i mjr. Litewskiego. (J. St.)

Dzień Misyjny

Papieskie Dzieło Rozkrzewiania Wiary

Więcej niż inne lata należy spełnić wysokie zadanie chrześcijanina w Dzień Misyjny, przypadający w tym roku na dzień 23 października. Dwa są tego powody.

Pierwszym jest, ażeby w tym roku jako dziesięciolecia panowania Jego Świątobliwości Piusa XI wszyscy katolicy dali dowód gorącej miłości wobec Wielkiego Papieża Misyj, który pragnie, aby jak najrychlej urzeczywistniły się słowa Chrystusa Pana o jednej owczarni i jednym pasterzu.

Drugim zaś powodem jest, co następuje:

Jeżeli zawsze należy spełniać obowiązek miłości bliźniego, przedstawiony nam przez Chrystusa Pana, a wyłożony dobitnie przez J. Św. Piusa XI, to ten obowiązek z powodu większego w obecnych czasach zapotrzebowania wzmaga się. Dla tego też Kościół św., obejmujący cały świat, a na nim wszystkie narody i rasy, odzywa się tak gorąco do swych dzieci, aby im przypomnieć świętą powinność.

A nasamprzód odzywając się do katolików kuli ziemskiej przypomina odezwa rzymska, że Dzieło Rozkrzewiania Wiary jest dziełem odkupienia i kultury i dla tego też Dzień Misyjny Papieskiego Dzieła Rozkrzewiania Wiary pobudza wszystkich do coraz dalszego zastosowania dzieła odkupienia przez umożliwienie korzystania z tego dzieła przez tych, którzy dotąd pozostają w cieniu śmierci; doświadczenie zaś z historycznego rozwoju narodów i ras poucza, że z korzystaniem odkupienia łączy się prawdziwa kultura, dźwigająca ducha ludzkiego do coraz dalszych i wyższych poczynań. Tem samem postąpi dzieło braterstwa powszechnego, łączące wszystkie ludy pod panowaniem powszechnego Królestwa Chrystusowego, o co mamy się gorąco modlić i z tego właśnie powodu „Dzień Misyjny" ma być koniecznie dniem modlitwy o te wysokie dobra.

Po zatem ma Dzień Misyjny stać się dniem propagandy, aby w tym dniu jeszcze lepiej poznać prawdy ewangeliczne, odnawiające ten świat i doprowadzające go do nowego a wspaniałego życia. To życie nowe ma być własnością wszystkich ludzi, którzy w imię braterstwa kierują się wspaniałomyślną wielkodusznością, a tak ofiarami swemi wspomagają bohaterów, którzy poświecają swe życie, swe umiejętności, całą swą istotą z miłości ku Bogu, mającym się stać członkami Kościoła św., a będącym dziećmi Boga i naszymi braćmi. Tem samem dołożymy cegiełkę do gmachu całej ludzkości, jaki z łaski Boga przez ofiarność misjonarzy i nasze dary się buduje.

Odezwa rzymska skierowana jest do wszystkich dzieci Kościoła św., rozrzuconych po całym świecie, którzy przejęci gorącym duchem apostolstwa, czynić mają, co w ich mocy, aby spełnić swe wysokie zadanie, obowiązek święty, nałożony nam przez Boga, a obecnie przypomniany nam przez J. Św. Piusa XI., Papieża Misyj, który w swej pięknej Homilji tak się do nas odzywa: „Gdyby tylko jedna dusza zatraciła się przez nasze skąpstwo, gdyby chociaż jeden misjonarz zatrzymać się musiał w pracy z powodu braku odpowiednich środków, których odmówiliśmy, wzięlibyśmy na siebie wielką odpowiedzialność, nad czem zapewne nie dosyć często zastanawialiśmy się w życiu naszem. Wszyscy w większym lub mniejszym stopniu korzystaliśmy z dobrodziejstwa odkupienia... Za wiarę otrzymaną od Boga, za skarby łask, któremi Bóg nas obsypał, starajmy się wszelkiemi siłami, aby jak największa liczba istot, stworzonych przez Boga, mogła z nich korzystać".

J. Św. Ojciec św. Pius XI kończy swe odezwanie się temi słowy: „Oto czego domaga się dziś od was Namiestnik Chrystusa. Błogosławiony, który pracuje dla dzieł misyjnych, błogosławiony, który je obdarza. Niechaj dowodem naszej wdzięczności i pobudką do hojności waszej stanie się Nasze błogosławieństwo apostolskie. Niech ono spłynie na wszystkich wspaniałomyślnie wspierających „Dzieło święte Rozkrzewiania Wiary".

Duńczyk Rosting, dotychczasowy referent spraw gdańskich w sekretarjacie generalnym Ligi Narodów, który po śmierci hr. Graviny został mianowany komisarycznie wysokim komisarzem w Gdańsku.

Akcja wydawnicza Naczel. Instytutu Akcji Katolickiej

z okazji Święta Chrystusa-Króla

Tegoroczne Święto Chrystusa-Króla, jak to już szeroko rozgłaszano — odbywać się będzie pod hasłem: **„Walka z bezwstydem i pornografją w druku i obrazku"**. Naczelny Instytut Akcji Katolickiej w Polsce, którego siedzibą jest Poznań, zajął się teoretycznem, zasadniczem opracowaniem tego aktualnego zagadnienia, wydając niezmiernie interesującą broszurę pt.: **„Walka z pornografją"**, jako 2-gi tom „Bibljoteczki Akcji Katolickiej". Broszura ta zawiera cykl rozpraw, napisanych przez wybitnych pisarzy katolickich, przedstawiających niebezpieczeństwo pornografji i sposoby walki z tą zarazą moralną.

Zagadnieniu walki z pornografją poświęcony został również całkowicie rozszerzony nr. 9/10 **„Ruchu Katolickiego"**, organ Akcji Katolickiej w Polsce.

Naczelny Instytut Akcji Katolickiej przygotował również materjał praktyczny i propagandowy na Święto Chrystusa-Króla. Mianowicie cykl kazań p. t.: **„Przeciw bezwstydowi w druku i obrazku"** — jako tom 2-gi „Bibljoteczki Rekolekcyjnej", **ulotki**, zawierającej odezwę okolicznościową na Święto Chrystusa-Króla, oraz **nalepki** z wizerunkiem Chrystusa-Króla.

Wydawnictwa powyższe rozeszły się już teraz przed Świętem prawie w całym swym nakładzie, na wszystkie strony Polski. Od kolporterów, którzy chodzą po domach, w Księgarni św. Wojciecha oraz bezpośrednio w biurze Naczelnego Instytutu Akcji Katolickiej — (Aleje Marcinkowskiego nr. 22, IV p.), nabywać można nalepki na Święto Chrystusa-Króla w cenie 10 gr. za sztukę.

Niechaj w oknach każdego domu katolickiego w wielkie Święto Katolickie widnieją nalepki, jako świadectwo przywiązania do Kościoła i czci dla Chystusa-Króla.

Wystawa dobrej książki i dobrej prasy

Wobec tegorocznego hasła Dnia Katolickiego, wzywającego do walki z pornografją, poznański Komitet Dnia Katolickiego urządza wspomnianą wystawę jako ważny środek pozytywny w tej walce. Już samej myśli takiej wystawy trzeba szczerze przyklasnąć. Wystawa da niewątpliwie doskonałą sposobność tak mieszkańcom Poznania jakoteż licznym gościom zamiejscowym zapoznania się z bogatą już dziś liter. dobrą beletrystyczną i naukową. Za zezwoleniem władz wystawa połączona będzie z sprzedażą. Potrwa ona od piątku 28 października do niedzieli 6 listopada włącznie i to codziennie od godz. 10 do 20 z przerwą obiadową od godz. 14 do 15. Wystawa mieścić się będzie w lokalu opróżnionym przez Cukiernię Ziemiańską przy ul. 27 Grudnia 17. Techniczną stroną wystawy zajęła się Księgarnia św. Wojciecha, która wystawi nietylko wydawnictwa własne, ale także obce, o ile je na czas odbierze w komis, oraz o ile odpowiadać będą celowi wystawy.

Obchód ku czci św. Łukasza patrona malarzy

W Tow. Zjedn. Malarzy, Lakierników i Pozłotników pod wezwaniem św. Łukasza odbyła się w ub. niedzielę, jako najbliższą dnia św. Łukasza, uroczystość poświęcona czci patrona Towarzystwa.

Zgodnie z tradycją, uczestniczyli członkowie Tow. z sztandarem w nabożeństwie, które odbyło się rano o godz. 9 w kościele Bożego Ciała.

Wieczorem w lokalu zebrań przy ul. Ślusarskiej (restauracja „Ul") odbył się obchód, w którem wzięli udział członkowie towarzystwa i ich rodziny. Obrady uroczystościowe zagaił jako prezes Tow. p. Marjan Templowicz przypomnieniem doniosłości obchodu. Przewodnictwo powierzono prezesowi honorowemu p. Antoniemu Templowiczowi. Podczas zebrania uczczono przez powstanie z miejsc pamięć zmarłych w roku ub. członków, mianowicie: ś. p. Dźwikowskiego, Rogalskiego i Rudzkiego.

Powstałe w 1868 r. Tow. Malarzy, Lakierników i Pozłotników posiada piękną tradycję organizacyjną. Obecnie liczy towarzystwo 103 członków, w liczbie tej 23 jubilatów, którzy odznaczeni zostali w swoim czasie dyplomami i odznaczeniami. W roku bież liczba jubilatów pomnożyła się o dalszych czterech, którym wręczono na uroczystości niedzielnej artystycznie przez członków Tow. pp. Marjana Templowicza i Franciszka Jarzębskiego wykonane dyplomy. Odznaczeni zostali pp. Roman Bielawski, Stanisław Zborowski Konstanty Bartoszewski i b prezes Tow. p. Paweł Pirszel. W imieniu nowych jubilatów przemówił p Pirszel, wyrażając zarządowi podziękowanie za odznaczenie

Szczegółowe sprawozdanie z przeszłorocznego obchodu z okazji dnia św. Łukasza, towarzystwu przedłożył zgodnie ze zwyczajami p. Koralewski. Bardzo życzliwie przyjęło zebranie deklamacje senjora towarzystwa p. Jańczaka.

Jak co roku, na dzień św. Łukasza urządzono wystawę prac wykonanych przez uczestników kursu zorganizowanego przez towarzystwo, a prowadzonego przez p. prof. Gosienieckiego. Na wystawie tej zgromadzono prace dekoracyjne w głównej mierze, a wystawili je pp.: Fr. Jarzębski, Malak, St. Nowicki, Marjan i Wacław Templowiczowie, Żuromski, Poznański, Machajewski, Dobrzyński i Staśkiewicz. Na zakończenie p. Jańczak wypowiedział w imieniu zarządu opinję o wystawionych pracach, podkreślając sumienną pracowitość i niewątpliwe zdolności artystyczne wystawiających. Uroczystość pozostawiła u uczestników zebrania miłe wspomnienie. (kl)

Zebranie cechu cukierniczego

Członkowie Cechu Cukierniczego odbyli wczoraj w filji cukierni p. Al. Fangrata przy Al. Marcinkowskiego plenarne zebranie, któremu przewodniczył cechmistrz p. Łuczak. Po odczytaniu przez sekretarza p. Wicherskiego protokułu z ostatniego zebrania, poruszono sprawę ubezpieczenia członków od śmierci. W związku z tem omówiono też kwestję założenia przy cechu kasy pośmiertnej Sprawę tę odłożono do następnego zebrania. Następnie p. Pawlarczyk członek komisji egzaminacyjnej referuje przebieg egzaminu na mistrzów cukierniczych. Z 15 zgłoszonych tylko jeden zdał egzamin. Żywo omawiano też sprawę brudnej i nielegalnej konkurencji, oraz podszywania się pod zawód cukierniczy osób, które z tą gałęzią nic nie mają wspólnego. W Poznaniu podobno bardzo wiele jest takich lokali, które mienią się być cukierniami, a w rzeczywistości uprawnienia do tego nie mają. Zarząd cechu w tej materji postanowił jak najenergiczniej wystąpić. W tym celu zbiera się już odpowiedni materjał, który zostanie przedłożony władzom. Zajmowano się też cenami pieczywa cukierniczego — a to z tego powodu, że słyszy się od konsumentów, że ceny na ciastka nie są ustalone. W jednej cukierni płaci się 20 gr, w innej zaś 25 gr. Tu wyjaśniono, że cukiernie segregowane są na 3 klasy, stąd różnica w cenach. Zarząd dokłada wiele starań o należyte wyuczenie młodych adeptów na cukierników. W tym celu uczniowie zwiedzają raz poraz fabryki czekolady, cukierków i t. d., gdzie odbywa się nauka praktycznie. W przededniu zebrania członkowie cechu z uczniami oraz zaproszonymi przedstawicielami prasy udali się do fabryki cukierków p. Mareckiego przy ul. Św. Wojciecha. Tu młodzi początkujący cukiernicy pod kierunkiem fachowego nauczyciela p. Wicherskiego mieli możność zapoznania się z fabrykacją cukierków.

Następnie dokonano wyboru komisji rewizyjnej, do której weszli pp.: Fangrat i Całka. Zgromadzeni jednomyślnie uchwalili też 50 zł na budowę Kościoła parafjalnego na Winiarach. Po załatwieniu szeregu spraw wewnętrznych, zamknięto obrady. (z)

Z życia towarzystw

Z Tow. Polskich Robotników Kat. w Margoninie. W niedzielę obchodziło Tow. Polsk. Robotn. Katolickich w Margoninie wspaniałą uroczystość 25-lecia istnienia. O godz. 7 wyruszyło towarzystwo na mszę św. Od stóp ołtarza przemówił w pięknych słowach patron ks. prob. Napiątek. Następnie udano się na cmentarz, gdzie na grobie założyciela Tow. śp. ks. dziekana Lurtza złożono wieniec. Nad grobem przemówił ks. wik. Jankiewicz.

O godz. 10-tej odbyła się zbiórka miejscowych towarzystw na Rynku, skąd z orkiestrą na czele wyruszono do kościoła na uroczyste nabożeństwo, które odprawił ks. proboszcz Napiątek, wygłaszając okolicznościowe kazanie. Po nabożeństwie odbyła się defilada, poczem udano się na salę p. Binaszkiewicza na uroczystą akademję, którą zagaił wstępnem słowem drh. prezes Rąkczyński, oddając następnie przewodnictwo w ręce ks. patrona. Sekretarz p. Krystkofiak odczytał obszerne sprawozdanie z 25-letniej działalności Tow. Po deklamacji „Łączmy się" i „Praca to rzecz święta", przemówił do zebranych w serdecznych słowach drh. Garstecki. Następnie wręczył ks. prob. Napiątek 20 członkom dyplomy za 25-letnią pracę w towarzystwie. Po przemówieniu ks patrona oraz burmistrza miasta p. Rzeźnika, po wzniesieniu okrzyku na cześć Ojca św., Najjaśniejszej Rzeczypospolitej i jej Prezydenta, zakończono akademję odśpiewaniem „Boże coś Polskę".

Wieczorem odbyła się skromna zabawa taneczna. (mh)

Decydując się na podróż, rzuć okiem na informacje o **komunikacji lotniczej!**

Samoloty **kursują codziennie!**

zw 14251

Dziś Koncert Symfoniczny

W ostatniej chwili przypominamy, że dziś w czwartek dnia 20 października wieczorem o godz. 8 w Teatrze Wielkim odbędzie się IX koncert Orkiestry Symfonicznej.

Świetny pianista - wirtuoz Egon Petri odegra z towarzyszeniem orkiestry koncert d - moll Bacha oraz Fantazje Schuberta.

Pod wytrawnem kierownictwem prof. Wolfstala usłyszymy Liszta Symfonję „Faust" i Maliszewskiego uwerturę „Bajka".

SPORT

Hippika

Dodatkowe gonitwy odbędą się na torze w Ławicy w dniach 23 i 30 bm. oraz 1 i 6 listopada. Dziennie rozegranych będzie po 6 biegów. Oprócz kilku otwartych gdzie spotkają się dobre konie — resztę gonitw zarezerwowano dla koni, które dotychczas nie wygrały. Początek bez względu na pogodę o godz. 13.45. — Komunikacja autobusami od mostu Teatralnego i koleją o godz. 13.26; powrót o godz. 16.26.

Pięściarstwo

Ciekawe zawody organizuje sekcja pięściarska „Sokoła" w nadchodzącą niedzielę w hali „ośrodka" o godz. 18. Ze względu na udział czołowych pięściarzy „Warty", „HCP", „Sokoła" i Druż. Błękitnej", spotkania zapowiadają się bardzo interesująco.

Piłka nożna

„HCP" i „Korona". Spotkanie wymienionych drużyn o wejście do klasy „A" odbędzie się w niedzielę o godz. 14 na boisku „Korony" przy ul. Chociszewskiego. Obie drużyny występują w swych najlepszych składach.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony

Dnia 19 października zgłoszono:

Stefan Tomaszewski, 3 l. 2 mies. 5 dni. Stanisław Antkowiak, cukiernik. 64 lata. Stanisław Pietrzak, drogerzysta. 26 l. Dezyderjusz Gromadziński, radca sądu apelacyjnego. 77 l. Andrzej Kasprzak, emer. poborca podatkowy, 63 l. Anna Sewerynna Szymańska, 4 mies. Leon Jankowski, kupiec, 54 l. Marjan Tomczak, 3 l.

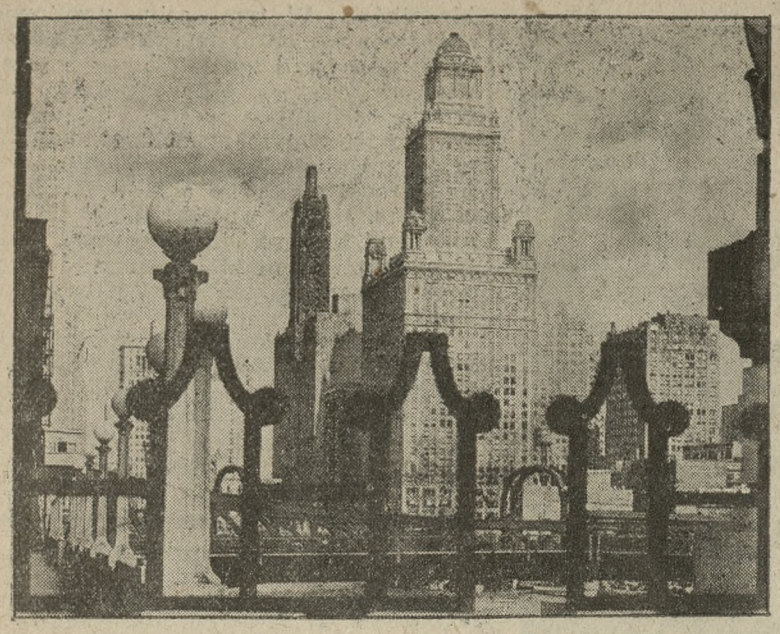

Interesujący widok na dzielnicę niebotyków w Chicago, świadczący o ogromnym rozmachu, z jakim rozwija się to drugie co do wielkości miasto w Stanach Zjednoczonych.

Nowy język międzynarodowy: Basic English

Nie sztuczny zlepek, lecz cząstka języka angielskiego

Onegdaj Towarzystwo Polsko-Angielskie, cieszące się niezmiennemi, a nawet wzrastającemi sympatjami społeczeństwa, urządziło odczyt publiczny wice-konsula angielskiego, prof. U. P. Bernarda Massey'a, który mówił przy zapełnionej szczelnie jednej z największych sal Uniwersytetu n. t. międzynarodowego języka pomocniczego, opartego w całości na języku angielskim, a mianowicie o t. zw. „Basic English".

Ze względu na wagę tego zagadnienia podajemy wywody prof. Massey'a w obszernem streszczeniu.

Czy język angielski jest naprawdę tak trudny, by nie mógł stać się międzynarodowym językiem świata? Od międzynarodowego języka wymaga się, aby ci, którzy się nim posługują, mogli za jego pomocą wyrażać swe myśli, przedewszystkiem na polu nauki i handlu. Musi więc być prosty gramatycznie i pod względem słownictwa, a zarazem łatwy do czytania i w potocznem użyciu.

Próby stworzenia sztucznego języka międzynarodowego, jak Volapük, Esperanto itd., nie dały zadawalających wyników. Wiele języków europejskich dążyło w swym rozwoju do uzyskania możliwie największej prostoty, lecz żaden nie dorównał pod tym względem językowi angielskiemu, którego ewolucja w tym kierunku dokonuje się od lat tysiąca. Językiem tym posługuje się jako ojczystym, administracyjnym albo pomocniczym obecnie przeszło 500 miljonów ludzi. Wielką jednak trudnością przy uczeniu się go jest nieregularność fonetyczna. Doprowadziła ona do wyniesienia fonetyki do godności osobnej nauki i do rozwoju międzynarodowego fonetycznego alfabetu, oraz do uproszczonego systemu pisowni p. t. „Anglic" profesora Zachrissona. Skoro narody wschodnie i Anglicy uczą się słówek pojedyńczo zapomocą pamięci wzrokowej, ta zmieniona pisownia nie daje jednak żadnej istotnej korzyści, a nadto zaciemnia historyczną łączność i bardzo przeszkadza tym, których ojczystym językiem jest normalny angielski.

Kwestja przedstawia się więc tak: czy można gramatykę i słownictwo języka angielskiego dalej uprościć w ten sposób, że zachowa on nadal swą historyczną łączność i charakterystyczne cechy języka żyjącego? A przedewszystkiem, jakie jest minimum ilości słów, które może mu dopomóc do zdobycia stanowiska pomocniczego języka międzynarodowego?

Problem ten studjowało w ostatnich dziesięciu latach kilku uczonych pod przewodnictwem Mr. C. K. Ogdena. Pierwsze pytanie, które sobie zadali, było: Jaka jest liczba słów, której obcokrajowiec musi się nauczyć, by mógł z pożytkiem czytać po angielsku? Odpowiedź brzmiała: może 15 tysięcy, t. zn. dwa do czterech lat ciężkiej pracy. Rozważając jednak, jakby tę liczbę można zmniejszyć, spostrzeżono, że chociaż mówimy zazwyczaj o (a) przedmiotach, (b) naszych czynnościach przy nich, (c kierunku, w którym działamy, bardzo wiele czasowników zawiera w sobie i przedmiot i kierunek działania, oprócz samej czynności, tak, że stosunkowo łatwo można je zastąpić prostszemi wyrazami: I landed (wyładowałem) będzie I went on shore (dobiłem do brzegu), co jest równie dobrze po angielsku i zgadza się z tendencją analityczną, wrodzoną językowi angielskiemu. Z tego wynika, że jakie 2 tysiące potocznie używanych czasowników można wyłączyć, a ich znaczenie zrozumiałe wyrazić przez 15 prostych wyrazów oznaczających czynność: iść, przyjść, położyć i t. d., łącznie z dwudziestu jeden wyrazami oznaczającemi kierunek: od, do, nad i t. d.

Proces ten nie jest możliwy w żadnym innym języku poza angielskim, a ci, którzy uczyli się innych języków poza macierzystym, mogą sobie wyobrazić, jakie ogromne ułatwienie w pracy daje to uczącemu się. Tylko dzięki tej eliminacji czasowników osiągnęło się słownik wolny od wszystkich fonetycznych dwuznaczości, zaspakający jak najwięcej wymogów międzynarodowej nauki i handlu, a liczący mimo wszystko tylko o ś m s e t p i ę ć d z i e s i ą t s ł ó w. Słownik ten łącznie z koniecznem minimum reguł gramatycznych tworzy system t. zw. BASIC (British American Scientific International Commercial) ENGLISH, a już po jednym miesiącu przy dwóch godzinach pracy dziennie można tego uproszczonego języka się nauczyć tak dalece, że można się doskonale porozumiewać z rodowitymi Anglikami, wyrażać zrozumiale swoje myśli i zyskać podstawę do nauczenia się najbardziej w świecie rozpowszechnionego języka, jakim jest język angielski.

Za interesujące wywody podziękowano p. prof. Massey'owi oklaskami.

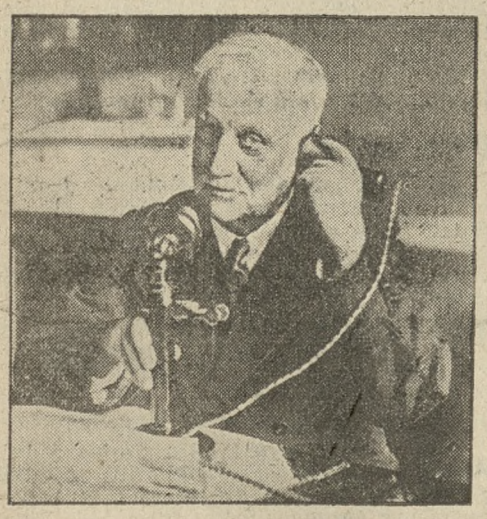

Nowy prezes Labour - Party w Anglji 73-letni Jerzy Lansbury. Poprzednikami jego byli Artur Henderson oraz Mac Donald.

20 miljonów rubli w jeziorze Bajkalskiem

Ameryka jest tradycyjnym krajem wszelkich sensacyjnych historyj o poszukiwaniach złota. Niemniej schodzi dziś na drugi plan wobec wiadomości dochodzących z głębi sowieckiej Rosji.

Początek tej fantastycznej historji sięga jeszcze roku 1904. Rząd carski musiał przesłać armjom walczącym na froncie japońskim transport złota z piwnic banku państwa. Trzeba było przewieźć złoto przez północną Syberję, gdzie grasowały silne grupy bandytów. Uformowano więc konwój z najwierniejszych kozaków. Oddział wyruszył.

Zachowano największy sekret. Tylko dowódca konwoju znał trasę drogi. Zbliżano się do jeziora Bajkalskiego.

— Wyślijcie wywiadowców, zbadać te skały przed nami — dał w pewnej chwili rozkaz dowódca konwoju jednemu z oficerów.

20 jeźdźców wyruszyło. Minęła godzina, nie wracali! Konwój uformował czworobok. W środku między kozakami umieszczono cenne skrzynie. Oczekiwano napadu.

Nie czekano długo. Ściemniło się. Nagle w ciemnościach odezwały się strzały. Prawdziwa mała armja rzuciła się na kozaków. Zdążyli dać kilka salw zaledwie już przeważająca kilkakroć ilość żołnierzy w łachmanach rozbiła w puch oddział.

Napastnicy byli to skazańcy, zbiegli z ciężkich robót. W międzyczasie zdołali zdobyć karabiny. Wreszcie utworzyli małą armię. Od tygodnia czatowali na transport, który miał im dać amunicję i złoto — dla nich bogactwo i wolność.

Echo górskie odbijało krzyki radości i rozkazów. Trzeba było prędko działać. Paki ze złotem pakowano na łodzie. Ruszono. W ucieczce nie zważali na nadchodzącą burzę. Wicher coraz to mocniej podnosił fale jeziora. Po pół godzinie rozszalałe bałwany pokryły w swych głębiach złoto i prawie wszystkich bandytów.

Rząd carski czynił poszukiwania za skarbem przedstawiającym wartość około 20 miljonów rubli. Jednak napróżno.

Po 28 latach jakiś człowiek napisał z zagranicy do rządu Z. S. S. R. list, w którym podał naszkicowany dokładnie plan miejsca, gdzie złoto powinno się znajdować. Dygnitarze komisarjatu ludowego początkowo nie dowierzali. Poszukiwania jednak rozpoczęto. Wydobyto pierwszą skrzynię. Niezadługo rząd Z. S. S. R. odziedziczy i resztę złota.

Historie z Paganinim

Sławny muzyk włoski Paganini (urodzony 27 października 1782 roku w Genui, zmarł 27 maja w Nicei) był oryginałem zarówno jako muzyk jak i jako człowiek. Osoba jego jest przedmiotem licznych opowiadań i anegdot.

Razu pewnego Paganini był obłożnie chory w Neapolu i skomponował marsz żałobny dla swego ojcowskiego przyjaciela gen. Pinc, który wprawdzie nie był chory, lecz gorąco pragnął śmierci. Kompozycja jednakże nie doszła do rąk adresata, który zmarł, rażony paraliżem w chwili jej wykończenia. Wobec tego Paganini wysłał utwór innemu przyjacielowi Genueńczykowi Antonio Botto człowiekowi bardzo uczonemu i sławnemu. Zanim jednakże manuskrypt znalazł się w jego rękach, zmarł on również nagłą śmiercią. Paganini nie próbował już dalszego szczęścia ze swym marszem żałobnym i rzucił go w kąt.

Mistrz komponował bardzo dużo, lecz tylko nieliczne kompozycje zostały wydane drukiem. Grał na swych koncertach prawie wyłącznie własne kompozycje, nie można było go jednakże nakłonić do spisania ich ponieważ obawiał się, by inni skrzypkowie go nie naśladowali. Z jaką łatwością komponował, dowodzi epizod z czasu pobytu jego na dworze w Lucca, gdzie go zatrzymywała księżna Eliza, siostra Napoleona Bonaparte. Pewnego dnia księżna życzyła sobie usłyszeć koncert na skrzypce i waltornię. Ponieważ kapelmistrz nadworny wzbraniał się w tak krótkim czasie przygotować koncert, Paganini w dwóch godzinach skomponował koncert i sam go zagrał z mokrych jeszcze nut. W Lucco też Paganini skomponował sławną sonatę „Napoleon" graną wyłącznie na strunie G. Opowiadają wprawdzie, że wpadł na ten pomysł w więzieniu, kiedy trzy inne struny popękały, w rzeczy samej naprowadziła go na ten pomysł księżna Eliza. Pewnego wieczoru Paganini zagrał duet na strunie E i G który był żartobliwą rozmową dwojga zakochanych. Księżna prosiła artystę by raz też wyłącznie mężczyznę dopuścił do głosu, poczem następnego wieczoru zagrał sonatę „Napoleon", należącą do jego najwybitniejszych utworów.

Razu pewnego przybył do Medjolanu sławny skrzypek Mayseder i wezwał Paganiniego na turniej muzyczny. Przedłożył on mistrzowi jedną ze swych najtrudniejszych kompozycyj, dodając chełpliwie, że nikt jeszcze nie potrafił jej zagrać. Paganini uśmiechnął się pobłażliwie. Poprosił konkurenta, by mu rozstroił wszystkie struny jego skrzypiec, poczem zagrał utwór z największą poprawnością. Innym razem psotnik jakiś zamienił Paganiniemu jego wspaniałe skrzypce, podsuwając mu bezwartościowy instrument w przypuszczeniu, że artysta się skompromituje — Paganini wszedł na estradę, obejrzał skrzypce i rzekł: Szanowni państwo, widzę, że ktoś chce mnie wprowadzić w ambaras, zabrano mi moje skrzypce, lecz sztuka nie siedzi w drewnie i strunach, lecz we mnie. Chwycił smyczek i zagrał jak zwykle cudownie.

Kiedy Paganini zmarł w r. 1840, biskup niceiski odmówił mu pogrzebu kościelnego, ponieważ nie był u spowiedzi. Syn jego zwrócił się o interwencję do papieża, lecz dopiero w r. 1896 zwłoki Paganiniego złożone zostały definitywnie na cmentarzu w Parmie.

W i P

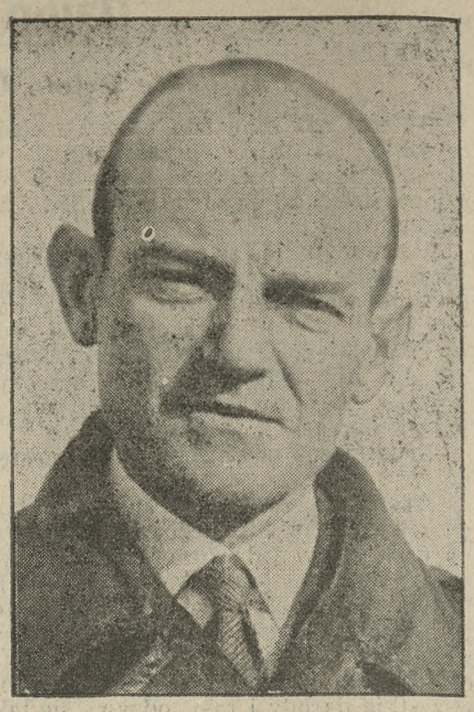

Powszechnie znany konstruktor lotniczy Maurycy D o r n i e r zmarł w Monachjum po operacji ślepej kiszki.

Kobiety zdobywają powietrze

Znakomita lotniczka, Miss Eahart, zapytana o zdanie czy lotnictwo nadaje się wogóle dla kobiet jako zawód, odpowiedziała: „Kobiety nadają się do lotnictwa tak samo jak mężczyźni. Przemawiają za tem dokonane przez odważne kobiety długodystansowe przeloty. Ale decydują w każdym wypadku cechy i zdolności indywidualne. Wiele kobiet zazdrości laurów lotniczych mnie i Amy Johnson, ale muszę zapewnić wszystkie kandydatki do stanowiska lotnika, iż lotnictwo nie jest sportem, do uprawiania którego wystarczają dobre chęci a nawet zdolności".

Największa fabryka wód mineralnych w Europie

Związek aptekarzy szwedzkich buduje obecnie w Sztokholmie wielką fabrykę wód mineralnych, która będzie największą i najnowocześniejszą w Europie. Budynki fabryczne zajmują przestrzeń 8 000 metrów kwadratowych. Komin fabryczny mierzy 54 metry wysokości. Instalacje i maszyny mają być ostatnim wyrazem techniki współczesne.

Ludność naszej ziemi

Rocznik statystyczny Ligi Narodów za r. 1931/32 podaje ilość ogólną ludzi, zamieszkujących glob ziemski na 2 miljardy 12 miljonów 800 000 osób. Z tej liczby 1 103 miljony zamieszkują kontynent Europy, 252 miljony obie Ameryki, 142 miljony — Afrykę, 10 miljonów — Australję.

Tak przedstawia się życie restauracyjne na Korei. Goście siedzą zwyczajnie na ulicy przed jadłodajnią i spożywają swoje dania w sposób dosyć bezceremonjalny.

RADJO

Programy radjofoniczne:

Piątek, dnia 21 października 1932 r.

Poznań (335 m) godz. **11.40** (Warszawa); godz **13.05** koncert życzeń (płyty); godzina **14.00** notowania giełdy; godz. **16.40** (W); godz **18.00** muzyka lekka z Warszawy; godzina **18.50** „Co robić z niedzielą" (kom. Tow. Krajozn.); godz. **19.30** tr. z Warszawy; godz **22.40** sygnał czasu, komunikaty; godzina **23.00** muzyka tan. z kawiarni „Esplanada".

Warszawa (1412 m) godz. **12.10** płyty gramof.; godz **16.00** „Przegląd wydawnictw perjodycznych"; godz. **16.15** angielski (Linguaphone); godz. **16.30** płyty gramof.; godz. **16.40** „W państwie Sylwana" (lasy polskie) — wygł. prof. J. Kloska; godz. **17.00** koncert ork. dętej 18 p. p.; godz. **19.20** „Przegląd rolniczej prasy krajowej i zagranicznej" (Wilno); godz. **19.30** feljeton p. t. „Z mikrofonem w trzech stolicach" — red. T. Strzetelski; godz. **19.45** prasowy dziennik radjowy; godz **20.00** pogadanka muzyczna; godz. **20.15** koncert symfon. z Filharm. Warszawskiej pod dyr. Massimo Freccia i G. Piatigorski (wiolonczela); w przerwie feljeton literacki „Gustaw Daniłowski" (z powodu 5-letniej rocznicy zgonu pisarza) — wygł. p. Stanisław Adamczewski; godzina **22.40** wiadomości sportowe; godz. **23.00** muzyka taneczna.

Programy zagraniczne: Koenigswusterhausen (1635 m) 20.05 koncert symf., 21 15 słuchowisko, 22 20 muzyka lekka; **Budapeszt** (550 m) 19.30 „Manon Lescaut" op. Masseneta, 22.20 muzyka z płyt; **Wiedeń** (516 m) 20 10 słuchowisko, 22.15 koncert; **Praga** (489 m) 19 30 **„Król Roger" opera K. Szymanowskiego,** tr. z teatru narodowego, 22.20 koncert nocny; **Beromuenster** (459 m) 20.30 muzyka włoska; **Rzym** (441 m) 20 45 koncert, 21.30 słuchowisko, 22.00 koncert.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **„Harmonja".** W piątek, 21 bm o godz. 19.30 odbędzie się wspólna próba na sali Stow. Techników, św. Marcin 21. — Komplet konieczny

— **Stow. Chrześc. Narod. Naucz. Szkół Powsz.** — **Koło Poznań** urządza w sobotę, 22 bm. o godz. 15,30 w 26-tej szkole powsz. przy ul. Wyspiańskiego, narożnik ul Jarochowskiego zebranie plenarne. O liczny udział prosi Zarząd

— **Poznańskie Tow. Pływackie.** Nadzwyczajne walne zebranie P. T. P. odbędzie się, w sobotę, 5. 11. o godz. 19,30 w „Kasino" Domu Rzemieślniczego przy ul. Fr Ratajczaka, narożnik Wałów Zygmunta Augusta.

BACZ BY TWOIM BYŁO CELEM BYĆ I ZWIERZĄT PRZYJACIELEM!

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: M. N. 2 zł. — St. O., Leszno, 5 zł. — N. N. 2 zł. — N. N. 5 zł. — B U. z prośbą o wysłuchanie 2 zł. — J H., Budzyń, 5 zł. — Misiekowa, Pleszew, 3 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 616,84 zł.

Dnia 19 bm. wypłaciliśmy złożone w naszej administracji składki na rodzinę uczciwego bezrobotnego p. Tomańskiej 24,50 zł.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Znany, wszechświatowej sławy pianista profesor Frederic Lamond zwiedził z okazji swego występu w III koncercie symfonicznym w Teatrze Wielkim skład fabryczny znanej w Polsce i zagranicą fabryki pianin B. Sommerfelda w Poznaniu, ul. 27 Grudnia nr. 15 i po poddaniu wszechstronnej próbie szeregu pianin, wydał następującą opinję:

„Miałem sposobność grać na pianinach fabrykatu „Sommerfeld" i mogę oświadczyć, że instrumenty te zadowoliły mnie najzupełniej. Posiadają one nadzwyczaj lekką grę oraz bardzo piękny i melodyjny dźwięk, zdolny do odtwarzania wszelkich odcieni Pozatem stwierdziłem że budowa tych pianin jest bardzo trwała i solidna.

zg 16386 Profesor Frederic Lamond.

W środę, 19 października 1932 r., rozstał się z tym światem, namaszczony Olejami św., nasz najdroższy i ukochany ojciec, teść, dziadek i brat, ś. p.

Jan Kosicki

b. dyr. Banku Ludowego

przeżywszy lat 72. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, 22 b. m., po poł. o godz. 3, z domu żałoby, ul. Słowackiego 36, na cmentarz św. Marciński przy ul Bukowskiej. Msza św. za spokój duszy drogiego Zmarłego w poniedziałek, 24 b. m., o godz. 9,30, w kościele parafjalnym Serca Jezusowego.

W ciężkim smutku pogrążeni

Poznań, Toruń, Szamotuły, 20. X. 1932. **dzieci i rodzina.**

dg 1 465 Zakład Pogrzebowy Bracia Nowak Poznań Plac Nowomiejski 10 tel. 1046.

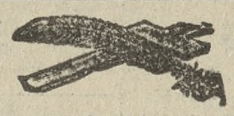

Dnia 18. X. 1932 r., o godz. 16-ej zasnął nagle w Bogu, zakończywszy swój pracowity żywot, mój najdroższy mąż, nasz najlepszy, najczulszy ojczulek, ś. p.

Leon Jankowski

kupiec przedstawiciel

przeżywszy lat 54. Msza św. żałobna odbędzie się w sobotę, dnia 22 b. m. o godz. 9 w kościele Serca Jezusowego. Pogrzeb nazajutrz w niedzielę, o godz. 3 z domu żałoby.

zg 16383 W nieutulonym smutku pozostali

Poznań, ul. Dąbrowskiego 82. **żona, dzieci i rodzina.**

Dnia 19 b m. zmarła po ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najukochańsza i nigdy niezapomniana matka, babka, teściowa i siostra, ś. p.

z Śliwińskich

Florentyna Rożnowiczowa

Sodalis Marianus

przeżywszy lat 73. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 23 b. m., o godz. 3 po południu, z domu żałoby ul. Kilińskiego 9, na cmentarz św. Piotra. W ciężkim smutku pogrążona

rodzina.

Gniezno, Odolanów, Poznań. dg 1 464

Dnia 18 b. m zmarł nagle mój długoletni generalny przedstawiciel na Poznańskie i Pomorze ś. p.

Leon Jankowski

Zmarły zastępował moją firmę od czasu jej założenia z całą sumiennością i niezwykłą ofiarnością. Był On człowiekiem honoru w całem tego słowa znaczeniu o wysokich zaletach charakteru, a dla mnie nietylko nader cenionym współpracownikiem, lecz nawet osobistym przyjacielem

Śmierć tego zacnego człowieka wzruszyła mnie do głębi, a zgon Jego stanowi nieodżałowaną stratę dla mnie i dla mojej firmy.

Cześć Jego pamięci.

Tg 376 **Eryk A. Kołłontay.**

Katowice, dnia 19 października 1932 r.

Dnia 18 b. m. zabrała nam nieubłagana śmierć przedwcześnie naszego drogiego współpracownika i przyjaciela ś. p.

Leona Jankowskiego

Z głębokim żalem rozstajemy się z naszym wysoko cenionym Kolegą i człowiekiem ogólnie poważanym, który swym niezwykłym charakterem i szeroką wiedzą kupiecką był nam zawsze miłym przykładem.

Cześć Jego pamięci.

Dyrekcja i urzędnicy firmy Eryk A. Kołłontay, Katowice - Brynów

Dyr. Mattlinger — Prok. Fuchs — Prok. Grossmann.

Katowice, dnia 19 października 1932 r. Tg 377

✝

We wtorek, dnia 18 października 1932 r. rano zmarł nagle nasz ukochany kuzyn i wujek ś. p.

Dezydery Gromadziński

emerytowany radca rachuby Sądu Apelacyjnego w Poznaniu.

Pogrzeb odbędzie się w piątek 21 października o godz. 15,45 z kaplicy cmentarza jeżyckiego. Msza św. w sobotę o godz. 7 w kościele jeżyckim.

W ciężkim smutku pogrążona

zg 16 380 **Dembińska z rodziną.**

Trwała i wodna ondulacja to nowoczesny sposób fryzowania. Farbowanie włosów, brwi i rzęs. Manicure, prace perukarskie, spec. peruczki do użytku dziennego wykonuje starannie i po cenach umiarkowanych

„Salon de Coiffure"
N. Muszyński
(dla Pań i Panów)
ul. 27 Grudnia 4 i 3 Maja 3.
Pg 6 198-42 76

„CAFÉ ESPLANADE"

Podajemy do wiadomości W. Szan. Klienteli, że **rozpoczynamy od dnia 17 go października r. b. sprzedaż**

ciastek, tortów i ciast na miasto

Aby dać możność przekonania się W. Szan. Klienteli o wykwintnym smaku naszych wyrobów,

codziennie dodajemy do dużej kawy i herbaty **jedno ciasteczko gratis.**

Do każdych **10-ciu ciastek** sprzedanych na miasto — **prezent** z Fabr. Fajansu St. Mańczak-Chodzież.

Uwaga: Ciasteczka do kawy i herbaty wydawać będziemy aż do odwołania.

Własny wypiek. — — — SPECJALISTA WARSZAWSKI

Pg 5 028-41.35 Z poważaniem **ZARZĄD.**

Piece żelazne
Kuchnie westfalskie
Rury i kolana
Armatury garncarskie
Okucia do drzwi
Okucia do okien
Gwoździe i łańcuchy
Śruby i nity
Karnisze do okien
poleca korzystnie
JAN DEIERLING
skład żelaza
Poznań. Szkolna 3
Tel. 35 18 i 35-43
Pg 6 197-42.75

Kolonjalkę
mieszkaniem dzierżawą 70 tanio sprzeda Czarnecki, św. Marcin 62 II. zd 38 562

Wysadki leśne do kultur jesiennych

jak: olchę czarną i białą (szarą), brzozę piaskową i błotną, klon, jawór, buk, grab, jesion zwykły, jesion biały (niewrażliwy na najsilniejsze mrozy), dąb szypółkowy, dąb czerwonolistny, akację, jarzębinę, wiąz polny, świerk 3 i 4 letni, wszystko w zdrowym przeszkółkowanym towarze,

DRZEWKA ALEJOWE

jak: lipa wielkolistna, dąb czerwonolistny, klon, jawór, jesion zwykły, jesion biały i topól włoską piram. **z naszych 50-morgowych szkółek,** dostarczamy po cenach dostosowanych do **obecnych warunków gospodarczych.** Przyjmujemy już teraz zamówienia na **dostawy wiosenne,** również na bardzo silną sosnę pospolitą 1-roczną, z nasion zebranych w własnem gospodarstwie. **Zarząd leśny** zg 16 375

MAJĘTNOŚCI GOŚCIESZYN NAD OBRĄ
Tel. Wolsztyn 16 **pow. Wolsztyn.** Tel. Wolsztyn 16

Posadzkę parkietową

wyborowej jakości, absolutnie sucha z fachowem układaniem pod gwarancją dostarcza Pw 18 609 55.310

Reprezentant na Poznań E. Kampe Strzelecka 19. — **Fabryka parkietu Inż. G. Chojnacki, Sp. z o. p. Reda Pomorze**

MASŁO TANSZE!!!

Najlepsze masło deserowe
z pasteryzowanej śmietany ½ kg zł 2,—

Fa M. MICZYŃSKA, wł. Karol Piątkowski
Założ. 1872. Poznań. Plac Św. Krzyski 3. Tel. 30-5..
Specjalny interes masła, sera i jaj.
zg 16 378 9

Męża

poszukuje się dla panny lat 30, ładnej brunetki, gospodarnej, ze sfery kupieckiej, z posagiem 10 000.— zł. Odpowiednie zgłoszenia uprasza się pod „brat" do Agencji Reklamy Prasowej, Bydgoszcz, ul. Dworcowa 54.
ng 5 912

Poważna instytucja

poszukuje natychmiast **zdolnego i energicznego**

kierownika działu prawno-windykacyjnego

Reflektuje się tylko na pierwszorzędne i doświadczone siły. Zgłoszenia do eksp. Kurjera Poznańskiego pod **dg 1 450**

Magistrat tut. zamierza powierzyć wykonanie **planu pomiarowego miasta** podług stanu obecnie istniejącego zaprzysiężonemu i uprawnionemu mierniczemu. Plan ten ma służyć jako podkładka do opracowania planu zabudowy. Obszar gminy miasta Leszna wynosi 1 456.71 ha. Przy sporządzeniu planu pomiarowego korzystać można z częściowo istniejących planów i pomiarów katastralnych.

Zgłoszenia przyjmuje do 10 11 1932 r. włącznie i udziela potrzebnych informacyj **Magistrat miasta Leszna Wlkp.**
dg 1 452

OGŁOSZENIE

o przystąpieniu do sporządzenia planu zabudowania.

Przystępując do sporządzenia szczegółowego planu zabudowania, obejmującego teren ograniczony od zachodu Aleją Bułgarską, od północy Szosą Okrężną w kierunku Marcelina do przecięcia z ulicą Grunwaldzką, następnie ulicą Słoneczną do przecięcia z ulicą Palacza ulicą Palacza do ulicy Grunwaldzkiej, ulicą Grunwaldzką do Alei Bułgarskiej, podaje się o tem na podstawie art. 25 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli z dnia 16 lutego 1928 r. (Dz. Ustaw Rz. P. nr. 23 poz. 202) do publicznej wiadomości.

Z treścią mającego być sporządzonym projektu planu zabudowania, interesowani mogą zaznajamiać się w Magistracie Wydział V. Ratusz, pokój 2, w okresie od dnia 20 października 1932 r. do dnia 28 października 1932 roku, w godzinach od 11-tej do 13-tej codziennie, z wyjątkiem niedziel.

W okresie od dnia 28 października 1932 r. do dnia 5 listopada interesowani mogą zgłaszać do Magistratu m. Poznania wnioski, dotyczące wyżej wspomnianego planu zabudowania.

Poznań, dnia 18 października 1932 r.

Magistrat stoł. m. Poznania.
ng 5 908 (—) Ratajski. (—) Inż. Czarnecki.

OGŁOSZENIE. W sprawie upadłościowej majętności **Rataje pow. Chodzież (Bolesław Wojtowski),** na wniosek wierzycielki Marji Wilczewskiej, zwalnia się Stanisława Szymańskiego z urzędu zarządcy masy upadłości z dniem dzisiejszym i w jego miejsce mianuje się rolnika Laube'go Edmunda z Sokołowa-Budzyńskiego. Chodzież, dnia 18 października 1932 r. **Sąd Grodzki.** ng 5 609

UCHWAŁA. W sprawie postępowania układowego, wdrożonego na wniosek **Poznańskiego Banku Ziemian Sp. Akc. w Poznaniu,** Aleje Marcinkowskiego — zwołuje się w myśl art. 49 i nast. rozporządzenia o zapobieganiu upadłości z dnia 6 marca 1928 r. (Dz. Ustaw R. P. nr 27 poz. 244) ogólne zgromadzenie wierzycieli na dzień **9 listopada 1932 r.** godz. 11 na salę kina „Metropolis" w Poznaniu, ul. Piekary 17. Poznań, 15 października 1932 r. **Sąd Grodzki.**
ng 5 611

OGŁOSZENIE. W sprawie upadłościowej własność **Wilhelma Bergera, rolnika w Popowie Wonieskiem, pow. Kościan.** Termin końcowy wyznaczono na dzień **9 listopada** 1932 r., o godz. 10 przed południ., przed Sądem Grodzkim w Śmiglu, pokój nr 12. Śmigiel, dnia 13 października 1932 roku. **Sąd Grodzki.** ng 5 612

UCHWAŁA. W sprawie odroczenia wypłat nad majątkiem f-my **K. Gaertig i S-ka** zarządza się po myśli art. 39 rozp. Prez. Rzplitej z dnia 6. III. 1928 r. otwarcie postępowania układowego z dniem 13 października 1932 r. Poznań, dnia 13 października 1932 r. **Sąd Grodzki.** ng 5 613

Syndyk ostateczny masy upadłościowej **Tow. Ubezp. Zjednoczenia Sp. Akc.** adwokat Stanisław Zakrzewski w Warszawie, Rysia 1, zastąpiony przez adwokata Bernsztejna w Poznaniu, wniósł o wywołanie **listu hipotecznego** na 200.000 mk wpisanych w księdze wieczystej Poznań — Św. Marcin tom X, karta 235, dział III, L. 26, na rzecz Banku Związku Spółek Zarobkowych Sp. Akc. w Pzonaniu. Posiadacza listu wzywa się, aby najpóźniej do terminu wywoławczego, wyznaczonego na dzień 3 lutego 1933 r., godz. 12 w podpisanym Sądzie, pokój 69, się zgłosił i przedłożył list, gdyż inaczej list będzie unieważniony. Poznań, dnia 15 października 1932 r. **Sąd Grodzki.** ng 5 614

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 11.

1 SPRZEDAŻE

Meble
wyprzedaje po bardzo niskich cenach z powodu całkowitej likwidacji Magazyn mebli, Woźna 12 rg 3 749 50

Skład
kolonjalny sprzedam zaraz. — Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 38 405/6

Mąkę
na wymianę na wsi potrzebuję z dostawą okolica dobra niedaleko Poznania. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 38 577/8

Losy
1 klasy, najszczęśliwsze, poleca kolektura Kedziory, Poznań, Sieroca 5/6, narożnik Nowej. zdg 32 065

Antykwarycznie
najkorzystniej. Kupno — Sprzedaż Marcinkowskiego 28 Pg 4 748 40 54

Pianino
piękny ton krzyżowe jak nowe sprzedam. Adres Kurjer Pozn. zdg 38 285

Korzystna okazja
Fabryka cukierków dobrze prosperująca w większem mieście na Pomorzu (45.000 mieszkańców) zaraz z powodu choroby w rodzinie na sprzedaż. Cena 5 000. Zgłoszenia pod zdg 38 292 do Kurjera Pozn.

Parcela
1 000 kwmtr. przy ul. Grodziskiej pod willę korzystnie sprzedam. Metelski, Szewska 11, m. 9. zdg 38 529

Meble
tanio wprost z składnicy poleca K. Bakoś, ul. Wenecjańska 1, Most Chwaliszewski przy krzyżu. zdg 34 821

Kolonjalkę
mieszkaniem powód wyjazd tanio sprzeda. Baranowska Poznańska 7. zdg 38 560

„Antyki"
meble używane, wielki wybór, ceny najniższe. Flasiński, Woźna 9. Pg 5 067-57.285

Anodówki „Emka" najkorzystniej

150 wolt wykazująca 175 wolt zł 17.90; 120 wolt wykazująca 140 wolt 13.90; 100 wolt wykazująca 120 wolt zł 11.25; 90 wolt wykazująca 110 wolt zł 10.00; 60 wolt wykazująca 75 wolt zł 7.40. Baterje wysyła się na całą Polskę za zaliczeniem zł 2.— Za przedłożeniem karty gwarancyjnej z baterji anodowej Emka" ładujemy jednorazowo akumulator gratis — EMKA" Zakłady Radjo elektrotechniczne Radjoaparaty żyrandole gramofony płyty aparaty fotograficzne właśc. Marjan Włodarczak Poznań Wrocławska 30 telefon 3683 Pg 5 012 40.140

Skład
w Grodzisku dwa okna wystawowe duże mieszkanie w bardzo dobrym punkcie nadający się za wyjątkiem kolonjalki na każdą branżę sprzedam. Wawrzyniak Grodzisk, Bukowska 4. zdg 38 353/4

Warsztat
obuwniczy dobrze prosperujący tanio sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdg 38 526

76 mórg
parcelacji bardzo tanio budynkami blisko miasta 7 000 wpłaty. — „Budowa" św. Marcin 64. zdg 38 566

Kolonjalkę
w centrum dobrze prosperująca sprzedam. Adres Kurjer Poznański Stary Rynek rg 3756

Łóżka
dębowe (hotelowe). Dąbrowskiego 79, (3—6). rg 3758

Skład
blisko Starego Rynku z eleg. urządzeniem konfek. i towarem za 3 200 do sprzedania. Dzierżawa roczna 1 300. Oferty Kurjer Pozn. pod zdg 36 713

Piece
kuchenki kaflowe przenośne tanio poleca Milich, Dolna Wilda 21 zdg 37 721

Wykorzystaj okazję
kup parcele pod budowę własnego domku na 4—5 letnie rozpłaty a skończą się twoje kłopoty mieszkaniowe. Cena za metr kwadratowy od 20 groszy. Informacje w Biurze Osiedla Podmiejskiego Poznań Gwarna 9. dg 1 370

Skład
przy bardzo ruchliwej ulicy, mieszkanie komfortowe, przyległe, nadający się na każdą branżę z powodu stosunków rodzinnych sprzedam. Adres Kurjer Pozn. zdg 38 555

Dom
sprzedam Osiedle Ratajczaka 26, Gorzelańczyk. zdg 38 077

Majątki
ziemskie, młyny, hotele, kamienice itp. w wszystkich dzielnicach Polski na sprzedaż i zamianę w Polsce i Ameryce. Nowe zlecenia do kupna i zamiany przyjmuje „Centrala" handlowo komisowa w Detroit. Generalna reprezentacja na Polskę Bydgoszcz, Jagiellońska 7, telefon 17-12. ng 5 911

Pianino
sprzedam. Kraszewskiego 5, m. 6 zdg 38 576

Fortepian
350 zł sprzedam. Staszica 26, m. 6. zdg 38 573

Poszukuję
pokoju i kuchni od gospodarza. Czynsz rok zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 564

Kolonjalkę
tanio sprzeda Czarnecki Marcina 62, II. zdg 38 563

Za połowę wartości
świętojanki białe, holenderskie, dwuletnie 25 zł za setkę, czteroletnie 40 zł. Janowski, Żduny koło Krotoszyna. ng 5 909

W. Groszkiewicz

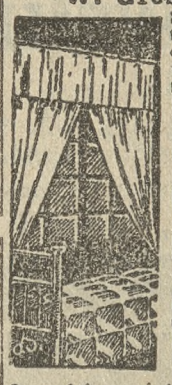

Stary Rynek 59 telefon 22-55 hurt detal. Kołdry w wielkim wyborze po cenach zniżonych, watowane ręczna praca od 12, jedwab adamaszek na białej wacie, 26, jedw. pr. adamaszek na białej ang. wacie 46.50, jedw. adamaszek na wełnie (chem. czyszcz.) 47.50, jedw. prima na wełnie — (chem. czyszcz.) 68.50, puchowe w każdej cenie piękne wykonanie firany tiulowe ang 3 częściowe już od 8.50 Pg 5058-41.2

Dom
dwie morgi ogrodu dochód 4 500 rocznie zamienię na gospodarstwo przy Poznaniu sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 377

Okazyjny
samochód, półciężarowy Chevrolet, półtora tonny na nowych oponach gotowy do jazdy sprzedam. Poznań, Śniadeckich 17, mieszkanie 2. zdg 38 372

Pięknie położone
parcele pośród lasów sosnowych Gądkach tanio sprzeda Koncesjonowane Biuro Parcelacyjne Poznań, Kulesza, Gajowa 4 telefon 78-31. zdg 38 109

Pathé-Baby
komplet projektor i kamera za 230 zł sprzedam. Zgłoszenia pisemne: Bilski Reja 3, m. 15. zdg 38 412

Jadłodajnię
z mieszkaniem tanio sprzedam. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 38 362

Elektrolux
mało używany tanio sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 38 370

Jadalnia
półdębowa pięknie rzeźbiona bardzo tanio Stolarnia Bukowska 9 zdg 38 561

Wannę
kąpielową maszynę do prania, 2 piecyki gazowe sprzedam tanio. Św. Wojciech 30 m. 2. zdg 38 509

Wulkanizacyjny
aparat kompl. sprzedam tanio. — Oferty Kurjer Poznański zdg 38 506

„Radjolabor"
Skarbowa 7, tel. 41-10
naprawia i buduje najnowsze odbiorniki po cenach niskich. Pogotowie radjowe czynne do godziny 9 wieczorem. zdg 38 584

Rower
jak nowy tanio. Słowackiego 48, mieszkanie 6 zdg 38

Pianino
czarne prawie nowe krzyżowe. — Długa 14, m. 5. zdg 38 536

Karoserja
reklamowa zamknięta, nadająca się na każde podwozie korzystnie na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 548

Biurko
kancelaryjne dębowe korzystnie na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 547

Skład
kolonjalno-delikatesowy z mieszkaniem lub bez, śródmieście, obrót miesięczny 6 000 sprzeda Marszałka Focha 39, mieszk. 17. zdg 38 545

Puszczykówko
piękna parcela, blisko dworca — Oferty Kurjer Pozn. zdg 38 543

Antyki — meble
Zgłoszenia Św. Józef 3, parter, prawo. Pośrednicy wykluczeni. zdg 38 501

Dom
z większemi ubikacjami ogrodem nadający się na stolarnię lub każde inne przedsiębiorstwo ruchliwem mieście powiatowem od gospodarza na sprzedaż. Cena 25, wpłaty 15 tys. złotych. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 423

Sprzedam
śniadalnię dobrze prosperującą centrum. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 442

Drogerja
bez konkurencji dla początkującego na przedmieściu Poznania na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 392

Sprzedam
rury kotłowe 4 metry długie 50 m/m średnicy. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 403

Filję rzeźnicką
dobrze zaprowadzoną przy ruchliwej ulicy oddam zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 478

Dom
piętrowy interesem przedmieście Poznania zaraz korzystnie sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 37 898

Zł 1.70
nowa gwarantowana żarówka „Kometa" Babińskiego 7 parter zdg 38 450

Skład
towarów krótkich sprzedam. — Wskaże Kurjer Poznański zdg 38 489

Dom II. piętrowy
w większem ruchliwem mieście z ładnym ogrodem owocowym do sprzedania zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 494

Dubeltówka
pierwszorzędna styrjska i płaszcz karakułowy obszerny. Adres Kurjer Poznański zdg 38 661

Electrolux
tanio. Grunwaldzka 11 m. 6. zdg 38 499

Tanio
sprzedam maszynę krawiecką. — Babińskiego 7 Deutschmann. zdg 38 531

Kanapa
do spania bieliźniarka duże lustro szafa tanio na sprzedaż. — Zacisze 2 mieszkanie 4. narożnik Jasnej. zdg 38 524

Skład
towarów krótkich ładnem mieszkaniem objęcie 3 500 Plac Nowomiejski 10 a m. 5. zdg 38 523

Skład
delikatesów nabiału przyległem większem mieszkaniem, śródmieściu objęcie 7 000 powód wyjazd Plac Nowomiejski 10 a Górny. zdg 38 522

Futra
karakułowe, sealowe prima 350. źrebaki spody męskie. Wierzbięcice 13 parter. zdg 38 516

Gospodarstwo
99 mórg dobra ziemia. prywatne bez długu z powodu zamążwyjścia do sprzedania Cena 17 tys. złotych osobiste zgłoszenia Sperling Wrony poczta Silna stacja Lewiczynek pow. Międzychód. zdg 38 510

85 złotych tylko sztuciec czysta Alpaka
60 części — sprzedaje wyłącznie Hurtownia Porcelany Wroniecka 24 podwórze. zdg 38 642

Sprzedam
tanio piecyk elektryczny. Plac Działowy 5 m. 7. zdg 38 493

5 KUPNA

Magiel
kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 382/3

Kupię
dom z piekarnią J. Gizelski, Miłosław, ulica Józefa Kościelskiego 11. zdg 38 585/6

Dom
czynszowy przy wpłacie 30 000 bezpośrednio od właściciela kupię. Zgłoszenia Kurjer Pozn zdg 37 763 albo tel. 40 63

Skrypt W. S. H.
I rok do Technologji i Towaroznawstwa Chemicznego kupię. — Zgłoszenia na Cieszkowskiego 1. mieszk. 4 od godz 14—15. zdg 37 993

Antyczne
dzieła sztuki meble tkaniny, drobiazgi kupuje Oferty Kurjer Pozn zdg 38 019

Składu
na kolonjalkę ewentl. z towarem z 2—3 pokojowem zaraz poszukuje. Oferty Kurjer Poznański dz 1451

Gabinet
używany kupię. Zgłoszenia cena Kurjer Poznański zdg 38 390

Kupię
laureatów Nobla Wegnera, nie bieska oprawa. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 409

Serwis
obiadowy okazyjnie kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 419

Kupię
motor ssaco-gazowy Oferty Kurjer Poznański zdg 38 401

Wasiutyński
Ustrój władz administracyjnych, kupię. Spieszne zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 475

Piec
przenośny żelazny kaflowy pokojowy kupię okazyjnie „Mondain" Focha 78. zdg 38 451

Piec
westfalski kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 465

Kupię
trykotarkę w dobrym stanie. — Oferty Kurjer Poznański zdg 38 569

Mottego
Przechadzki Poznaniu kupię. — Oferty Kurjer Poznański zdg 38 602

Przechadzki
Poznaniu Mottego kupię Oferty Kurjer Poznański zdg 38 601

Gablotkę
(szafkę oszklona) płaską kupię. Zgłoszenia Filmo-Fot św. Marcin 56 m. 13. zdg 38 647

6 KAMIENICE

Kamienicę
śródmieście dochód 47 000 sprzedam 400 000. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 454

Kamienica
komfortowa dochód ustawowy 19 500 cena 145 000 wpłaty 65 000 reszta 8% długoterminowa, pozatem wybór kamienic, will. poleca „Krakus". Pozna. Pocztowa 30 zdg 37 735

Kamienica w Toruniu
4 piętrowa, położona w sercu miasta przy ulicy pryncypalnej, w której jest wolny lokal handlowy na parterze i I. piętrze, a w którym prosperowała przeszło 40 lat kawiarnia i cukiernia jest z piecem cukierniczym do sprzedania lub wydzierżawienia. Również jest wolne 4 pokojowe mieszkanie na III. i 2 pokojowe na IV piętrze, a 4 pokojowe na II. piętrze będzie w krótkości opróżnione. Lokal nadaje się również na skład konfekcji, piekarnię z cukiernią i każdą inną branżę. — Oferty pod D 100 do Słowa Pomorskiego, Toruń. ag 5 907

Kamienicę
śródmieście dochód 6 000 sprzedam 30 000. Ofetry Kurjer Pozn. zdg 38 455

Kamienicę
nowoczesna czteropiętrowa, dochód 14 000 sprzedam 120 000. — Czarnecki Marcina 62 II. zdg 38 592

Kamienicę
komfortowa III. piętrowa w najlepszym stanie w Grudziądzu 9 mieszkań 4 pokojowe mieszkanie wolne, cena 90 000 wpłaty 75 000 dochód 800 mies. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 640

7 PIENIĄDZ

1 500 zł
proszę o propozycje. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 380

3 000 zł
na I. hipotekę gospodarstwa 60-morgowego poszukuję. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 38 610

Trzypokojowe
czteropokojowe wolne. Wskaże Kramarska 9 m. 1. zdg 38 528

Mieszkanie
2 pokojowe komfort balkon Focha 114. wydzierżawi właściciel. zdg 38 603

Swarzędz
mieszkanie 3 pokoje komfort — czynsz ustawowy Ziegler Wrzesińska 5. zdg 36 949

2 i 5
wolne, czynsz roczny. Gospodarz. Długa 3, m. 9. dg 1 460

6
pokoi III. ptr. blisko centrum 160 zł. Zgłoszenia św. Marcin 14 mieszkanie 4 zdg 38 546

6
pok. komf. z ogrodem od listopada. Matejki 6 m. 5. zdg 38 567

Wydzierżawię
pokój kuchnię Adres Kurjer Poznański zdg 38 411

Frontowy
elektryczność łazienka inteligencji. Grunwaldzka 33 mieszk. 8. zdg 38 347

Dwuosobowy
słoneczny panów lub pań, elektryczność. Wszystkich Świętych 3 m. 10. zdg 38 509

Pokój
dwu, jednoosobowy niekrępujący tanio. Kanałowa 7 II. prawo. zdg 38 572

Dwu
jednosobowy. Polna 3 mieszk. 7. zdg 38 393

2
łączne frontowe. Drużbackiej 8, mieszkanie 10. zdg 38 407

Pokój
Reya 1 m. 6. zdg 38 471

Centrum
telefon centralne od 1-go. Składowa 1 I. 3 wejście. m. 17. zdg 38 444

Elegancki
frontowy fortepian utrzymaniem bez. Wielkie Garbary 53. m. 5. zdg 38 529

Pokoik
Słowackiego 38 m. 10. zdg 38 631

Pokój
przy dworcu Focha 27. m. 34. zdg 38 506

Pokój
umeblowany, centralne ogrzewanie elektryczność. Śniadeckich 32. m. 2. zdg 38 505

Korzystny
Długa 3. II., lewo zdg 38 502

Lokal
dla lekarza dentysty w centrum, wysoki parter, z kompletnie urządzoną poczekalnią, telefonem do dyspozycji lampy kwarcowe. Polux i Pantostat. Oferty Kurjer Pozn. dg 1 458

Odnowiony
fortepian telefon Długa 3. m. 9. dg 1 459

12 SZUKA POKOJU

Niekrępującego
wygodnego pokoju w śródmieściu poszukuje Oferty do „Par" pod 57.276. Pg 5166-57.276

Pokoju
eleganckiego z utrzymaniem centrum (Jeżyce) poszukuje poważny inteligentny pan Oferty Kurjer Poznański zdg 38 368

Dwie
studentki poszukują czystego, ciepłego pokoju okolica Przecznica Jasna Grunwaldzka. Oferty Kurjer Poznańsk zdg 38 375

Poszukuję
pokoju w śródmieściu do 20. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 379

Krawcowa
szuka pokoju słonecznego z klatki schodowej. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 386

Pokoju
próżnego poszukuje Oferty Kurjer Poznański zdg 38 425

Pani
szuka pokoju w śródmieściu zupełnie niekrępującego z klatki schodowej od 1. 11 Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 38 437

Poszukuję
od 15 XI miłego skromnego pokoiku koniecznie używaniem fortepianu okolica uniwersytetu najchętniej okolica Jeżyckiej lub Mickiewicza. Oferty warunkami Kurjer Poznański zdg 38 400

Pokoju
do przyjęć parę godzin tygodniowo ewentl. salonu, gabinetu poszukuje inteligent Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 402

Poszukuję
pokoju telefonem łazienką centralnem ogrzewaniem okolica Parku Wilsona śniadania kolacje. Oferty podaniem ceny Kurjer Poznański zdg 38 472

Niekrępującego
elektrycznością ogrzewaniem — ładnie umeblowanego poszukuje małżeństwo bezdzietne na posadzie nauczycielskiej. Zgłoszenia podaniem warunków Kurjer Poznański zdg 38 445

Niekrępujących
1—2 centrum cena Oferty Kurjer Poznański zdg 38 456

Student
poszukuje jednoosobowego pokoju. Oferty cena Kurjer Pozn. zdg 38 461

Student
poszukuje pokoju utrzymanie — Oferty Kurjer Pozn. zdg 38 483

Studentka
pokoju na Jeżycach cena. Oferty Kurjer Pozn zdg 38 488

Młode
małżeństwo poszukuje pokoju z używaniem kuchni Oferty Kurjer Poznański zdg 38 520

Pani
małego, spokojnego 15—20 zł — Oferty Kurjer Pozn zdg 38 629

Pokoju
z światłem i ogrzewaniem do 25 zł w pobliżu Uniwersytetu szuka studentka Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 583

Pan
umeblowanego ciepłego łazienka blisko Kaponiery. Oferty cena Kurjer Poznański zdg 38 651

Inwalida
Inżynier Leśnictwa żonaty, bezdzietny pokoju spokojnego, słonecznego centralne bez, używaniem kuchni obiadami bez blisko rynku. Oferty cena Kurjer Poznański zdg 38 550

13 LOKALE

Lekarzowi
spec. chorób skórnych oddzierżawię 3 ubikacje z urządzeniem w ruchliwem położeniu Poznania na warunkach przystępnych. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 37 720

Skład
rzeźnicki z warsztatem mieszkaniem zaraz do wynajęcia Jan Kobylka Kaźmierz, powiat Szamotuły. zdg 38 394

Poszukuję
lokalu na skład towarów krótkich. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 38 397

Ubikacje
biurowe na parterze przy ul. Pocztowej 22 do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 593

Skład
na branżę papierniczą w śródmieściu lub ruchliwej ulicy poszukuje. Zgłoszenia z cena Kurjer Poznański zdg 38 614

Odstąpię
ubikacje na szwalnie lub prasowalnie czynsz zgóry Oferty Kurjer Poznański zdg 38 462

14 DZIERŻAWY

Skład
próżny Focha 114, dzierżawa miesięczna, właściciel. zdg 38 314

Willa
komfort wydzierżawię tanio. — Oglądać: Aleja Szelągowska 32. zdg 36 828

Odstąpię
dzierżawę młyna motorowego — objęcie 2 000 zł. K Dankiewicz, Bzowiec, p. Józefowo pow. Mogilno. zdg 38 480

Młyn parowy
w mieście bez konkurencji 180 ctn. przemiału z najnowszem urządzeniem, wydzierżawię zaraz. Zgłoszenia przyjmuje Dyonizy Vogel Buk. zdg 38 460

Duże śpichrze
z wielkim 2 wjazdowym placem, nadającym się na każde przedsiębiorstwo — przemysłowe lub handlowe w większem i bardzo ruchliwem mieście zaraz do sprzedania lub wydzierżawienia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 495

Stajnię
w śródmieściu wynajmę. Półwiejska 25 mieszkanie 9. zdg 38 500

Dzierżawa
600 mórg buraczanej ziemi, przejęcie 30 000 —. Kwiatkowski, Gniezno. Lecha 4. zdg 38 539

Odstąpię
dzierżawę młyna wodnego. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 580

Skład
spożywczy najlepsza dzielnica za tanie pieniądze do odstąpienia. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 643

19 GDZIE MIESZKA

Ktoby
wiedział o miejscu pobytu lub śmierci Franciszki Bienkow, zechce zawiadomić Michała Bienkow. Wilno Hoża 3. ng 5 906

21 ZGUBY

Zgubiono
19. wieczorem śródmieściu złoty zegarek damski pamiątkowy — Uczciwy znalazca zechce oddać za wynagrodzeniem Oferty Kurjer Pozn. zdg 38 534

22 ROZMAITE

Łazienki Apollo
Ratajczaka 15 Pasaż Wszelkie kąpiele: zwykłe, lecznicze parowe masaże inne. zdg 38 457

Skrypt W. S. H.
I rok do Technologji i Towaroznawstwa Chemicznego kupię. — Zgłoszenia na Cieszkowskiego 1. mieszk 4 od godz 14—15 zdg 37 994

Bilansista
wykonuje prace buchalteryjne, bilanse lekcyi buchalterji i sprawy podatkowe Oferty Derfert, Zielona 6. zdg 38 008

Kapelusze damskie
na zamówienie oraz wszelkie przeróbki najkorzystniej Poznań, św. Marcin 69 m. 8. podw parter. zdg 38 124

Swetry
jumpry, pullowery garsonki — mundurki włóczkowe wykonuje miarowo przerabia — „Tricot", Pocztowa 23 I Pg 4 471 38 96

Futra
skóry blamy w najlepszym gatunku poleca fachowy skład kuśnierski wykonuje reparuje — Tad Olszyński Poznań Pocztowa 29. zdg 31 325

Płaszcze
jesienno zimowe piękne modele po cenach najniższych poleca P. Szczawińska S-ka Wodna 1. Przyjmujemy asygnaty Kredytu". Pg 4158-35.95

Masaże
odtłuszczające, przemiana materji, kosmetyka, indywidualna pielęgnacja twarzy, farbowanie włosów, brwi, usuwanie brodawek, kąpiele elektryczne, lampa kwarcowa. Zakład higjeniczno-kosmetyczny św. Marcin 74. ng 5668

Śmiej się
z choroby! Kręgarstwo usuwa przyczynę wszelkich chorób częstokroć nieuleczalnych a nawet pozornych śmierci. Bez medycyny leków operacji diagnozy i t. p. usuwa przyczynę główną jaką jest ucisk dotyczącego nerwu, chorób serca głowy twarzy oczu uszu płuc żołądka wątroby kiszek rak nóg skóry gruczołów, żył, reumatyzmu, artretyzmu, grypy i t. d Bądź kręgarzem i śmiej się z choroby Kup książkę „Sztuka kręgarstwa" za 3 zł z przesyłką Adres: Ks. Pawłowski Podmichale p. Kałusz. — P K O. 153 089. zdg 38 654

„Orędownik Wielkopolski"

istniejący od roku 1870,

jest

najtańszym dziennikiem w Poznaniu.

Przedpłata miesięczna wynosi:

W ekspedycji i agenturach prowincjonalnych	1,95 zł
W agencjach w Poznaniu	2,20 zł
Z odnoszeniem do domu	2,20 zł
Na prowincji na pocztach już z odnoszeniem do domu	2,34 zł

Redakcja i administracja: Poznań, św Marcin 70.

Telefony: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72.

zw 11000

8 DO WYNAJĘCIA

Mieszkania
dwupokojowe suche słoneczne w nowym domu ulica Komandorja, narożnik Wileńskiej Informacje — Górna Wilda 45 mieszkanie 6. dg 1 462/3

Mieszkanie
4 pokojowe z meblami w śródmieściu sprzeda gospodarz gotówki potrzeba 5 000 Oferty Kurjer Poznański zdg 38 133

Próżny
pokój z używaniem kuchni i sklepu wynajmię tanio od listopada. Wskaże Kurjer Pozn zdg 38 238

Swarzędz
mieszkanie 3 pokojowe komfort, czynsz ustawowy, Ziegler Wrzesińska 5. zdg 36 [illegible]

2 pokoje
kuchnią w nowej pięknie położonej willi samotnym lub bezdzietnym do wynajęcia. Wiadomość: Kurjer Poznański zdg 32 448

Pokój
kuchnia wydzierżawi gospodarz. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 38 376

Mieszkanie 3 pokojowe
frontowe z przynależnościami III piętro blisko Rynku Wildeckiego najchętniej urzędnikowi na stałej posadzie do wynajęcia od właściciela Czynsz zgóry. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 374

Komfortowe
5-pokojowe, okolica Mostu Teatralnego odpowiednie dla lekarza Pośrednicy wykluczeni Oferty Kurjer Poznański zdg 38 389

Trzypokojowe
ładne blisko Zamku kompl. umeblowane do oddania. Pośrednicy wykluczeni Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 38 605

1
duży pokój z wykuszem i kuchnią wprost od gospodarza do wynajęcia. Lasecki Teczowa 3. zdg 38 426

3 pokoje
Kantaka nadające się na kancelarje adwokacką gabinet lekarski biura handlowe bez odstępnego zaraz lub 1 listopada wydzierżawię Oferty Kurjer Poznański zdg 38 431

6 pokoi
Kantaka II. piętro odnowione za zwrotem kosztów 1 500 zł zaraz wydzierżawię. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 432

Dwa
pokoje kuchnia z meblami bardzo tanio. Marsz. Focha 111 m. 16 zdg 38 492

3
pokoje łazienka I. śródmieście, meblami 1 650 oddam Oferty Kurjer Poznański zdg 38 652

4 pokojowe mieszkanie
w nowym domu na Łazarzu zaraz do wynajęcia, czynsz miesięczny. Oferty tylko poważnych reflektantów do Kurjera Pozn. zdg 38 511

4 pokoje
komfort przy Parku Wilsona wolne 1. 11. odpowiedniemu lokatorowi za czynszem miesięcznym wynajmie właściciel. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 579

Trzypokojowe
łazienka, czynsz 80. Dwupokojowe kuchnia czynsz 40 złotych korzystnie wynajmie „Pawilon" Marszałka Focha 15. zdg 38 574

9 SZUKA MIESZK.

4 pokojowe
mieszkanie z wygodami w centrum wprost od gospodarza potrzebne Dzierżawa naprzód pewny płatnik Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 38 274/5

4—5
pokoi, komfort śródmieście wprost od gospodarza czynsz gwarantowany poszukuje Oferty Kurjer Poznański zdg 37 148.

2 pokoi
z kuchnią łazienką poszukuje od gospodarza od 1 listopada. Podanie warunków Kurjer Pozanński zdg 38 436

Wyższy
urzędnik państwowy poszukuje 2—3 pokojowego komfortowego bezpośrednio gospodarza czynsz zgóry. Zgłaszać Kurjer Poznański zdg 38 413

4 — 5
komfortowego mieszkania śródmieściu od stycznia szuka dentysta. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 443

3 — 4
pokojowego mieszkania z łazienką czynsz miesięcznie poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 38 396

2 pokoi
z kuchnią śródmieściu od gospodarza poszukuje samotna pani Pośrednicy wykluczeni Oferty Kurjer Poznańsk zdg 38 399

Urzędnik
państwowy bezdzietny poszukuje dużego próżnego pokoju od gospodarza rok zgóry. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 453

Urzędnik
państwowy na stałej posadzie poszukuje 2 pokoi z kuchnią łazienka śródmieście. gwarancja regularny czynsz. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 084

1—3
pokojowego z łazienką wprost od gospodarza. czynsz miesięczny, gwarantowany. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 552

Poszukuję
2 małych pokoi lub jednego dużego próżnego lub umeblowanego niedrogo. Stroma 26 m. 13 Danielewicz. zdg 38 653

Urzędnik
na stałej posadzie poszukuje mieszkania 2 pokojowego za miesięczną dzierżawą Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 38 507

2 — 4
pokoi za miesięczną dzierżawą od gospodarza poszukuję. Kubik, kapelmistrz komedji muzycznej. zdg 38 030

11 POKOJE UMEBL.

Biuro
dwuosobowy utrzymaniem — bez Aleje Marcinkowskiego 3 b, m. 17 zdg 38 171

Studentki
dwie na wspólny z utrzymaniem i opieką przyjmie Aptekarzowa Wichrowska Nowy Rynek 5 II. m. 3. zdg 35 274

Pokój
30 złotych, elektryczność Małeckiego 27 m. 6. zdg 38 424

Podgórna
2 a III., prawo, utrzymaniem — bez. zdg 38 367

Inteligentowi
dobrze umeblowany. Jackowskiego 30 m. 9 parter. zdg 38 446

Frontowy
umeblowany zaraz lub 1 listopada. Wielkie Garbary 5 m. 7. zdg 38 458

Przecznica
4 m. 5 frontowy utrzymaniem bez. zdg 38 466

Pokój
umeblowany dla 1 2 panów 1. 11. Łukaszewicza 10 m. 4. zdg 38 463

Pokój
umeblowany wynajmę. Składowa 11 m. 19 zdg 38 491

Pokój
umebl., frontowy słoneczny, elektryczność, centralne ogrzewanie, telefon, łazienka Wrocławska 28 m. 14 przy pl. Świętokrzyskim. zdg 38 496

Pokój
Składowa 1 wejście III m. 20. zdg 38 498

Słoneczny
Plac Bernardyński 1a III p. zdg 38 538

Małżeństwo
z używaniem kuchni lub panienki Rybaki 7 m. 24. zdg 38 648

Pokój
na 1 lub 2 osoby łazienka telefonem. Św. Wojciech 16 m. 5. zdg 38 519

Frontowy
Woźna 9 m. 5. zdg 38 517

Pokój
dla 2 panów. Poznańska 27 front m. 9. zdg 38 428

Jeżycka
41 parter lewo od pierwszego, elektryczność. zdg 38 581

Jednemu
dwom panom. Groble 30 m. 18, narożnik Garbar. rg 3754

Dwuosobowy
Konopnickiej 15. I. zdg 38 656

Pokój
Zwierzyniecka 8 m. 5. zdg 38 556

Jasna
12 I., lewo, miły pokój utrzymaniem panu zdg 38 551

Półwiejska
2, m. 6 (utrzymaniem) pianino, także przyjezdnym. zdg 38 609

Dwuosobowy
lepszy najchętniej małżeństwu. Żupańskiego 8 m. 4. zdg 38 430

Pokój
umeblowany z klatki panu, Chwaliszewo 69 m. 13. zdg 38 571

Pokój
ładny od listopada. Matejki 6, m. 5. zdg 38 568

Pokój
dwom panom. Kraszewskiego 12, m. 5. zdg 38 607

Pokój
frontowy, elektryczność, Łąkowa 7 a m. 13. zdg 38 606

Pokój
frontowy wynajmę pościel pożądana. Czesława 11 m. 5. zdg 38 591

Inteligentowi
komfortowy z łazienką. Ratajczaka 28. I. lewo. zdg 38 588

Krawcowa
szyje dobrze tanio. Wrocławska 36 mieszkanie 4 zdg 38 469

Obiady
na maśle z 4 dań 1.40 zł. Adres Kurjer Poznański zdg 38 477

Ceny zniżone
płaszczy i futer w pracowni F. Olszewskiego b krojczy firm pierwszorzędnych w Warszawie. Fredry 4 I piętro. zdg 38 484

1,45

pończochy jedwabne do prania Ia jedwab 2.25 złoty Bemberg od 2 50 pończocha jedwabna niedoścignionej trwałości od 3.90 pończochy macco od 45 gr jedwabny flor od 95 gr Ia pończocha poczwórna od 1.90 fil d'ecosse od 2 90 poczwórny fil d'ecose od 3 25 Dziecięce nr 5 od 60 gr 10 nr od 80 gr skarpety męskie od 45 gr deseniowe od 75 gr poleca po znacznie zniżonych cenach w wielkim wyborze specjalny magazyn pończoch i fabryka bielizny J Schubert Poznań ul Wrocławska 3. Ceny niskie — towar trwały Pw 4 178-37 74

Przyjmę
dziecko na wychowanie (niemowlę). Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 38 408

Przepisuję
na maszynie (obce języki) najtaniej. Cieszkowskiego 9 m. 4. zdg 38 468

Suknie
piękne fasony tanio robi warszawska pracownia M Olszewskiej przez nowo zaangażowane siły z Warszawy. Fredry 4 I. zdg 38 485

Przyjmę
dziecko na wychowanie. troskliwa opieka zapewniona. Adres Kurjer Pozn. zdg 38 541

TEATRY

Teatr Wielki (Opera): Piątek, 21. 10. — „Bajadera".
Sobota, 22. 10. — „Lohengrin".
Niedziela, 23. 10 — Godz. 3: „Głupi Maciuś".

Teatr Wielki: Czwartek, — 20. 10. — Dziewiąty Koncert Symfoniczny. — Dyrygent Bronisław Wolfstal. Solista Egon Petri.

Teatr Polski: Dziś — „Fortepian".
Piątek, 21. 10. — „Fortepian".
Sobota, 22. 10. — „Fortepian".
Niedziela, 23. 10. — Godz. 3: „Dzika pszczoła".
Niedziela, 23. 10. — Godz. 8: „Wiele hałasu o nic".

Teatr Nowy: Dziś — „Plac Paryski 13". premjera
Piątek, 21. 10. — „Plac Paryski 13."
Sobota, 22. 10. — „Plac Paryski 13."

Komedja Muzyczna: Dziś — „Wiktorja i jej huzar".
Piątek, 21. 10. — „Wiktorja i jej huzar".
Sobota, 22. 10. — „Wiktorja i jej huzar".
Niedziela, 23. 10. Godz. 3.30: „Skalmierzanki". Ceny zniżone.
Niedziela, 23. 10. — Godz. 8: „Wiktorja i jej huzar".

Teatr Narodowy: „Obrona Częstochowy". — Piątek, 21. 10.: Czarnków; sobota, 22. 10.: Chodzież.

DZISIAJ w KINIE

Słońce: „Głos Pustyni".
Metropolis: „Pat i Patachon jako strzelcy".
Apollo: Teodozja Sewastopol
Aurora: „Największy cyrk świata" oraz „Upadek Paryża".
Corso: „Tajny kurjer".
Colosseum: Kajdany przeszłości.
Muza: „Śmiej się pajacu".
Orzeł: „Tajemniczy zabójca" i „Dziewczyna z cyrku"
Odeon: „Tajemnica zaułków Londynu".
Roxy: „Czerwonoskóry dżentelmen".
Renaissance: „Nieuchwytna szajka".
Sfinks: „Eskadra Orłów".
Tęcza: „Białe Cienie".
Wilsona: „Varieté".

Obiady
kilka osób przyjmę. Wielkie Garbary 6 m. 5. zdg 38 513

Kołnierzyki
0.15 najnowszy połysk. wszelką bieliznę pierze tanio Pralnia „Promień" Wielkie Garbary 42. rg 3761

Koncesję
wódczaną oddam na miasto Poznań Oferty Kurjer Pozn. zdg 38 553

Dziewczynkę
7 letnią za własną oddadzą w dobre ręce biedni rodzice. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 630

Masaże - kosmetyka
rutynowana dyplomowana absolwentka Ecole de Massage Prof. Hr. Durville'a w Paryżu wykonuje wszelkie masaże kosmetyczne i lecznicze w schorzeniach reumatyzm artretyzm nerwobóle, jelit żołąka itp. oraz usuwa wszelkie wady cery. — Doraźne upiększanie. Z Marczewska. Skarbowa 22 m 1 zdg 38 542

23 OŻENIĘ

Kawaler
bankowiec Wlkp. lat 30 z dobrej rodziny posiadający 10 000 poszukuje wspólniczki, panny Wlkp. miłego usposobienia dobrego charakteru z odpowiednim majątkiem lub posiadającą interes. Później małżeństwo. — Rzecz traktuje się honorowo. Szczegółowe zgłoszenia z pełnem zaufaniem możliwie z fotografją upraszam nadesłać do Kurjera Poznańskiego pod 38 387 Fotografje zwracam pod słowem honoru

Krescwianka
pozna pana lat 30 40 Rosjanin mile widziany Cel matrymonjalny Oferty Kurjer Poznański zdg 38 512

Dla koleżanki
miłej i ładnej wysokiej blondynki lat 22. znudzonej cisza wiejska poszukuje męża na stanowisku wyprawa pewna Oferty Kurjer Poznański zdg 38 638

24 NAUKA

Szkoła Tańca Mikołajczak — Kledecka
Pocztowa 29 kurs 10 zł Pg 5 072 41.7

Tańce
tani kurs siedm złotych. Św Marcin 34. Wtuszkowscy. Pg 5178 57 281

Średzińskiego Szkoła Tańców
Strzelecka 3. zdg 38 258

Angielskiego Francuskiego
udzielam (także za pokój). Dolgow. Młyńska 12 I. Zgłoszenia 6—8. zdg 38 263

Parisienne
Diplôme supérieur donne leçons de français Grammaire — Conversation — Littérature Préparation au baccalauréat s'adresser Ogrodowa 12 log 28 Pour les enfants (de 6 à 12 ans) cours spécial zdg 28 809

Lekcyj
tanio udzieli. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 435

Szukam
konwersacji języka polskiego. — Oferty cena Kurjer Poznański zdg 38 438

Kursy Tańców Szczurkówny Pocztowa 23, parter
Zgłoszenia każdego czasu. zdg 38 395

Francuski
konwersacja Przygotowanie matury. (Dyplom paryski). Plac Nowomiejski 6 a parter. zdg 38 473

25 MUZYKA

Potrzebna pianistka
z pierwszorzędnem repertuarem od 1 XI. 32. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 38 046

Fortepianu
do ćwiczeń śródmieściu poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 384

Pianina
(fortepianu) dobrego do ćwiczeń poszukuje dobrze grający Oferty Kurjer Poznański zdg 38 448

Trio
potrzebne. dobrze zgrane. śpiew. akordeon Zgłoszenia podać warunki fotografje. Wielkopolanka. Pleszew. ng 5 884

26 ROZRYWKA

Kino „Odeon"
wyświetla od dziś film pt. „Tajemnica Zaułków Londynu" — Jack Treror. Ceny miejsc już od 30 groszy. zdg 38 559

Kino „Muza"
Focha 23. Łazarz. Śmiej się pajacu — Lon Chaney w roli głównej zdg 38 598

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia d. 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Osoba
samodzielna uczciwa pracowita, dobremi świadectwami poszukuje posady starszego państwa 1-go listopada. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 418

Gorzelany
kawaler lat 24 z kilkoletnią praktyką kursem technicznym poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 37 903

Dziewczyna
z szyciem do pomocy w składzie lub do wszystkiego szuka posady. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 38 070

Dzielny
pomocnik piekarski szuka pracy Oferty Kurjer Pozn. zdg 38 153

Dziewczyna
poszukuje posługi zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 558

Szofer
trzeźwy uczciwy, sumienny szuka posady najchętniej na wóz prywatny złoży ewentl kaucję. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 38 326

Kucharka
restauracyjna samodzielna. uczciwa i oszczędna szuka posady. Oferty Kurjer Pozn zdg 38 504

Krawcowa
szuka pracy poza dom. Oferty Kurjer Pozn zdg 38 503

Panienka
Wielkopolanka córka lepszej rodziny zaufana lat 22 zna szycie, poszukuje posady do dzieci. Zgłoszenia prosze skierować do Kurjera Poznańskiego zdg 38 391

Magistra farm.
3½ roku praktyki prima referencje poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdg 38 371

Nowe formularze Funduszu Bezrobocia

1. Wyciąg z ksiąg płacy . . 2 gr.
2. Zawiadomienie o robotnikach nowoprzyjętych:
   a mały format na 6 nazwisk. . . 1 „
   b duży „ „ 20 „ . . 2 „
3. Zawiadomienie o robotnikach zwolnionych:
   a mały format na 6 nazwisk. . . 1 „
   b duży „ „ 20 „ . . 2 „
4. Formularz do zgłoszenia prawa do korzystania z zasiłków Funduszu Bezrobocia . . 2 „

za egzemplarz loco drukarnia Przy zamówieniach zamiejscowych należy doliczyć na porto:

przy 50 egzemplarzach 25 groszy
100 „ 50 „
200 „ 60 „
ponad 200 „ 70 „

Drukarnia Polska S. A.
Poznań, św. Marcin 70.

zg 15 650

Młody redaktor
poszukuje posady od 1 11 rb. — referencje perwszorzędne doskonały mówca i organizator ewentl przyjąłby stanowisko korespondenta z Kujaw do większych pism albo bibljotekarza, a także sekretarza organizacji społecznej lub osobistego Zgłoszenia kierować do Kurjera Poznańskiego pod zdg 38 310

Dla asystenta farmacji
(chwilowo na ćwiczeniach wojskowych) którego mogę szczerze polecić szukam z dniem 1. XI lub później posady. Łaskawe oferty do apteki w Koszęcinie Górny Śląsk. zdg 36 601

Korespondentka
samodzielna biegła stenografka polsko-niemiecka pisze dobrze na maszynie przyjmie odpowiednią posadę Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 37 843

Bona - wychowawczyni
z dobrej rodziny kilkoletnią praktyką kochająca dzieci szuka posady na wsi od 1. 11. lub później. Dobre świadectwa — referencje Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 001

Osoba
znająca dobra kuchnię z dobremi świadectwami poszukuje posady w internacie szpitalu lub w dobrem majątku. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 417

Dam
100 zł za wskazanie posady młodemu służącemu. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 38 636

Inwalida wojenny
szklarz poszukuje pracy Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym. Poznań. ul. Kozia 8 pokój 5. telef. 39-97. zdg 38 658/9

Młodszy
pomocnik fryzjerski poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański rg 3755

Dziewczyna
sumienna nawskroś uczciwa poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Pozn zdg 38 557

Pokojowa
szuka posady z praniem. Oferty Kurjer Pozn zdg 38 628

Kuchmistrz
sumienny szuka posady w wolnych chwilach przyjmie inne zatrudnienie wolny 1. 11. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 637

Szofer - mechanik
z 3 letnią praktyką szuka posady zaraz. Adres: Skórzybot Karminek, poczta Ligota pow. Jarocin. zdg 38 646

Mamka
zdrowa, pokarm nadzwyczajny szuka posady Oferty Kurjer Poznański zdg 38 644

Osoba
znająca język niemiecki uczciwa z dobrem gotowaniem i dobremi świadectwami szuka stałej posady najchętniej w majątku Oferty Kurjer Poznański zdg 38 530

Poszukuję
posługi z prasowaniem Oferty Kurjer Poznański zdg 38 385

Kucharka
samodzielna z wykwintnem gotowaniem poszukuje posługi do wszelkich prac domowych Oferty Kurjer Pozn zdg 38 549

Panna
pracowała przy bufecie poszukuje jakiejkolwiek posady Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 365

Dziewczyna
do wszystkiego cośkolwiek gotowaniem praniem kochająca dzieci poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdg 38 363

Technik dentystyczny
po wojskowości biegły w technice i operatywie poszukuje posady. miejscowość obojętna. Łaskawe zgłoszenia prosze do Kurjera Poznańskiego zdg 38 410

Pierwszorzędna
gospodyni kucharka poszukuje od 1. 11. ewentl. zaraz posady. — Oferty Kurjer Poznański zdg 38 414

Sumienny
kawaler szuka pracy z kaucją 150 zł. Jagiełło, Koziegłowy Poznań 10. zdg 38 415

Osoba
znająca dobra kuchnię posiada dobre świadectwa poszukuje posady na prowincji lub w Poznaniu. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 416

Panienka
dobrze polecona władająca polskim niemieckim językiem kochająca dzieci zna wszelką pracę, poszukuje posady lub posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 421

Doświadczona
lat 25 poszukuje posady do dzieci Zna ondulacje. Warunek prowincja. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 404

Ogrodnik
Wielkopolanin. żonaty lat 40 wybitnie uzdolniony ogrodnik przebywał na pierwszorzędnych posadach zagranicą i Polsce o bardzo dużej inicjatywie kwiaciarstwa, warzywnictwo szkółkarstwo poszukuje posady zaraz lub później. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 38 470

Kucharka
z znajomością kuchni warszawskiej szuka posady do restauracji lub kasyna miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 508

Dziewczyna
z gotowaniem i własną pościelą poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdg 38 378

Dziewczyna
uczciwa szuka posady do domowej pracy Oferty Kurjer Poznański zdg 38 474

Dziewczyna
do wszystkiego szuka posady za małem wynagrodzeniem Oferty Kurjer Poznański zdg 38 476

Posługaczka
czysta poszukuje posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 479

Książkowy
poszukuje pracy. bezgotówkowe wynagrodzenie Oferty Kurjer Poznański zdg 38 449

Inteligentna
panienka lat 18 5 klas gimn z 1½ letnią praktyką biurową szuka posady biurowej lub kasjerki. — Oferty Kurjer Poznański zdg 38 450

Posługaczka
poszukuje posługi z praniem od 1. Oferty Kurjer Pozn zdg 38 540

Dziewczyna
starsza poszukuje posługi na cały dzień. wszelkiej pracy domowej. Zgłoszenia Pocztowa 31 m. 11 zdg 38 537

Kucharka - gospodyni
z dobremi długoletniemi świadectwami przyjmie posadę w lepszym domu lub u samotnej osoby Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 535

Krawcowa
na wszelką garderobę damską szuka pracy po domach Oferty Kurjer Pozn. zdg 38 533

Pokojowa
poszukuje posady dobremi świadectwami od 1 11 Matejska Puszczykówko 56. zdg 38 527

28 WOLNE MIEJSCA

Uczeń
fryzjerski z roczną lub 2 letnią praktyką może się zgłosić — Klasztorna 22 zdg 38 208 9

Dobra
krawcowa może się zgłosić Św. Marcin 4 m. 6. zdg 38 497

Młodzieniec
do rozwożenia towarów własnym rowerem wózkiem gwarancja potrzebny Oferty Kurjer Pozn zdg 38 486/7

Ekspedjentka
do restauracji i składu z gotówką potrzebna Oferty Kurjer Pozn. zdg 38 594/5

Służąca
gotowaniem Staszica 17 m. 4. zdg 38 554

Poszukuję
inwalidy z wyszynkiem gotowym. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 38 369

Kasjerka
potrzebna od 1 1. 33 na majątek inteligentna znająca dobrze księgowość rolniczą Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 364

Dziewczyna
potrzebna Matejki 52 skład kolonjalny zdg 38 427

Inkasenta (tki)
kierownika (czki) poszukuje dobrze zaprowadzona firma w Katowicach zabezpieczenie 1 3 000 zł Oferty do „Par" Katowice pod „Inkasent" Pg 6193-71 178

KINO COLOSSEUM

Młodym dziewczętom na przestrogę!
Piekło przeżyć usidlonej przez złoczyńcę ujrzymy w wstrząsającym dramacie p. t.:
KAJDANY PRZESZŁOŚCI
W roli głównej: słodka **Joan Bennett.**
Pg 6 196-42.73

Poszukuje
się panów i pań zdolnych Kaucja 30 Zgłaszać się Kantaka 7. mieszkanie 10 godz. 10—11. zdg 38 388

Kwiaciarka
dobra siła może zgłosić od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 743

Uwaga
400—500 zł miesięcznego zarobku może mieć każda inteligentna i energiczna pani powyżej lat 25. Praca stała i bardzo przyjemna. Pierwszeństwo mają zredukowane pielęgniarki i nauczycielki. — Zgłoszenia z dokumentami w czwartek od 4—7 Cieszkowskiego 9 mieszkanie 2. zdg 38 373

Dziewczyna
dzieci. praniem Grobla 18 m. 7 zdg 38 464

Uczennica
do szycia ½ roku krojem potrzebna. Mielochowa Rybaki 1. parter zdg 38 521

4 inteligentnych
dobrze się prezentujących panów ponad lat 24 przyjmie poważna instytucja do wprowadzenia artykułu bezkonkurencyjnego Zgłoszenia osobiste z dokumentami: Cieszkowskiego 9 m. 2. Pg 6194 57.290

Fryzjerka
dobra potrzebna zaraz Piechocki Września Sienkiewicza 15. zdg 38 639

Ekspedjentki
składu pieczywa poszukuje kaucja 300. Oferty Kurjer Poznański rg 3759

Ekspedjentka
do konfekcji damskiej siła rutynowana zaraz potrzebna. Adam Wiśniewski Stary Rynek 92. rg 3757

Szofera
dobrego poszukuje Zabezpieczenie 1 000. Oferty Kurjer Pozn. zdg 38 597

Uczeń
fryzjerski potrzebny Mylna 6. zdg 38 633

Mag. farm.
z conajmniej 1-roczną praktyką przyjmie od 1. 1. 33 konc. Apteka pod Lwem Czersk. Pom z podaniem wynagrodzenia i referencji. dg 1 461

Posługaczka
do jadłodajni. Plac Sapieżyński 11 rg 3763

Cholewkarz
potrzebny. Pasaż Apollo. zdg 38 544

Posługaczki
starszej poszukuje Mielżyńskiego 3 m. 10. Zgłoszenia piątek przed południem. zdg 38 587

Drzewka owocowe i ozdobne oraz krzewy
w wielkim wyborze poleca
Administracja Dóbr i Zakładów Przemysłowych
Marchwacz, p. Opatówek. zg 16 385

Humor zagraniczny

— Mam wspaniały pomysł!
— A na ile miesięcy więzienia go obliczasz?

(Ric et Rac, Paryż. S. F.

Przedpłata na miesiąc listopad 1932 r. za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3.20, w agencjach w mieście zł 3.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 3.70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.14, kwartalnie zł 12.40, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7.50, w innych krajach zł 9.50 W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 25 gr. na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr. na stronie czwartej 100 gr. na stronie drugiej 120 gr. przed wiadomościami potocznemi 200 gr od 1 łamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża: do wydania wieczornego „drobne" do godz. 11, większe dłużej według możności. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów, w tem 5 nagłówkowych): słowo nagłówkowe (tłuste) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materjał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedziele, święta i nocą tylko 1476, 3524 i 4072, filja Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.